

Årsrapport 2019

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Innhold

1	Leders beretning	4
2	Introduksjon til virksomheten og hovedtall	10
	2.1 Virksomheten og samfunnsoppdraget	12
	2.2 Organisasjon og ledelse	15
	2.3 Utvalgte hovedtall	20
3	Mål og resultater	22
	3.1 Familie og oppvekst	24
	3.1.1 Foreldrestøttende arbeid	26
	3.1.2 Hjelpetiltak i barnevernet	27
	3.1.3 Familievern	32
	3.1.4 Adopsjon	37
	3.1.5 Arbeid mot vold og seksuelle overgrep	39
	3.1.6 Barn som vokser opp i lavinntektsfamilier	42
	3.2 Barnevernet	44
	3.2.1 Rettssikkerhet	51
	3.2.2 Barnevernstjenestene	54
	3.2.3 Fosterhjem	59
	3.2.4 Institusjon	62
	3.2.5 Internasjonalt samarbeid	68
	3.2.6 Frivillige organisasjoner	71
	3.3 Likestilling og ikke-diskriminering	72
	3.3.1 Arbeid og utdanning	72
	3.3.2 Universell utforming	74
	3.3.3 Kunnskap om menneskerettigheter	76
	3.3.4 Likestilling i hele landet	76
	3.3.5 Likestilling i verden	77
	3.3.6 utfordringer og innsats for å forbedre lhbtqi-personers levekår	77
	3.3.7 Rasisme, hat og diskriminering på grunn av etnisitet og religion	78
4	Styring og kontroll	80
	4.1 God styring og kontroll i virksomheten	82
	4.2 Prioriteringer og videreutvikling	83
	4.3 Informasjonssikkerhet og gdpr	84
	4.4 Anskaffelser	85
	4.5 Tilsyn fra riksrevisjonen	86
	4.6 Personellmessige forhold	87
	4.7 Aktivitets- og redegjørelsesplikten	90
	4.8 Årets fellesføringer	92
5	Vurdering av framtidutsikter	94
6	Årsregnskap	98

BARNE-, UNGDOMS-
OG FAMILIEDIREKTORATET

Postadresse:
Postboks 2233
3103 Tønsberg

Besøksadresse:
Fredrik Selmers vei 3
0663 Oslo

Sentralbord:
466 15 000

ISBN
978-82-8286-339-1

Design:
TIBE T Reklamebyrå

Forsidefoto:
ByAksel

Bufdir.no

Del 1

Leders beretning

Gode oppvekstvilkår for alle barn og unge, samt et inkluderende og likestilt samfunn, er et overordnet politisk mål. Men selv om Norge er et godt land å vokse opp i for de fleste barn og unge, og ofte trekkes frem som likestillingslandet andre land ser opp til, vet vi at enkelte barn, ungdommer og voksne faller utenfor.

Gode oppvekstvilkår for alle barn og unge, samt et inkluderende og likestilt samfunn, er et overordnet politisk mål. Men selv om Norge er et godt land å vokse opp i for de fleste barn og unge, og ofte trekkes frem som likestillingslandet andre land ser opp til, vet vi at enkelte barn, ungdommer og voksne faller utenfor. I en tid hvor det stilles stadig større krav til kvalitet i offentlige tjenester og til bedre utnyttelse av ressursene, er vårt samfunnsoppdrag viktigere enn noen gang: Bufdir skal styrke enkeltmenneskets muligheter til mestring og utvikling gjennom å fremme en trygg barndom, gode oppvekstvilkår, likestilling og ikke-diskriminering.

Dette angår oss alle, og hele samfunnet må bidra for at vi skal lykkes. Det offentlige, frivillig sektor og private aktører må samarbeide både i den enkelte kommune, regionalt og nasjonalt.

Utfordringsbildet

De fleste barn og unge får hjelp og bistand av høy kvalitet når livet butter for dem og deres familier. Likevel er det bekymringsfulle trekk. Blant annet rapporterer en av fem ungdommer om erfaring med mer enn en form for vold i løpet av oppveksten. Stadig flere unge rapporterer om psykiske plager de ikke får hjelp for. Nesten 106 000 barn vokser opp i familier med lav inntekt. Andelen er økende. Disse barna har større risiko for å ha et konfliktylt forhold til foreldrene og mindre nære relasjoner med jevnaldrende venner, og de er mer utsatt for mobbing og har høyere risiko for mistriksel.

Mer enn 55 000 barn og unge mottar hjelp fra barnevernet hvert år. Det er en økning på 50 prosent de siste 15 årene. I Helsetilsynets gjennomgang av 106 barnevernssaker fremkommer det at oppfølgingen ikke var systematisk nok, og at hjelpen verken er omfattende eller intensiv nok. Samtidig viser andre tilsynsrapporter at tilgrensende tjenester ikke tar sitt ansvar for å bistå disse barna og ungdommene.

Rettsikkerhet for barn som trenger det mest

I Norge er beslutningsprosessen for de mest inngripende tiltakene overfor barn som omsorgsovertakelse lagt til fylkesnemndene. Vi har gode ordninger for fri rettshjelp, og nemdene bruker mer tid på sakene sammenlignet med andre land. Til tross for dette er Norge per dags dato dømt i syv av ni saker som er ferdigbehandlet i den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD) i Strasbourg.

I flere av sakene kritiseres norske domstoler, fylkesnemnder og kommunale barnevernstjenester for svakheter i beslutningsprosessen. Sentralt i flere av dommene står hyppigheten i samværet mellom barn og biologiske foreldre, og om vi i Norge legger for liten vekt på betydningen av slikt samvær. Det settes spørsmålstegn ved om Norge gjør nok for tilbakeføringen til biologiske foreldre på sikt, og om beslutningene er godt nok begrunnet og dokumentert. Som fagdirektorat for kommunalt barnevern tar vi kritikken på ytterste alvor. Dommene fra EMD gir viktige innspill for å løfte kvaliteten på behandlingen av norske barnevernssaker og ivareta både barnets og foreldrenes rettsikkerhet. Men av og til er barnets og foreldrenes interesser motstridende. I slike saker vil jeg advare mot at Norge etter dommene i EMD beveger seg i en retning hvor hensynet til foreldrene tillegges større vekt enn hensynet til barnet. En slik utvikling vil være et tilbakeslag for de mest sårbare barna. Bufdir har allerede iverksatt tiltak for å øke kvaliteten i saksbehandlingen og bedre rettsikkerheten for barn og foreldre. Vi vil i 2020 utarbeide en faglig veileder for samvær.

Uavhengig av EMD-dommene har Bufdir i 2019 sluttført en omfattende utredning om kompetansebehov i kommunalt og statlig barnevern. Kartleggingen avdekket et behov for mer systematikk og analyse i det barnevernsfaglige arbeidet, mer praksis i utdanningene, samt bedre kompetanse innen forvaltning og juss.

Det er statens ansvar å sikre barns rettigheter og stille tilstrekkelige krav til kompetanse i den kommunale og statlige barnevernstjenesten. Vi anbefaler at de fleste som arbeider i kommunalt barnevern, bør ha utdanning på masternivå. Vi anbefaler også en felles nasjonal eksamen i juss for dem som jobber i det kommunale barnevernet. Det mener vi er nødvendig for å sikre kvalitet, sikkerhet og likebehandling i det kommunale barnevernet.

Positive utviklingstrekk i kommunene

Økt kompetanse og økt oppmerksomhet på barnevern har hatt positiv effekt. Flere kommuner har slått sammen barnevernstjenestene sine slik at det er en reduksjon i små barnevernstjenester. Vi ser også en jevn bedring i de formelle kravene etter barnevernsloven som omhandler fristbrudd og tilsyn med fosterhjem. Det er et stort engasjement for å forbedre tjenestene, og det er stor oppslutning om utviklingsarbeidet med DigiBarnevern, som skal gi nytt saksbehandlingssystem og bedre kvalitet i tjenestene.

Barn som ikke kan bo hjemme

Sammenlignet med andre land har Norge lykkes med å finne fosterhjem fremfor institusjon for barn og unge som ikke kan bo hjemme. Det er gledelig at vi nå finner flere fosterhjem i slekt og nettverk. Kommunene strekker seg langt for å finne fosterhjem. Det fører også til store utfordringer for noen fosterfamilier. Det står stor respekt av jobben disse fosterforeldrene gjør, og det er viktig å sikre at de får tilstrekkelig støtte og veiledning. Bufetat har iverksatt ordninger med ekstra veiledning til risikohjem hvor målet er at barna blir boende hos fosterforeldrene. Dette arbeidet har gitt gode resultater.

Ungdommer som trenger institusjonsplass i Norge, plasseres i små, lokalbaserte, åpne institusjoner. De fleste land anbefaler dette og ønsker mest mulig åpne institusjoner. Norge er likevel det eneste landet uten lukkede institusjoner.

Vi verdsetter vår tradisjon med flest mulig barn i fosterhjem eller åpne institusjoner. Som i andre land har ungdommer i norske institusjoner større utfordringer nå enn før. Det er ikke uvanlig med psykisk sykdom hos ungdommene og vold og trusler i institusjonene. Dette er ikke nytt, men Bufetats regioner melder at det er mer vanlig nå enn før.

Samtidig har tilsynet og direktoratets egen gjennomgang vist at det er behov for mer systematikk og høyere kvalitet. Ny kompetanse, nye tiltak og felles faglig praksis er nødvendig. Jeg er stolt over to nye samarbeidsinstitusjoner mellom Bufetat og helseforetakene, og at vi nå piloterer nye modeller for endringsarbeid i de statlige tjenestene. Vi har også etablert egne spisskompetansemiljøer som skal være spydspisser i å sikre opplæring, kvalitetssikring og veiledning av faglig praksis. Felles faglig praksis skal sikre at hver enkelt ungdom skal få kvalitetssikrede tjenester fra de kommer inn og til de blir skrevet ut. Spisskompetansemiljøene etableres i enheter som leverer barneverns- eller familieverntjenester og er en viktig kilde til erfaringsbasert kunnskap.

Det er samtidig nødvendig å se på rammene for tvangsbruk. Dagens regelverk legger stramme rammer på frivillighet. Dette kan imidlertid medføre at enkelte ungdommer velger seg

Visste du at...

Norge er det eneste landet uten lukkede barnevernsinstitusjoner? Vi verdsetter tradisjonen med flest mulig barn i fosterhjem eller åpne institusjoner. Som i andre land har ungdommer i norske institusjoner større utfordringer nå enn før. Det er ikke uvanlig med psykisk sykdom hos ungdommene og vold og trusler i institusjonene. Bufetats regioner melder at det er mer vanlig enn før.

vekk fra behandling og alminnelige rammer som andre land tilbyr ungdommer i tilsvarende situasjon.

Bufetat region sør har vært motoren i gjennomføringen av et forskningsprosjekt om bedre kartlegging av barn og unge. Målet er at de får riktige tiltak i barnevernet og samtidig riktig helsehjelp. I kartleggingen avdekkes alvorlige somatiske og psykiske problemer som ikke tidligere er fanget opp, og som har betydning for videre omsorg. Det er ingen grunn til å tro at dette er særegent for Region sør. Bufdir mener at det er nødvendig å lovfeste helsetjenestens ansvar for slik kartlegging. Det er en svak tendens til at barn i barnevernsinstitusjoner oftere enn tidligere får tilstrekkelig helsehjelp. Min vurdering er at dette er resultatet av vår samlede innsats kombinert med trykk på helsetjenestene fra både media, tilsyn og helsemyndigheter.

Styrking av familiene

Bufetats familievernkantor ligger langt fremme i bruk av tjenstedesign for å forbedre tjenestene sine. Vi er særlig stolt av at vi har utviklet en egen modell for «prosessmekling» for foreldre som går fra hverandre og har barn under 16 år. Familier som er relativt enige om bosted, samvær og foreldreansvar, tilbys veiledning og en digital foreldresamarbeidsavtale. Familier med høy grad av konflikt skal få mye hjelp. Dette er viktig fordi vi vet at høyt nivå på konflikt og uenighet mellom foreldrene kan skade barnet. Jeg er svært tilfreds med at mange foreldre med høyt konfliktnivå velger å benytte flere timer på familievernkantoret. Dette indikerer at de opplever tilbudet som nyttig. Vi ser også at opplæringen i å avdekke vold har båret frukter. Det oppdages nå mer voldsproblematikk slik at tiltak kan iverksettes.

I 2018 lanserte Barne- og familiedepartementet den første foreldrestøttestrategien i Norge: Trygge barn, trygge foreldre. Målet er at flere foreldre skal få tilbud om foreldrestøttende tiltak tilpasset deres behov. Bufdir har ansvar for å koordinere strategien. En rekke anerkjente

og kunnskapsbaserte programmer for foreldre-veiledning piloteres eller gjennomføres nå i stadig flere kommuner. I tillegg forvalter Bufdir tilskuddsordninger som kommunene kan få støtte fra.

Styring og kontroll

Nye krav til digitalisering, omstilling og utvikling av offentlig sektor nødvendiggjør at organisasjon og arbeidsmåter endres. Vi har derfor styrket kapasiteten på digital utvikling og fortsatt omstillingen av Bufdir som ble startet i 2018. Et sentralt virkemiddel er å arbeide systematisk med arbeidsprosessene og bruke digitalisering som verktøy for å gjøre de riktige vurderingene hver gang. Dette er et arbeid som tar tid. Det har vært et mål å få bedre styring og kontroll av de statlige institusjonene og oppfølging av de private. Dette har vært det prioriterte området i 2019. Arbeidet har resultert i redusert risiko i de statlige institusjonene. For å bedre inntaksprosessen og sikre riktig oppfølging er henvisningsskjemaene til kommunene blitt revidert i 2019. Arbeidet med bedre oppfølging av inntaksarbeidet både for statlige og private institusjoner videreføres i 2020.

Samarbeid med andre

Samarbeid på tvers av sektoransvar er spesielt viktig for å lykkes i arbeidet med utsatte barn og unge. Vi deltar blant annet i 0-24-samarbeidet som ledes av Utdanningsdirektoratet, og BarnUnge 21-strategiprosessen, ledet av Forskningsrådet. I 2019 fikk vi ansvar for oppfølging av en ny handlingsplan for likestilling for personer med nedsatt funksjonsevne og en ny handlingsplan mot rasisme og diskriminering på grunn av etnisitet og religion. I tillegg har vi ansvar for videreføring av flere handlingsplaner på våre fagområder. Disse er helt sentrale når regjeringens politikk skal gjennomføres.

Viktig jubileumsår for likestilling

I 2019 var FNs barnekonvensjon 30 år, og det var 40 år siden FNs kvinnekonvensjon ble vedtatt. Men selv etter 40 år er utfordringene mange både nasjonalt og ikke minst internasjonalt.

Foto: Glenn Røkeberg

Bufdir skal ikke bare løfte likestillingsarbeidet i Norge, men også støtte andre land i deres likestillingsarbeid. Sammen med Norad, har Like – likestilling for utvikling, vært et viktig arbeid for oss. Likestilling er sentralt i utviklingsarbeid og et fundament for et demokratisk samfunn. Hvordan vi har jobbet og fortsatt jobber med likestilling i Norge er kjernen i arbeidet når vi skal samarbeide med andre land for å fremme likestilling. Våre erfaringer må deles med land som ikke er kommet like langt som oss i arbeidet med å skape et likestilt samfunn. Bufdir samarbeider også internasjonalt i vårt arbeid med seksuell orientering og kjønnsidentitet. Sammen med Kulturdepartementet arrangerte vi IDAHOT + Forum 2019, en stor Europeisk konferanse. 34 land og flere store internasjonale organisasjoner deltok.

Alle barn skal med

Barn og unge som vokser opp i familier med dårlig råd, deltar i mindre grad i fritidsaktiviteter og har færre muligheter til gode ferieopplevelser. Det er et uttalt mål at

flere kommuner skal arbeide med å redusere konsekvensene av barnefattigdom. Vi har økt innsatsen for å gjøre Nasjonal tilskuddsordning for inkludering av barn i lavinntektsfamilier kjent for nye kommuner og for frivillig sektor. Det er gledelig at antall søknader har økt fra 2018 til 2019. For at alle barn skal kunne delta på fritidsaktiviteter uavhengig av økonomi arbeider Bufdir for å realisere regjeringens satsning på et fritidskort. Det er stort engasjement i kommunene og stor oppslutning om å bli valgt ut til pilotkommuner for ordningen.

Oslo 25. mars 2020

Mari Trommald

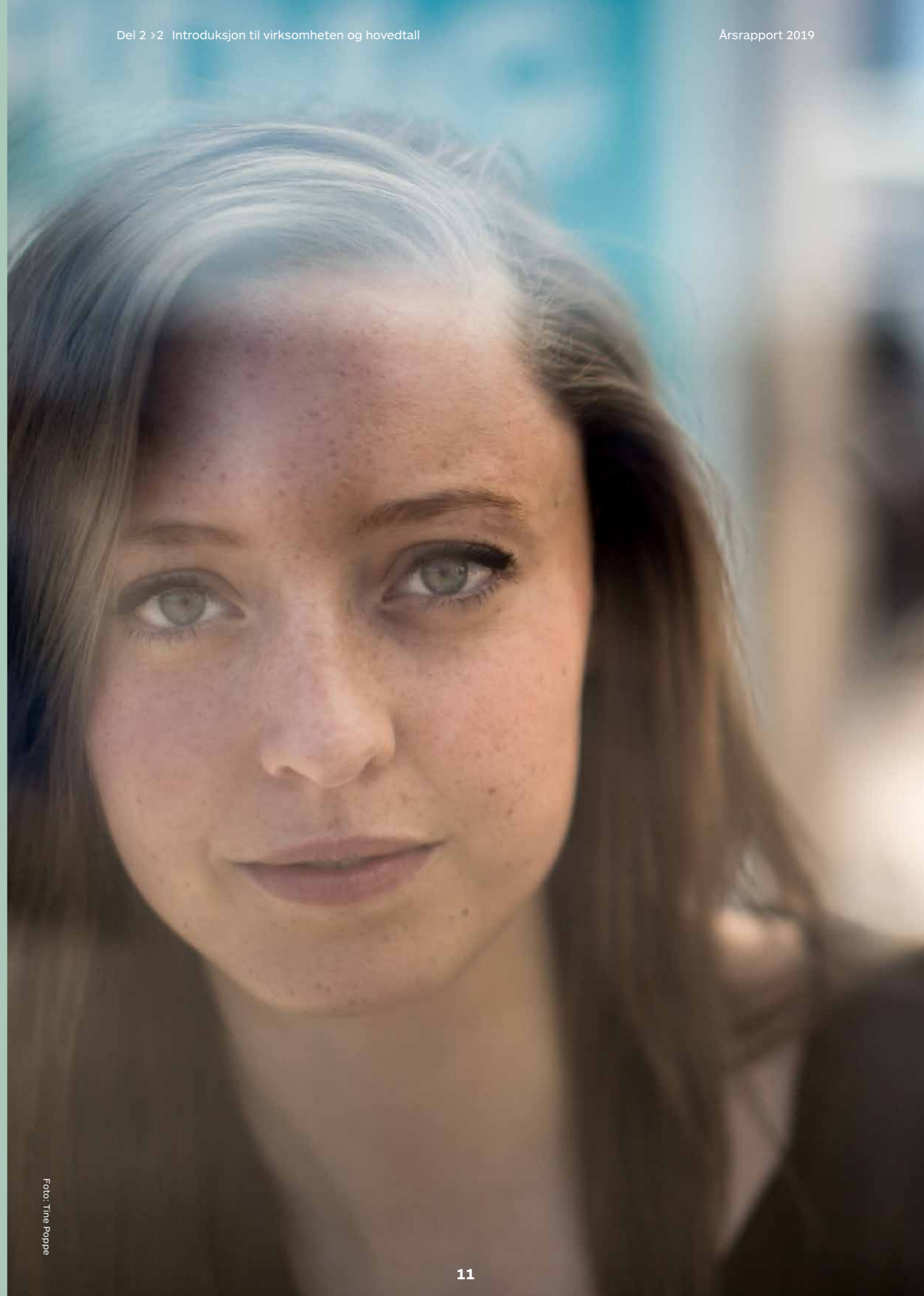
Mari Trommald
direktør

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Del 2

Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Bufdir er faglig rådgiver for departementene. Vi er også et kunnskaps- og kompetanseorgan på våre ansvarsområder for sektoren, andre offentlige etater, kommunale tjenester og allmennheten. Vi skal fremskaffe relevant kunnskap, gi råd, informere og veilede. Dette gjør vi i tett dialog med brukerorganisasjoner, praksisfeltet og forskere.

2.1 Virksomheten og samfunnsoppdraget

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) er underlagt Barne- og familiedepartementet (BFD). Bufdir ble i 2019 også styrt av Kulturdepartementet (KUD) på oppgaver innen likestillingsområdet og av Kunnskapsdepartementet (KD) på integreringsoppgaver.

Vårt samfunnsoppdrag

I tråd med menneskerettighetene skal Bufdir styrke enkeltmenneskets muligheter til mestring og utvikling gjennom å fremme en trygg barndom, gode oppvekstvilkår, likestilling og ikke-diskriminering.

Bufdir har fire roller:

- > Faglig rådgiver
- > Iverksetter av vedtatt politikk
- > Forvalter av lov og regelverk
- > Etatsstyrer

Bufdir er faglig rådgiver for departementene. Vi er også et kunnskaps- og kompetanseorgan på våre ansvarsområder for sektoren, andre offentlige etater, kommunale tjenester og allmennheten. Vi skal fremskaffe relevant kunnskap, gi råd, informere og veilede. Dette gjør vi i tett dialog med brukerorganisasjoner, praksisfeltet og forskere. Våre virkemidler bygger på beste tilgjengelige kunnskap, gjennom statistikk og forskningsoversikter.

Bufdir iverksetter vedtatt politikk på våre fagområder ved utarbeidelse og gjennomføring av ulike tiltak, prosjekter og handlingsplaner. Direktoratet har ansvar for gjennomføring av

den sektorovergripende likestillingspolitikken knyttet til nedsatt funksjonsevne og universell utforming, etnisitet og nasjonale minoriteter, kjønn, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Vi forvalter også en rekke lover og regelverk. Bufdir forvalter over 20 ulike tilskuddsordninger, og i 2019 i underkant av 2 milliarder kroner utbetalt i tilskudd. Bufdir er etatsstyrer for det statlige barne- og familievernet. Vi styrer, organiserer og leder de fem regionene i Bufetat, samt Bufetat senter for administrasjon og utvikling (BSA). Gjennom Bufetats fem regioner driver vi de statlige barneverninstitusjonene og familievernkontorene.

Strategi som setter retning for arbeidet vårt

Vår strategi skal sikre at vi realiserer vårt samfunnsoppdrag innenfor de rammene vi har. Bufdir har en virksomhetsstrategi, og kvalitetsutviklingsprogrammet for Bufetat. I tillegg har vi utviklet noen strategier som vedlegg til virksomhetsstrategien. Vi har en egen strategi for å videreutvikle oss som fagdirektorat på likestillingsområdet. Den er omtalt nærmere sammen med våre oppdrag på likestillingsfeltet.

Et av de viktigste strategiske grepene vi i Bufdir tar for å sikre likeverdige tjenester er å standardisere arbeidet vårt. Målet er å etablere felles forståelse av kvalitet og arbeidsmetodikk. Kunnskapsgrunlaget vårt bygger på forskning, erfaringsbasert kunnskap og brukererfaringer.

Bufdir har etablert ti nasjonale spisskompetansemiljøer for å styrke arbeidet med kompetanse- og fagutvikling i Bufet. Spisskompetansemiljøene etableres i enheter som leverer barneverns- eller familieverntjenester og er en viktig kilde til erfaringsbasert kunnskap.

Vi bruker teknologi for å forbedre, kvalitetssikre og effektivisere arbeidsprosesser og tjenesteutvikling. Videreutvikling av digitale verktøy vil ha høy prioritet også i 2020.

I tillegg til Bufdirs virksomhetsstrategi har vi en egen strategi for Bufetat. Strategien skal sikre effekt helt ut til sluttbruker, og så langt har arbeidet bidratt til felles forståelse av hva som er god kvalitet. Barn, unge og familiers behov ligger til grunn for alt vårt arbeid. Bufdir har utarbeidet prinsipper for brukermedvirkning. Dette skal bidra til at medvirkning fra barn, unge og familier blir en enda mer integrert del i våre tjenester og i videreutvikling av disse.

Mål

- 1 Vi skaper positive endringer og kan dokumentere effekt av arbeidet vårt
- 2 Vi har solid kunnskapsgrunnlag for alle beslutninger, råd og tiltak
- 3 Vi samarbeider godt og bidrar til helhetlige løsninger
- 4 Vi er effektive, nytenkende og har riktig kompetanse

Innsatsområder

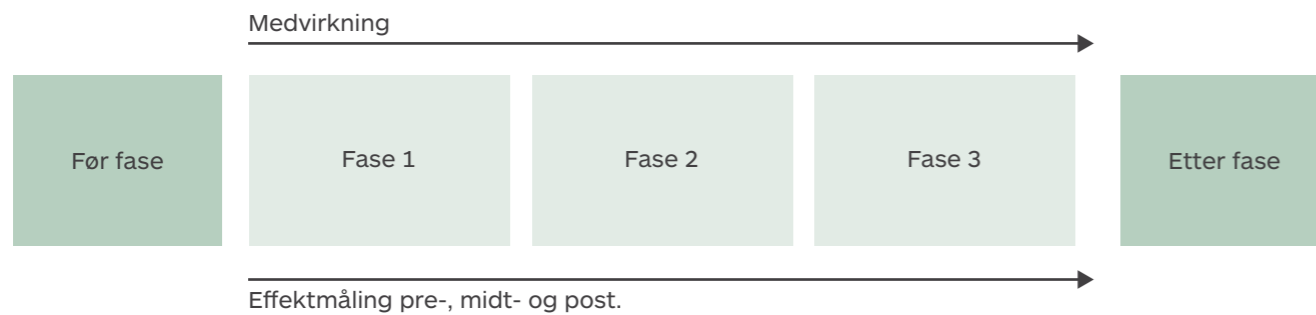
For å jobbe godt med innsatsområdene våre i 2019 har noen tiltak vært særlig prioritert:

- > god styring og ledelse
- > standardisering av arbeidsprosesser og tjenesteforløp
- > faglig normering og kunnskapsbasert praksis
- > god statistikk på alle våre områder
- > myndighetsrolle på det rettslige feltet
- > personvern og informasjonssikkerhet
- > forberedelse av barnevernsreformen

Standardiserte tjenesteforløp

Standardiserte tjenesteforløp er et viktig i grep for å sikre god kvalitet i tjenestene. Bufetat har særlig jobbet med å standardisere forløp ved

institusjonsopphold. Forløpsbeskrivelsen ved opphold i omsorgsinstitusjoner gjøres gjennom å definere innhold og fremgangsmåter for de ulike fasene i et forløp. Bedre kartlegging vil skape større forutsigbarhet og forståelse i endringsarbeidet med ungdommene. Standardiseringen vil også bidra til en bedre systematikk og samlet oversikt over forløpet i oppholdet, og utviklingen blir integrert i fagsystemene våre. Sist, men ikke minst mener vi at denne måten å jobbe på sikrer en bedre overgang for ungdommene til det som skjer etter oppholdet på institusjon og gjennom dette et bedre ettervern.

2.2

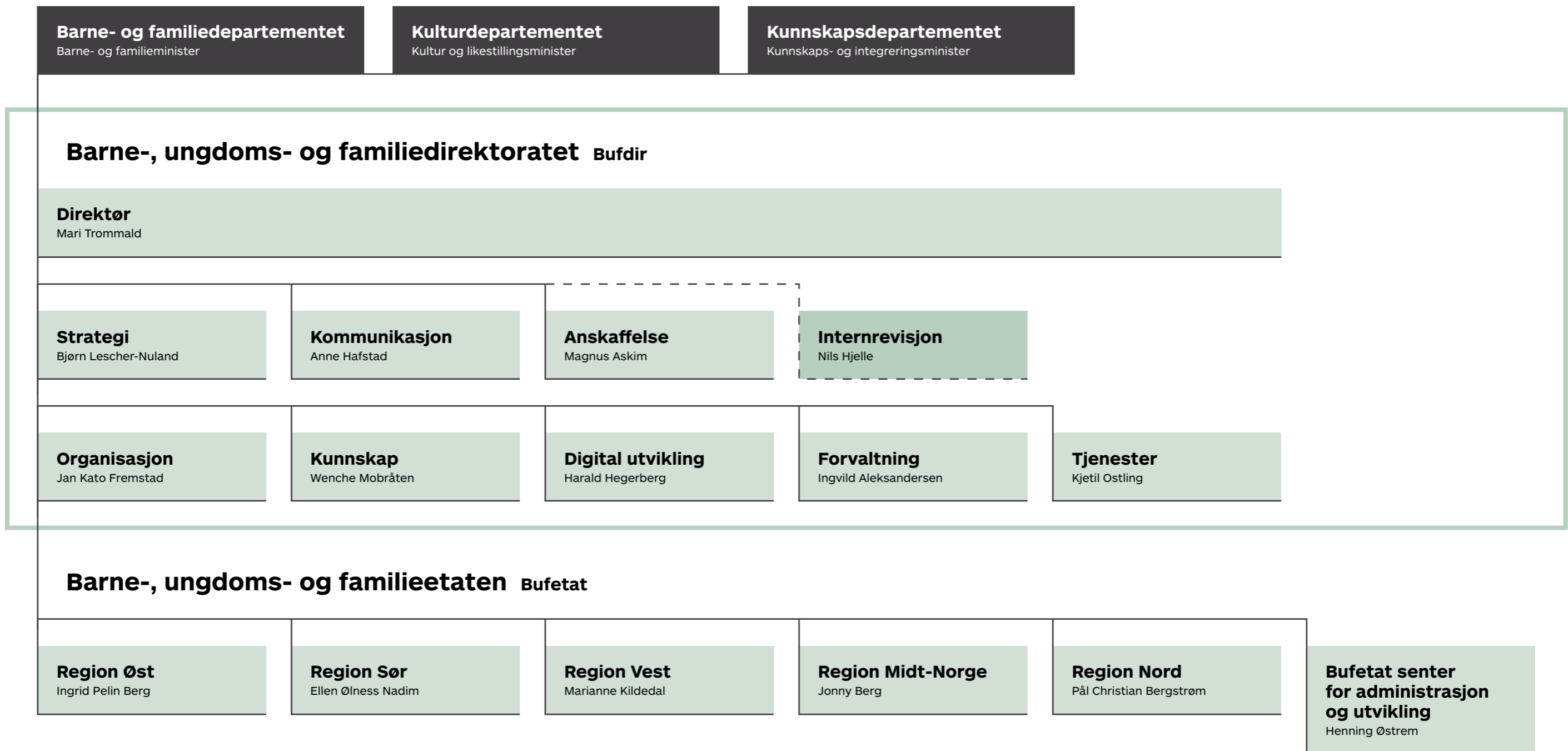
Organisasjon og ledelse

Bufdir har litt over 300 ansatte fordelt på fem divisjoner, tre staber og en enhet for internrevisjon. Bufdir styrer Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat), som har i underkant av 6 000 ansatte og består av fem regioner og Bufetat senter for administrasjon og utvikling (BSA).

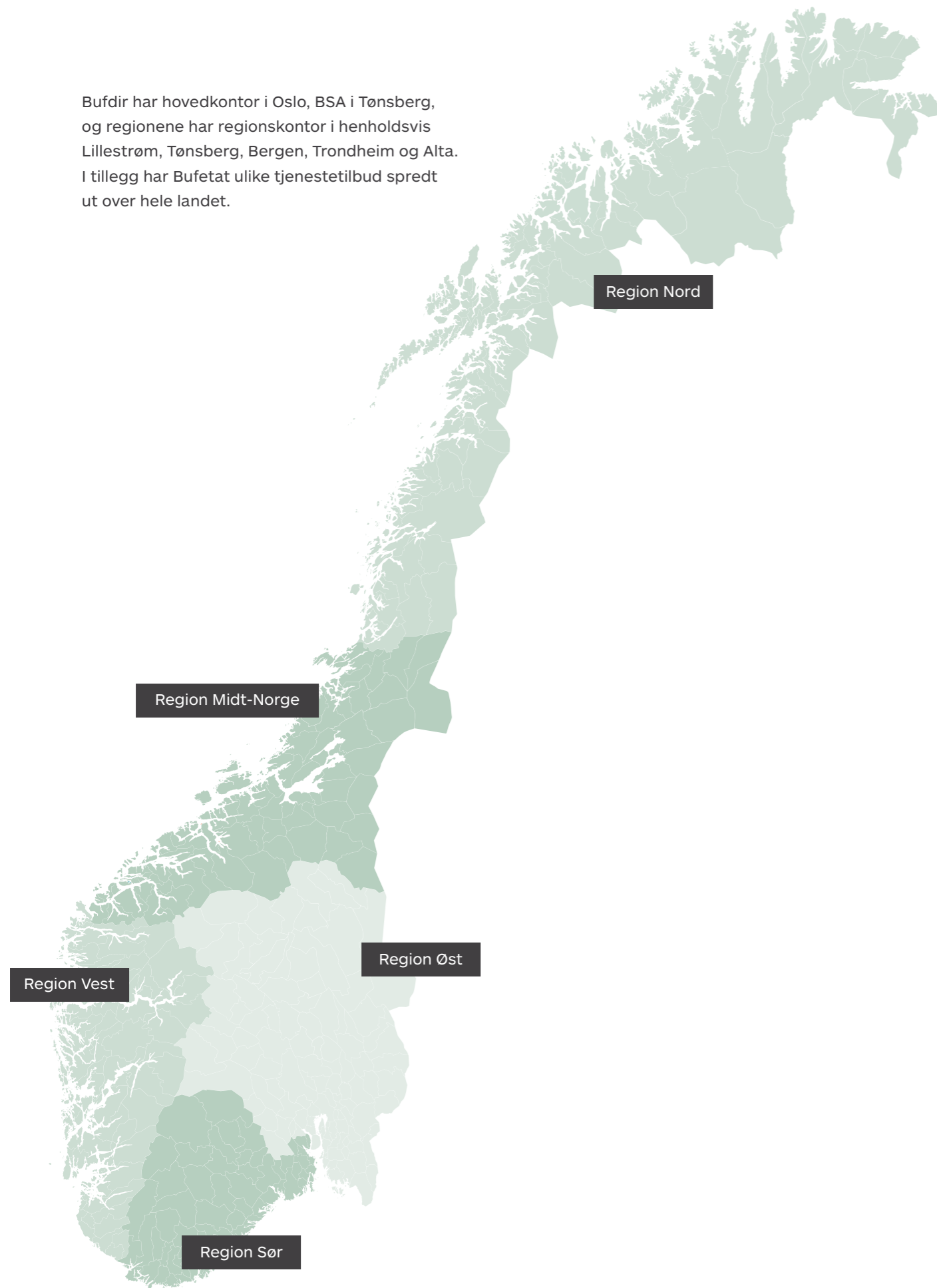

Direktøren i Bufdir er også øverste leder for Bufetat og har det overordnede ansvaret for all aktivitet i både Bufdir og Bufetat. De fem regiondirektørene i Bufetat har ansvar for tjenestene innen barnevern og familievern, mens direktøren i BSA har ansvar for administrative støttefunksjoner som IKT, dokumentforvaltning, regnskap, lønn og HR.

Buudir har hovedkontor i Oslo, BSA i Tønsberg, og regionene har regionskontor i henholdsvis Lillestrøm, Tønsberg, Bergen, Trondheim og Alta. I tillegg har Bufetat ulike tjenestetilbud spredt ut over hele landet.

Bufetats tjenester

Bufetat skal gi barn, unge og familier som trenger det likeverdige tjenester med riktig kvalitet til riktig tid på følgende områder:

- > Familievern
- > Adopsjon
- > Barnevern
  - Enhet for inntak
  - Hjelpetiltak i hjemmet
  - Sentre for foreldre og barn
  - Fosterhjemstjenesten
  - Barnevernsinstitusjoner
  - Omsorgssentre for mindreårige asylsøkere

Familievernet utførte 308 årsverk fordelt på 24 statlige familievernkontor spredt rundt i hele landet. I tillegg ga Buudir tilskudd til 17 kirkelige familievernkontor. Buudir driver ikke disse

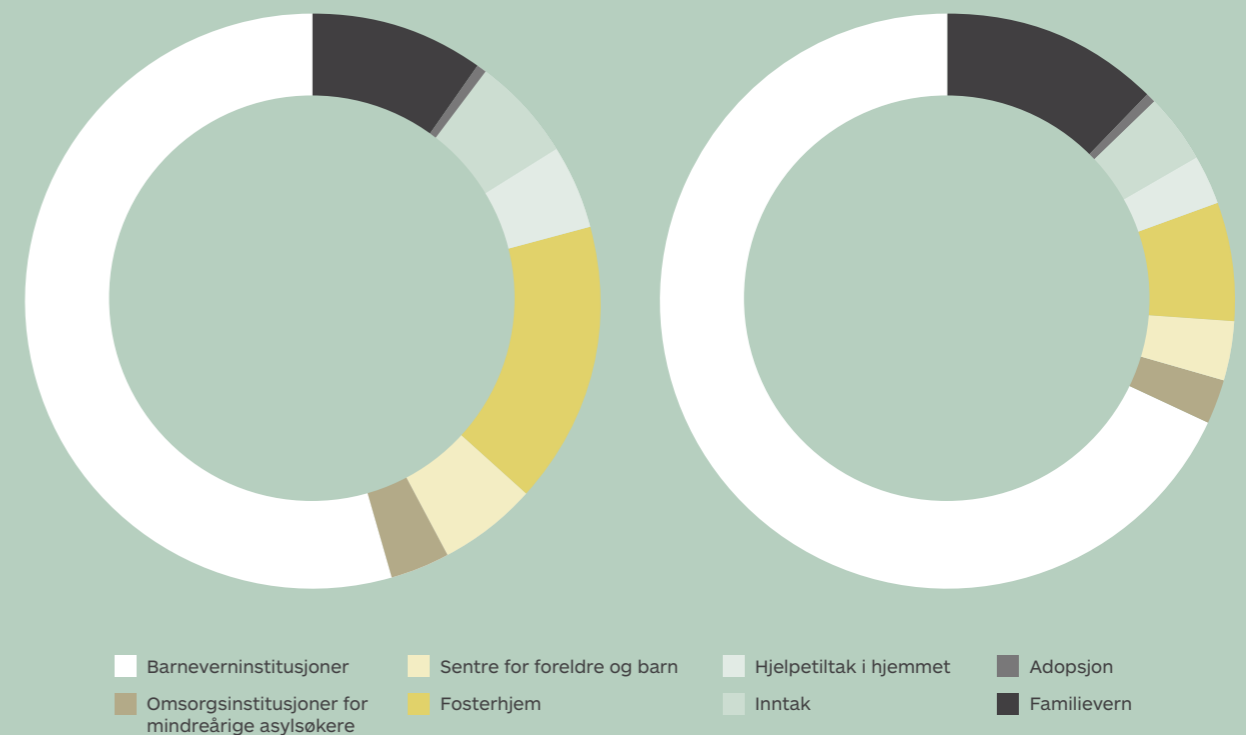
selv, men de tilbyr de samme tjenestene som de statlige.

I det statlige barnevernet ble det utført rundt 2 800 årsverk. Av disse ble omtrent 1 700 årsverk utført på de statlige barnevernsinstitusjonene våre. 173 årsverk er knyttet til sentrene for foreldre og barn og 107 i omsorgssentre for mindreårige asylsøkere. 500 årsverk ble utført i fosterhjemstjenesten 182 årsverk ble utført i enhet for inntak, og 147 i forbindelse med hjelpetiltak i hjemmet.

Lønn utgjør den største andelen av kostnadene i Bufetats tjenester, og barnevernsinstitusjonene står for den største andelen av både kostnader og ansatte. Årsaken til at utgiftene er forholdsvis høyere enn antall ansatte er todelt – både innkjøp av private plasser og mange ansatte med små stillingsbrøker.

Antall ansatte fordelt på tjenesteområde

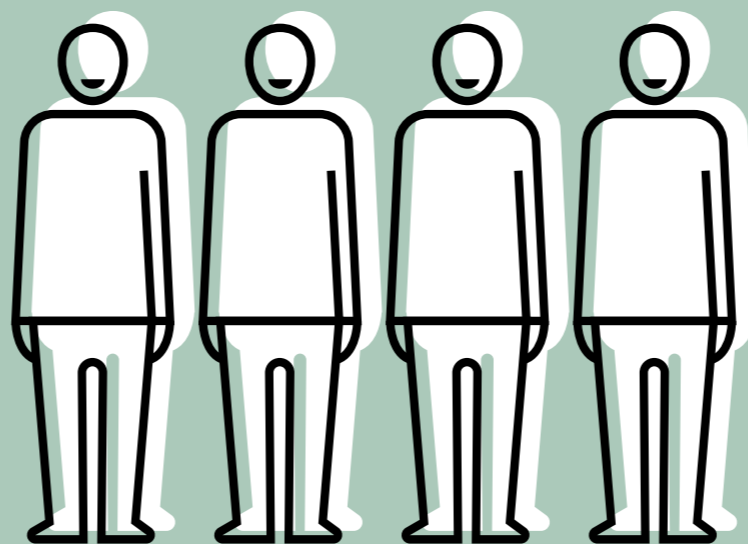
Utgifter fordelt på tjenesteområde

2.3

Utvalgte hovedtall

Oversikten viser virksomhetens utvalgte nøkkeltall for de tre siste årene.

Antall ansatte

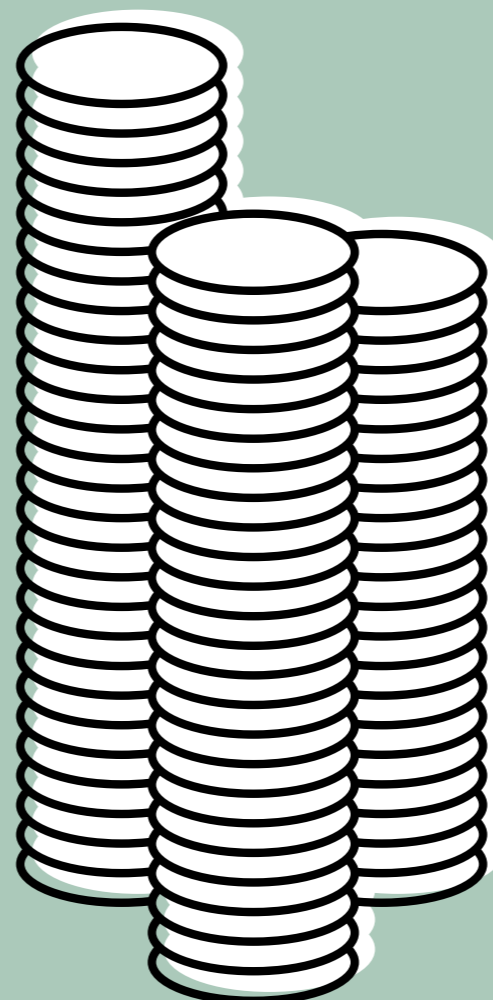
2017	2018	2019
6 402	6 197	6 221

Antall avtalte årsverk

2017	2018	2019
3 837	3 901	3 903

Antall utførte årsverk

2017	2018	2019
3 838	3 801	3 725

Samlet tildeling post 01-99

2017	2018	2019
9 919 591 423	9 500 824 500	9 853 339 000

Utnyttelsesgrad post 01-29

2017	2018	2019
94%	96%	96%

Driftsutgifter

2017	2018	2019
7 411 032 902	7 649 312 979	7 829 585 594

Lønnsandel av driftsutgifter

2017	2018	2019
48%	51%	51%

Lønnsutgifter per årsverk

2017	2018	2019
961 001	1 018 292	1 076 503

Del 3

Mål og resultater

Bufdirs viktigste jobb på alle våre områder er å bidra til kvalitet, kompetanse og likeverdighet i velferdstjenester i et Norge i endring. Målene i tildelingsbrevet og egne strategier bygger opp under dette, og en vurdering av mål- og resultatoppnåelsen vår er viktig for å se om vi beveger oss i ønsket retning. Barnevern og rettsikkerhet blir trukket frem som ekstra viktige tema i 2019.

3.1 Familie og oppvekst

De aller fleste barn og unge i Norge har det bra. Flertallet fullfører videregående skole, tar utdanning, har gode relasjoner til foreldrene og klarer seg bra i samfunnet.

Men noen barn og unge faller utenfor. De tar ikke utdanning og kommer ikke inn i arbeidslivet. De siste årene er det tegn til at flere unge utøver vold, og i Oslo har det vært en liten økning i antall ungdommer under 18 år som begår gjentatt kriminalitet. Barn og unge som opplever konflikter og vold i familien, har økt risiko for ulik problematferd og utenforskap. Mange får store problemer som går ut over skole og et sosialt liv.

Det er foreldrenes ansvar å sørge for at barna får en god og trygg oppvekst. Helsestasjon, skolehelsetjenesten og det kommunale barnevernet er de primære tjenestene for foreldre som trenger hjelp. I tillegg har staten ansvar for spesialiserte hjelpetiltak, familieverntjenesten, statlig barnevern og spesialisthelsetjenesten. Disse hjelpetiltakene skal gi foreldre med utfordringer den hjelpen de trenger når de trenger det.

Deler av Bufdirs samfunnsoppdrag er å bidra til at barn utvikler seg godt og vokser opp i en trygg familie. Et sentralt virkemiddel for å få til det er foreldrestøttende tiltak i kommunene.

For å øke bruken av slike tiltak har Bufdir bistått kommuner med økt kompetanse og kapasitet. Det gjør vi gjennom opplæring av kursledere samt økonomisk støtte til utvikling og drift av kurs. Vi igangsetter også pilotforsøk av nye tjenester i kommunene.

Bufdir har også ansvar for drift av familievernkontorene. Her kan familier som strever med barna sine eller relasjonen seg imellom, eller som ikke lenger skal bo sammen, få hjelp. For dem som blir foreldre for første gang, tilbys det veiledning og kurs både i kommunen og i familieverntjenesten. Når barna av ulike grunner ikke kan bo hjemme, tilbyr Bufetats regioner både fosterhjem og plasser i egnede institusjoner.

Mål i tildelingsbrevet - Familie og oppvekst

- 1 Flere barn skal høres i forbindelse med mekling
- 2 Flere foreldre som vurderer å reise sak for retten inngår avtaler
- 3 Flere foreldre skal få tilbud om foreldrestøtte
- 4 I større grad avdekke volds- og overgrepssaker mot barn og ungdom
- 5 Øke deltakelsen i sosiale aktiviteter blant barn som vokser opp i familier med lav inntekt

3.1.1

Foreldrestøttende arbeid

Alle kan en eller annen gang i livet komme i en vanskelig livssituasjon hvor de har behov for hjelp og støtte for å ivareta egne barns omsorgsbehov. Mange er usikre og søker råd. Det kommunale barnevernet har ansvar for å bidra med ulike hjelpetiltak for å øke foreldrekompetansen, kompensere for mangler i omsorgen eller avlaste foreldrene. Rapporter fra Statens Helsetilsyns tilsyn med de kommunale barnevernstjenestene viser at tiltak ofte kommer for sent og er lite systematiske i sin organisering av tilbudet. Det er derfor et mål at flere foreldre skal få tilbud om foreldrestøtte.

I 2018 lanserte Barne- og familiedepartementet den første foreldrestøttestrategien i Norge: Trygge barn, trygge foreldre. Bufdir har ansvar for å koordinere strategien, som består av 34 ulike tiltak. Vi har også ansvar for at informasjon og kunnskap om foreldrestøtte blir kjent blant relevante aktører.

Foreldrestøttende tiltak gis på ulike måter. Familier med mer uttalte vansker skal få tilbud tilpasset sitt behov. De rådene som gis til foreldrene, skal være kunnskapsbaserte. Bufetats tilbud skal bygge på tilgjengelig kunnskap om hva som kan virke og bidra til at problemer håndteres tidlig. Tilbudene skal trygge foreldrene i sin rolle og forebygge alvorlige konsekvenser for barna. Bufdir forvalter tilskuddsmidler til både frivillige organisasjoner og kommuner. I 2019 ble det fordelt 52 millioner kroner til ulike foreldrestøttende tiltak i 170 kommuner og bydeler. Bufdir mottok 146 søknader, og 103 av disse ble innvilget. En forutsetning for å motta tilskudd er at kommunene benytter anerkjente foreldreveiledningsmetoder som har dokumentert effekt.

Foreldrehverdag.no er en nettressurs hvor alle foreldre kan søke råd og informasjon som er basert på anerkjent kunnskap. Nettsiden har nå 60 000 følgere på Facebook, og 274 000 besøkte nettsiden i 2019. Mange foreldre

Visste du at...

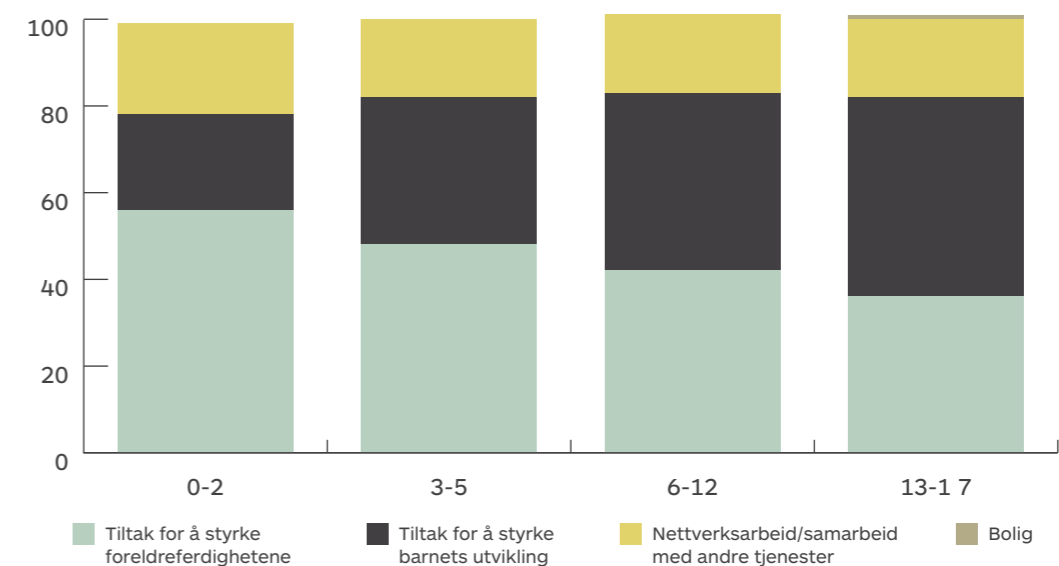
tilskuddsordningen for foreldre-støttende tiltak i 2019 ga 5,5 millioner kroner til «Home Start Familiekontaktens» arbeid? Home Start tilbyr kurs på 20 timer rettet mot familier med små barn. Over halvparten av dem som mottar tilbudet, er fra et annet land og kan ha lite nettverk i Norge. Familiekontaktene kommer hjem til familiene. Det reduserer ensomhet og utenforskap.

Pappahverdag – en podkast fra menn til menn

Menn søker i mindre grad enn kvinner informasjon på foreldrehverdag.no. Menn benytter seg også mindre av tjenestene i familieverket enn kvinner. For å nå flere menn startet vi i 2018 «Pappahverdag», en podkast av og for menn. Programleder Olav Svarstad Haugland diskuterer papparollen og samliv. I 2019 er ni episoder publisert, og podkasten er lastet ned til sammen 65 000 ganger.

ønsker å gå på kurs og få veiledning direkte. Foreldreveiledningsprogrammet International Child Development program (ICDP) er et tilbud til alle foreldre og gis av kommunene. Rundt 200 kommuner har så langt ICDP- koordinatører og veiledere. Nasjonalt er det nå utdannet rundt 4200 sertifiserte ICDP- veiledere og 160 trenere. Bufdir har initiert en effektstudie av ICDP, som gjennomføres av Folkehelseinstituttet. Rapport vil foreligge i 2021.

3.1.2

Hjelpetiltak i barnevernet

Hjelpetiltak gitt til barn 0-17 år i 2018, fordelt på hovedkategorien til tiltaket og alderen til barnet.

Mange foreldre tar kontakt med det kommunale barnevernet når de opplever vansker de ikke håndterer selv. Rundt åtte prosent av alle bekymringsmeldinger kommer fra foreldrene selv¹. Hjelpetiltak utgjør den største andelen av bistand fra kommunal barneverntjeneste og gis både når foreldre ber om det, og når det er sendt en bekymringsmelding til kommunen. Rundt 55 000 barn og familier får årlig hjelp og støtte i barnevernet². Av disse får flertallet hjelpetiltak som i hovedsak er frivillige, og som skal forebygge behovet for mer inngripende innsats. Barn som mottar hjelpetiltak fra barnevernet, bor hjemme hos foreldrene eller utenfor hjemmet i en periode. De mest brukte hjelpetiltakene er råd og veiledning, besøkshjem og økonomisk hjelp³. Barnevernstjenesten har derfor som mål å gi hjelpetiltak som møter behovene til barn og foreldre.

Andelen tiltak som skal styrke barns utvikling, øker med barnets alder. I aldersgruppen 0-2 år utgjorde tiltak for å styrke barnets utvikling 21 prosent ved utgangen av 2018, mens andelen i aldersgruppen 13-17 år var 46 prosent. En

motsatt tendens finner vi i bruken av tiltak som skal styrke foreldreferdigheter. Slike tiltak rettes i større grad mot familier med yngre barn.

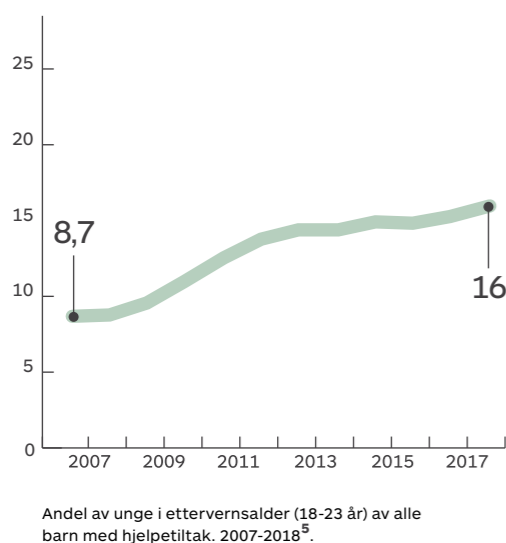
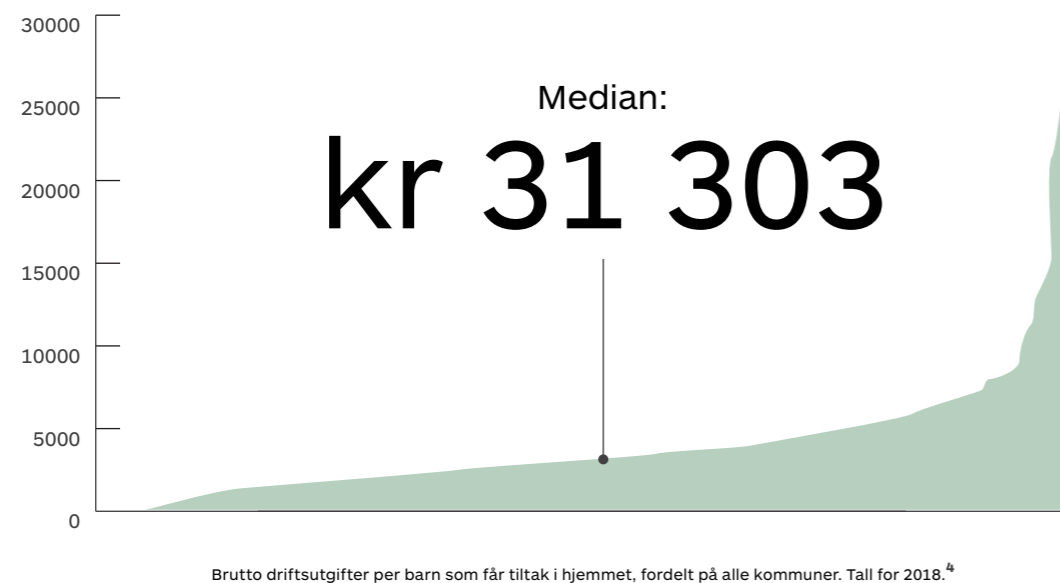
Det finnes ikke nøyaktige tall på kommunenes samlede tilbud om foreldrestøttende tiltak. Kommunenes finansiering av tiltak til barn som mottar tiltak i hjemmet, gir en indikasjon på hvor mye det gis av foreldrestøtte til foreldre som ber om hjelp eller der det er sendt bekymringsmelding. Tabellen nedenfor viser forskjellen mellom kommuner med en median på 31 000 kr per år. Det er en betydelig spredning. Det er et problem for utviklingen av likeverdige tjenester at forskjellene er så store.

Ettervernstiltak for ungdom som har vært under barnevernets omsorg, øker. Når ungdommene mottar hjelp etter opphold i fosterhjem eller barneverninstitusjon, er det en positiv støtte til en videre trygg utvikling. Flere har lite kontakt med familie og nettverk, og de trenger derfor videre oppfølging fra barnevernet. Det er en positiv utvikling at andelen som mottar hjelp, er økt. Bufdir gir bistand til kommunene for å

1 SSB Barnevern, tabell 10674

2 SSB Barnevern, tabell 09050

3 SSB Barnevern, tabell 10660

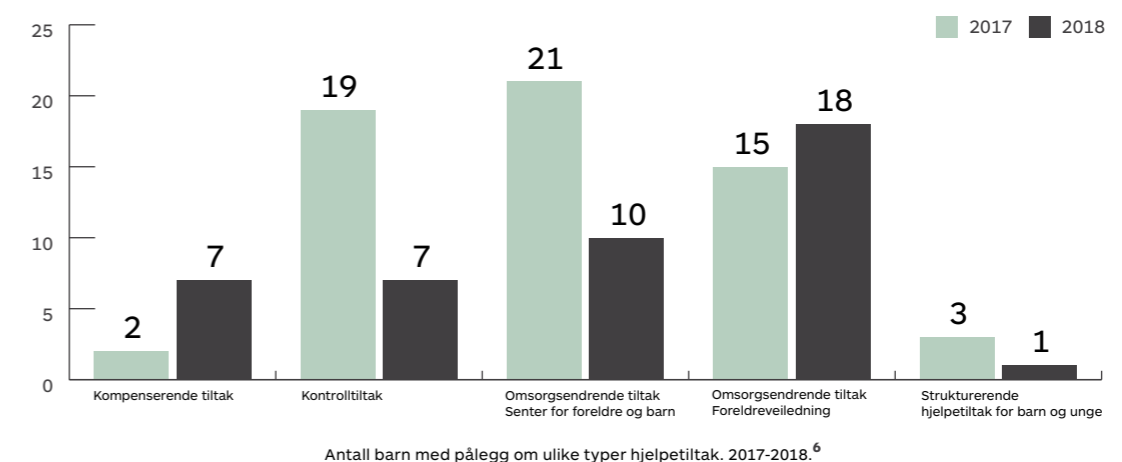
videreutvikle hjelpetiltaksarbeidet som et av fire mål i tjenestestøtteprogrammet. Dette programmet skal bidra til å styrke kvaliteten i samarbeidet om hjelpetiltak til familiene og sikre at familiens behov blir ivaretatt.

Bufetats regioner tilbyr kommunene mer spesialiserte hjelpetiltak for familier med mer uttalte vansker. Parent Management Training – Oregon (PMTO) og Tidlig innsats for barn i risiko (TIBIR) tilbys både av kommuner og Bufetat. Begge er rettet mot familier som ser at barnet begynner å få vansker med sinne og samspill

med andre barn. På landsbasis er det nå rundt 334 PMTO-terapeuter og 1472 aktive utøvere av TIBIR. I 2019 mottok til sammen 2 800 familier hjelp fra disse to foreldrestøtteprogrammene.

De spesialiserte hjelpetiltakene Multisystemisk terapi (MST) og Funksjonell familieterapi (FFT) tilbys kommuner som skal gi tilbud til familier med ungdommer som har alvorlige utfordringer i relasjoner til familie, skole og nærmiljø. Målet er at familien og ungdommen skal kunne fungere godt sammen, ha bedre relasjoner, og at familien og nærmiljøet skal være en støtte for ungdommen. 852 familier fikk hjelp av MST-team og 222 av FFT-team i 2019.

Bufetat piloterer også programmet Funksjonell familieterapi (FFT) ved familievernkontoret i Drammen/Kongsberg. FFT retter seg mot familier med ungdom som har atferdsvansker utover det familien kan håndtere selv. Felles for alle disse programmene er at de hjelper familien til å møte barna og ungdommene på en annen måte. Det styrker relasjonen og skaper varige endringer.

Utprøvingen av FFT i Drammen viser lovende resultater. Teamet har god søknad fra familier som ønsker hjelp, og det kan se ut som at terskelen for å ta imot hjelp fra familievernet er lav. En følgeevaluering er startet og vil gi mer kunnskap om dette noe lenger ut i pilotprosjektet.

Familieverntjenestens tilbud er i seg selv rettet inn mot foreldrestøtte. Barnefamilier er prioritert, og av alle saker som omhandlet hjelp til par og familier, var over halvparten av rundt totalt 30 000 saker av foreldrestøttende karakter. Rundt 74 prosent av kapasiteten i familievernet brukes til foreldrestøtte og hjelp til relasjoner mellom foreldre og barn.

Hjelpetiltak som tilbys av barnevern-tjenesten, er i utgangspunktet frivillige. Dersom foreldrene ikke vil ha hjelpetiltak som kommunens barneverntjeneste tilbyr, kan fylkesnemnda likevel beslutte at enkelte hjelpetiltak skal pålegges. Hensikten er å forebygge mer alvorlige inngripende tiltak, som omsorgsovertakelse. Statistikken viser at pålegg av hjelpetiltak blir brukt i svært liten grad.

Fylkesnemnda fatter i liten grad vedtak om pålegg av hjelpetiltak. Det kan være flere

forklaringer på at denne muligheten til å pålegge hjelpetiltak benyttes i liten grad. Noen forhold kan være at det er vanskeligere å jobbe for en bedre situasjon for barnet når foreldrene ikke har samtykket og ikke er motiverte. I tillegg er adgangen til å pålegge flere typer hjelpetiltak ganske ny, og det kan ta tid før tjenestene finner ut hvordan denne muligheten best benyttes.

Bufdir piloterer også programmet «Familie for første gang» i samarbeid med RBUP Øst og Sør.

Bufdir har utviklet Skolelos, et nytt hjelpetiltak til kommunalt barnevern. Skolelos skal hjelpe ungdom 12–18 år med å mestre skolehverdagen. Bufdir og Utdanningsdirektoratet har også utarbeidet en ny versjon av veilederen Samarbeid mellom skole og barnevern.

De ideelle og statlige barne- og familiesentrene er et tilbud til kommunene for familier med barn mellom 0-6 år når det er nødvendig å vurdere omsorgsevnen til foreldrene. Det er 17 sentre hvorav 13 statlige og fire ideelle stiftelser. Til sammen er det 88 plasser på sentrene. I løpet av 2019 fikk 316 barn og foreldre hjelp.

Det er mange initiativ for å øke kapasiteten og gi foreldrehjelp. Det brukes stadig mer penger til midler til foreldrestøttende tiltak i barneverns-

tjenesten. Familievernets tilbud rettes inn mot familier med barn og har hatt en betydelig dreining fra terapier for par til hjelp til barna i familien.

«Familie for første gang» kan forebygge omsorgssvikt

"Jeg er et barnevernsbarn, så jeg hadde ingen nære rundt meg da jeg ble gravid. Trine var der for meg fra jeg var seks måneder på vei."

Sier Silje, som får hjelp, til avisen Vårt Land.

«Familie for første gang» er et program som hjelper førstegangsforeldre i vanskelige livssituasjoner. Spesialopplærte sykepleiere bistår sårbare førstegangsgravide kvinner gjennom graviditeten og fram til barnet er to år. Programmet treffer en sårbar målgruppe som erfaringsmessig er vanskelig å nå. Det tilpasses den enkeltes behov og kan favne familier med ulike og sammensatte utfordringer. Programmet er testet i to regioner siden 2016. 200 familier har så langt fått bistand gjennom programmet. I 2019 kom en ny evalueringsrapport som viser at programmet har gode resultater. Gjennom programmet fanges sårbare familier opp, og omsorgssvikt og behov for inngripende tiltak senere forebygges. familiene. Det reduserer ensomhet og utenforskap.

Tilskuddsordningen «Foreldrestøttende tiltak i kommunene» har fått økte midler. De spesialiserte hjelpetiltakene har økt for de små barna, mens for ungdommer har det vært samme nivå over tid. Ett tiltak som gir økt kapasitet, er FFT «Familie for første gang» øker tilbudet mellom 0-2 år. Familie- og barn sentrene er også på samme nivå som foregående år. Selv om ikke vi har nøyaktige tall på det samlede antall familier som får bistand er det ingen tvil om at svært mange får ulike former for hjelp og støtte.

I Helsetilsynets gjennomgang⁷ av 106 alvorlige barnevernssaker, fremkommer det at hjelpetiltakene manglet systematikk og ikke var omfattende eller intensive nok. Mange av familiene hadde utfordringer som ikke hjelpetiltakene var tilpasset for.

Vi har per dato ikke analyser som viser hvilke hjelpetiltak kommunene bruker. Det er heller ikke statistikk som viser om bruk av hjelpetiltak går opp eller ned i kommunene. Det er viktig å utvikle analyser som viser om hjelpetiltakene er bedre tilpasset familien og barnas behov, og om kommunene øker bruk av kraftfulle nok hjelpetiltak. Dette vil bli prioritert frem mot barnevernreformen i 2022.

For å videreutvikle et kunnskapsbasert barnevern, må det kommunale barnevernets arbeid med hjelpetiltak og tilgang til spesialiserte hjelpetiltak, styrkes. Bufdir har under utarbeidelse en grunnmodell for hjelpetiltak i kommunal regi. Den skal bidra til at forløpet for hjelpetiltak struktureres bedre og får en helhetlig tilnærming og de ulike tiltakene mer treffsikre. Tiltak for å styrke foreldreferdigheter og samspill er en viktig del

⁷ Helsetilsynet (2019). Det å reise vasker øynene. Gjennomgang av 106 barnevernssaker. Statens Helsetilsyn

av grunnmodellen som vil gi anbefalinger om:

- > familieveiledning for familier med barn 4-12 år
- > oppfølging/veiledning for unge voksne i ettervern
- > støttende tiltak for barn, ungdom og familier
- > nettverksmobiliserende tiltak for familier og unge voksne
- > samarbeidstiltak om barn, familier og unge voksne i kommunen

Det barnevernsfaglige kvalitetssystemet som utvikles i prosjektet DigiBarnevern vil gi et rammeverk og faglig støtte til hjelpetiltaksarbeidet.

Buudir har også igangsatt flere forskningsprosjekter om hjelpetiltak. Særlig viktig er en studie om hjelpetiltak og familier som lever i vedvarende lavinntekt, en studie om virkning og omfang av ulike type hjelpetiltak og forskning basert på registerdata knyttet til hjelpetiltak.

3.1.3

Familievern

De aller fleste familier og par kan oppleve at hverdagen er vanskelig. Med små barn kan kjæresteforholdet få lite tid og oppmerksomhet, noen par opplever utroskap og noen greier ikke å stoppe krangelen når den først begynner. Høyt konfliktnivå og vedvarende vanskelige relasjoner i familien påvirker barns helse og utvikling negativt. Det er en utfordring for den enkelte og for samfunnet. Vi har god kunnskap som viser at ved høy konflikt i familien og der barn opplever vold, har barna større risiko for psykiske lidelser, sosiale vansker og reduserte skoleprestasjoner.

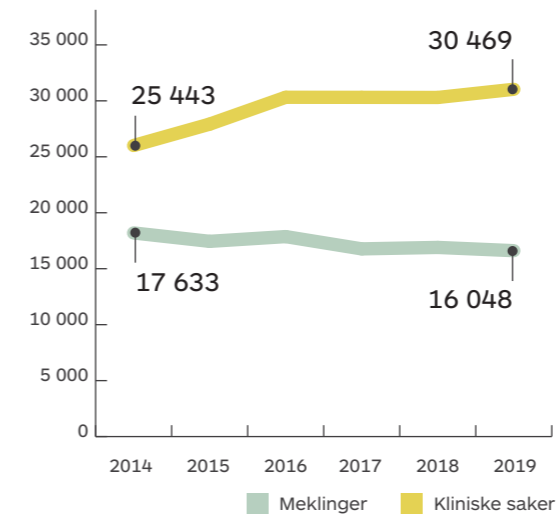
Familieverntjenesten har særskilt oppmerksomhet på familier med konfliktfylte relasjoner. Det er et mål at flere foreldre som vurderer å reise sak for retten inngår avtaler i stedet. I 2019 var det totalt 5146 meklingsaker i foredretvistsaker. I 1412 av disse ble det inngått skriftlig avtale i påsyn av mekler. Det utgjør 27,4 % av sakene.

Tjenesten tilbyr parterapi, familierapi, mekling ved samlivsbrudd og hjelp til samarbeid mellom foreldre etter brudd. Tilbudet er gratis, og familier kan henvende seg direkte uten henvisning. Siden 2014 har kapasiteten i familievernet blitt styrket med flere årsverk, samtidig med en systematisk utvikling av fagområdene med etablering av spisskompetansemiljøer på fem områder. Det er vold i familien, høykonflikt mekling, samtaler med barn i mekling, foreldre som er fratatt omsorgen for egne barn og foreldrestøtte/forebygging. Totalt ble det gitt tilbud til 46 500 nye familier i familievernet i 2019.

En av hovedoppgavene til familievernertjenesten er å bidra til at problemer i familiene ikke vokser seg for store. Tjenesten skal sikre et godt hjelpetilbud av høy kvalitet uavhengig av hvor i landet du bor. Det er utviklet en fagutviklingsplan på de ulike prioriterte områdene som Bufetats regioner og spisskompetansemiljøene følger opp. Det har vært vekst i antall familier som får hjelp i tjenesten. I tillegg har antall timer i mekling økt gjennomsnittlig og flere saker med høy konflikt har to meklere. Det tilsier at kapasiteten i tjenesten er økt.

Det er et mål å unngå at foreldre som vil gå fra hverandre må til rettsvesenet for å løse utfordringer de har med samarbeid om felles barn. Mekling bidrar til dette og anses som et så viktig virkemiddel at det er en lovpålagt tjeneste fra familievernet til alle par med barn under 16 år som går fra hverandre. Dersom konflikter kan løses på familievernkontoret, spares både foreldrene, barna og samfunnet for en vanskelig rettsprosess. Det er indikasjoner på at andelen familier som bringer saken inn for retten går ned. Det er ikke anledning til å føre journal i mekling og det finnes derfor ikke tilgjengelig statistikk.

Som et tilbud til alle foreldre i brudd har Buudir utviklet nettressursen Foreldresamarbeidsavtalen.no, et verktøy for å komme frem til en avtale om foreldreansvar, bosted og samvær

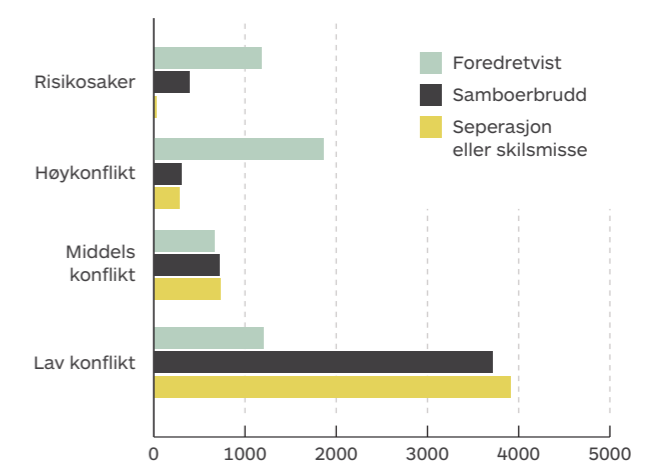

Antall familier som har hatt første samtale med familievernet per år 2014-2019, fordelt på kliniske saker og meklinger. Kilde: FADO

etter brudd. Når foreldrene går gjennom den før de kommer til mekling er de godt forberedt og informert, og kan lettere komme frem til en god avtale for barna. Det jobbes systematisk med bruk av den digitale veilederen i tjenesten. Buudir videreutvikler foreldresamarbeidsavtalen.no.

For å styrke tilbudet til foreldre med store konflikter etter samlivsbrudd, har Buudir utviklet et differensiert tilbud i mekling. Målet er bedre tilpasset hjelp avhengig av konfliktnivå. Familier med høy grad av konflikt skal få mye hjelp. Familier som er relativt enige om bosted, samvær og foreldreansvar, tilbys veiledning og en digital foreldresamarbeidsavtale.

Det er krevende å hjelpe foreldre som over lang tid har stått i store konflikter. Buudir har i samarbeid med meklere i familievernertjenesten utviklet metoden prosessmekling for å møte foreldre som har høy konflikt. Foreldrene tilbys to meklere, kurs som retter seg mot barnas behov og flere timer enn tidligere for at konflikten kan løses bedre. Hensikten er at foreldre skal evne å ta hensyn til barnas behov, få hjelp til konfliktløsning og samarbeide bedre om felles barn. Metoden er tilrettelagt for å involvere barna på en trygg måte. Alle meklere i Norge er opplært i metoden, og det er

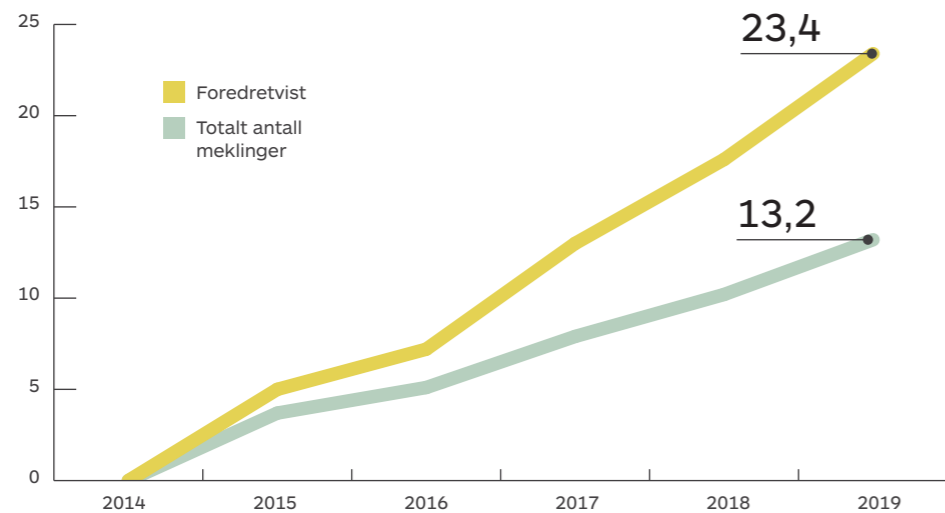

Henvendelsesårsak for de avsluttede meklingene i familievernet i 2019 sortert etter hvilket forløp meklingen ble plassert i. Kilde: FADO

utviklet verktøy for oppfølging ved det enkelte familievernkontor.

Totalt har over 2500 foreldre benyttet seg av dette tilbudet i 2019. De fleste, rundt 1500 foreldrepar, benyttet seg av flere timer. 1109 benyttet en time, 926 benyttet to til fire timer, 506 benyttet fem til syv timer. I halvparten av sakene var det to meklere. Dette er en meget positiv utvikling og viser at prosessmeklingen har gitt positive utslag i tjenestetilbudet til familier med høyt konfliktnivå. Tidligere studier fra både FORM og Sintef viser at familier med høyt konfliktnivå i liten grad benyttet tjenestetilbudets frivillige del. Nå ser vi en dreining av dette. Tjenesten bruker mindre tid på mindre kompliserte saker, og tilsvarende mer tid på de mer kompliserte meklingene og saker med risiko for barns oppvekstvilkår.

I mer enn 500 av meklingene ble det avdekket vold og annen risikoatferd i familien. Det ble sendt 169 bekymringsmeldinger til barnevernet i sakene med høy konflikt. At flere mottar tilbudet og velger å bruke flere timer på samarbeid om felles barn, indikerer at tilbudet oppleves som meningsfullt. Særlig viktig er det at risiko atferd og vold avdekkes slik at barna kan trygges. Vi ser at avdekking av vold øker, og særlig etter

Andel meklinger med registrert voldsproblematikk

Andel avsluttede meklinger hvor mekler har huket av på at partene i saken har hatt problemer med vold. Meklinger i foredretvist-saker og alle meklinger totalt. Kilde: FADO

innføring av prosessmekling, men også fordi det har vært kompetanseheving på dette ved alle familievernkontor.

Resultatkravet om at 35 prosent av foreldre som har til hensikt å reise saken for retten isteden skal inngå avtale ved mekling på familievernkontoret, er ikke nådd. I 2019 ble det inngått skriftlige avtaler i 28 prosent av sakene. Det er variasjon mellom regionene og til dels betydelig variasjon mellom familievernkontorene. Kontorene erfarer at selv om det ikke alltid oppnås avtaleinngåelse, kan en dialog gjennom mekling bidra til å unngå eskalering eller forverring av et krevende og konfliktfullt foreldresamarbeid. Virkningen av denne innsatsen kan ikke bare måles i avtaleinngåelser på et gitt tidspunkt.

Av de i overkant 5 000 meklingene hvor foreldre har som intensjon å gå til retten for avgjørelse av foreldreansvar, samvær og bosted for barna, blir i underkant av halvparten løst i familievernet. Andelen har vært den samme i flere år. Dette kan ha sammenheng med at kompleksiteten i sakene øker og må til rettsapparatet. Meklernes kompetanse på høy konflikt er økt. Det gir bedre vurderinger om muligheten til at foreldre kommer til enighet.

Spisskompetansemiljøet for arbeid med familier hvor det forekommer vold har utarbeidet en grunnpakke for arbeidet med vold som alle familievernkontorer har fått. Det er gjennomført fire oppfølgingssamlinger i hver region i 2019.

Visste du at...

- > over 150 000 barn og foreldre fikk hjelp fra familievernet i 2019? Samlivsterapi, familieterapi og kurs utgjør hoveddelen av familievernets virksomhet.
- > Bufdir delte ut rundt 10 millioner kroner til kommuner og frivillige organisasjoner som arrangerte flere hundre samlivskurs i 2019? Kursene ble gjennomført av familievernkontorer, frivillige organisasjoner og menigheter over hele landet.
- > ved samlivsbrudd og separasjon er det en time obligatorisk mekling for alle par som har barn under 16 år? Målet er å komme frem til en avtale om bosted, samvær og foreldreansvar for barnet.

Fakta

Bufdir tilbyr en mal for skriftlige samarbeidsavtaler om felles barn etter brudd på nettstedet foreldresamarbeidsavtalen.no. Rundt 25 000 personer har lastet ned avtalen siden 2019. I 2020 vil Bufdir lansere en digital selvbetjeningsløsning for å lage og lagre samarbeidsavtale mellom foreldrene.

Visste du at...

- > 24 prosent eller 4 005 barn ble hørt i meklingssaker i 2019? I perioden 2014 – 2019 har det vært en økning i andel barn som høres.
- > 55 prosent av foreldre som møter til mekling har et lavt konfliktnivå?

Alternativ til Vold er engasjert for å gi opplæring i metoden Enkel og Effektiv aggresjonskontroll. Dette ble startet opp i region Midt og Vest i 2019. Innholdet i en digital veileder brukes aktivt for å understøtte og motivere lokal fagutvikling.

Høring av barn i mekling

Alle barn har rett til å bli hørt, informert og til å uttale seg i saker som gjelder dem. Mange barn får egne samtaletilbud og deltar i samtalegrupper på familievernkontorene. Det er et mål at flere barn skal høres og få tilbud om samtale og deltakelse i mekling er spesielt viktig. Slik kan barnet uttale seg om hvordan de har det, og hva de ønsker at foreldrene tar hensyn til når familien splittes opp.

For å styrke familievernets kompetanse i å snakke med barn har spisskompetansemiljøet for samtaler med barn utarbeidet en ny faglig veileder. Den bidrar til at meklere kan gi barn et tilbud som er bedre tilpasset barnets alder og behov. Veilederen brukes aktivt i fagutviklingen på det enkelte kontor. Spisskompetansemiljøet har også bidratt til en systematisk kompetanseheving på å samtale med barn både nasjonalt, regionalt og lokalt. Mange foreldre ønsker å

snakke med barna sine selv, og har fått råd og hjelp fra familievernet på hvordan samtalen kan gjøres.

Høring av barn i mekling forutsetter at foreldrene samtykker, at barnet selv ønsker å delta, og at barnet er modent nok til å bli hørt. I saker med høyt konfliktnivå vurderer mekler om det er forsvarlig at barnet deltar.

Det er stor variasjon mellom regionene og mellom de enkelte familievernkontor i hvor mange barn som høres i mekling. Flere regioner har utarbeidet regional plan for å øke barnesamtaler, samt lokale handlingsplaner for kontorene som ikke innfrir på måloppnåelse. Det er også gode erfaringer med å legge vekt på kompetanse og erfaring med samtaler med barn ved nyrekruttering. Kontorene bruker den digitale veilederen og kontorpakker spisskompetansemiljøet har utarbeidet systematisk i fagutviklingen.

Årsak til at barnet ikke deltok i mekling

	Lav konflikt	Noen eller stor grad av konflikt
Barnet var for lite	40,5%	37,7%
Fant det ikke forsvarlig eller til barnets beste	2,3%	13,2%
Foreldre enige og vurderte ikke hensiktsmessig	31,8%	10,3%
Annet	13,0%	20,2%
Barnet ville ikke	5,1%	2,2%
Foreldrene samtykket ikke	7,2%	16,5%

3.1.4 Adopsjon

Hovedformålet med adopsjon er å sikre at barn som ikke kan bli tatt hånd om av sine biologiske foreldre, får et godt og varig hjem i en ny familie. Bufdirs ansvar er å tilrettelegge og sikre en trygg og sikker adopsjonsprosess, slik at adoptivbarnets rettigheter og behov blir ivaretatt.

Det har vært en nedgang i antall utenlandsadopsjoner. I 2019 ankom 91 adoptivbarn fra utlandet til Norge, mot 95 i 2018 og 127 i 2017. Som sentralmyndighet

etter Haagkonvensjonen av 29. mai 1993 om vern av barn og samarbeid ved internasjonale adopsjoner, har Bufdir et overordnet ansvar for å sikre betryggende saksbehandling ved adopsjon over landegrensene, at adopsjoner skjer til barnets beste med respekt for barnets grunnleggende rettigheter, og at bortføring av og handel med barn ikke finner sted. Bufdir besluttet i 2019 å fornye formidlingstillatelsene til å adoptere fra Bulgaria, Colombia, Peru, Sør-Afrika, Ungarn og Vietnam. I 2019 mottok Bufetat 182 søknader om forhåndssamtykke til adopsjon fra utlandet.

Foto: The Poppe

Bufetat behandler også søknader om innenlandsadopsjon. Søknader som nasjonale spedbarnadopsjoner, utredes i Bufetat og avgjøres av Bufdir etter anbefaling fra det faglig rådgivende utvalget for adopsjonssaker. Norske stebarnadopsjoner utgjør fortsatt den største gruppen adopsjonssaker. Bufetat mottok 284 søknader om stebarnadopsjoner i 2019.

Bufdir og Bufetat har i 2019 jobbet med å redusere saksbehandlingstiden i adopsjonssaker. Ved innenlandsadopsjon har saksbehandlingstiden gått ned med to måneder fra 2018. I snitt er tiden nå 18 måneder. Saksbehandlingstiden for utredning av adopsjonssøkere i utenlandssaker har også gått ned totalt sett, og i fire av Bufetats fem regioner. Arbeidet fortsetter i 2020.

3.1.5 Arbeid mot vold og seksuelle overgrep

Vold og overgrep er et stort samfunnsproblem som i betydelig grad påvirker livet til dem som rammes. Bufdir har en særskilt oppgave i å bidra til bedre beskyttelse for barn og unge. Det

gjør vi gjennom informasjon og forebyggende tiltak, men også gjennom finansiering av og fagutvikling for beskyttende tiltak som krisesentrene og sentre mot incest og seksuelle overgrep. Målet er å i større grad avdekke volds- og overgrepssaker mot barn og ungdom.

Høsten 2019 lanserte Nasjonalt kunnskapssenter for vold og traumatisk stress (NKVTS) en studie som viser omfanget av vold og overgrep mot barn⁸. For første gang har barn helt ned til tolv år deltatt etter eget samtykke. Undersøkelsen viser blant annet at ungdom som er utsatt for – eller vitne til vold hjemme, også er mer utsatt for vold og overgrep utenfor hjemmet, samt seksuelle overgrep fra jevngamle. Det er også en sammenheng mellom å være utsatt for vold i nære relasjoner og opplevde symptomer på fysisk og psykisk uhelse, samt søvnvansker og skolefravær.

Funnene i studien understreker betydningen av godt forebyggende arbeid. Det er avgjørende for å lykkes med forebyggende innsats at de som arbeider med barn og unge har nødvendig kompetanse til å avdekke vold og seksuelle overgrep. Barn og unge må få nødvendig og kvalifisert hjelp når vold og overgrep avdekkes. Like viktig er det at barn og unge lærer hva vold og overgrep er og at dette ikke er greit. Barn og unge trenger trygge voksne som tør å spørre når de er bekymret og som vet hvordan de kan ivareta barnets trygghet og rettigheter.

For å styrke kompetansen i å avdekke vold og overgrep har Bufdir fått utviklet læringsressursene Jeg Vet og kunnskaps- og øvingsportalen SNAKKE. Jeg Vet er et undervisningsopplegg om vold, overgrep og mobbing for barn og unge. SNAKKE er en portal hvor voksne kan øve på den viktige samtalen med barn. I 2019 er det igangsatt

Visste du at...

en av fem ungdommer rapporterer om erfaring med mer enn en form for vold i oppveksten? En vanlig grunn til at barn ikke forteller om vold eller andre vanskelige ting de har opplevd er at de ikke vet at det de har blitt utsatt for er galt og ulovlig⁹.

1 av 5

⁸ Ungdomsundersøkelsen om erfaringer med vold og overgrep i oppveksten: En nasjonal undersøkelse av ungdom i alderen 12 til 16 år NKVTS 2019

⁹ Hafstad, G. S., & Augusti, E. M. (Red.) (2019). Ungdoms erfaringer med vold og overgrep i oppveksten: En nasjonal undersøkelse av ungdom i alderen 12 til 16 år. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. (Rapport 4/2019).

Visste du at...

Bufdir gir tilskudd for å øke kunnskapen om vold og overgrep blant barn og unge? Redd Barna har fått over en halv million kroner de to siste årene for å sette opp forestillingen «Sinna mann» på skoler.

og fulgt opp implementeringsaktiviteter for å gjøre tilbudene bedre kjent. Jeg Vet hadde 850 000 sidehenvisninger og 74 000 brukere i 2019. SNAKKE hadde 185 500 sidehenvisninger og neste 60 000 brukere.

For dem som er utsatt for vold i nære relasjoner må hjelpeapparatet være tilgjengelig der de bor. Det viktigste arbeidet gjøres i kommunene. Krisesentrene er et kommunalt tilbud. Bufdir bistår med fagutvikling i samarbeid med de regionale ressursentrene om vold og traumatisk stress.

I løpet av 2018 bodde 1842 voksne på landets krisesentre. Av disse var 93 prosent kvinner. Selv om menn fortsatt utgjør et fåtall av krisesenterbeboere, har antallet økt siden 2010, da krisesentertilbud for både kvinner og menn ble lovpålagt. Antallet beboere har holdt seg stabilt de siste fem årene. Personer med innvandrerbakgrunn utgjør 64 prosent av krisesenterbeboerne. Over tid har det vært en gradvis økning i brukere av krisesentrenes dagtilbud. Disse tilbyr støtte, råd og veiledning.

Tilbudet til familier hvor det forekommer vold videreutvikles med ytterligere spredning

av Alternativ til Vold sitt tilbud Enkel og Effektiv aggresjonskontroll i familievernnet. Et forskningsarbeid gjennomført av NOVA på familievernnettjenestens møte med familier som opplever vold, samt tjenestens arbeid med vold i nære relasjoner ble gjennomført i 2019. Rapporten kommer i 2020 og vil gi en systematisk oversikt over arbeidet med vold. På bakgrunn av resultatene skal tilbudet videreutvikles. Rapporten skal inneholde forslag til videre forskning på området. Implementeringsarbeidet med Jeg Vet og Snakke videreføres i 2020. Oppfølging av krisesentrene videreføres.

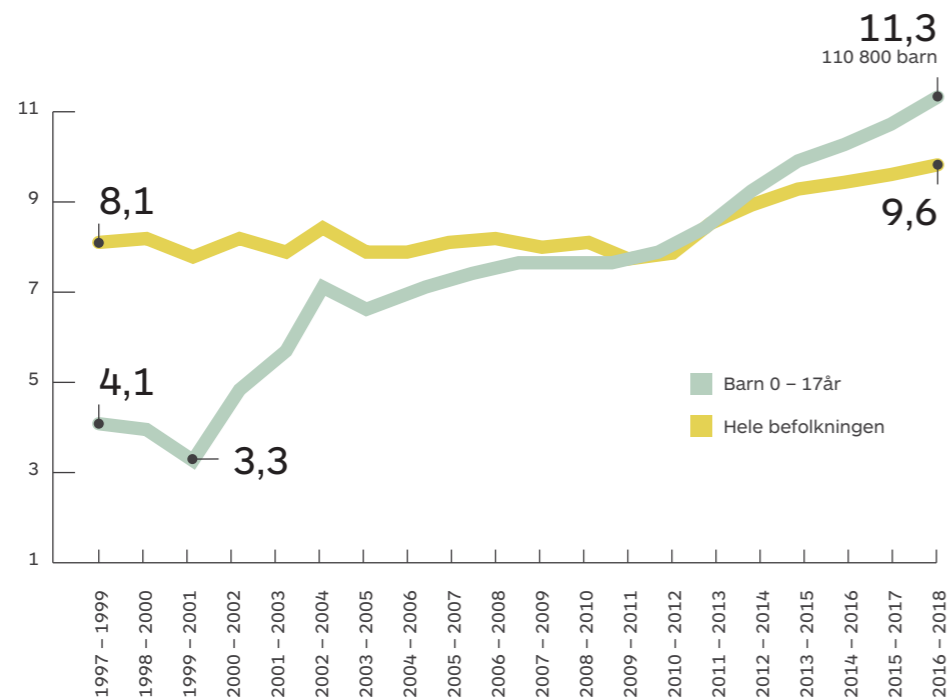
Tryggere med TryggEst

Bufdir tester nå ut en modell for hvordan en kommune kan organisere arbeidet mot vold og overgrep rettet mot personer over 18 år, som i liten eller ingen grad er i stand til å beskytte seg selv. Kommunene som deltar i TryggEst har egne team som kan kontaktes hvis noen er bekymret for en risikoutsatt person. Hvert TryggEst-team består av erfarne personer med kompetanse på håndtering av vold og overgrep.

Programmet er nå startet opp i 10 kommuner og to bydeler i Oslo. Krisesentrene har tett samarbeid med TryggEst. Følgforskning viser at kommunene i snitt har avdekket og håndtert seks ganger flere volds- og overgrepssaker enn hva de gjorde før innføringen av TryggEst på skoler.

Andel barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt og andel personer i befolkningen i husholdninger med vedvarende lavinntekt. Treårige rullende gjennomsnitt fra 1997-99 til 2016-18¹².

3.1.6 Barn som vokser opp i lavinntektsfamilier

En økende andel barn og unge i Norge kan ikke delta i aktiviteter på lik linje med andre. Nesten 111 000 barn vokser opp i familier med vedvarende lav inntekt¹⁰ og andelen øker. Det er systematiske forskjeller på mange områder av livet mellom barn fra familier med høy og lav sosioøkonomisk status. Barn i lavere sosioøkonomiske lag har større risiko for å ha et konfliktfylt forhold til foreldrene, mindre nære relasjoner med jevnaldrende venner, og de er mer utsatt for mobbing. **Det er et mål å øke deltakelsen i sosiale aktiviteter blant barn som vokser opp i familier med lav inntekt.** Disse barna har også større risiko for å ikke ha det bra på skolen og bruker mindre tid på organiserte fritidsaktiviteter. Det er et mål å redusere konsekvensene for barn og unge av det å vokse opp i lavinntekt¹¹.

Barne- og familiedepartementet vil styrke mulighetene for sosial mobilitet for barn

i lavinntekts-familier. For å nå målet skal samarbeid mellom sosiale entreprenører, frivillige, næringslivet og det offentlige, styrkes. En samarbeidsstrategi for barn i lavinntektsfamilier skal legges frem i 2020. Et ungdomspanel gir råd i utformingen av strategien. Bufdir er sekretariat for arbeidet, og har forberedt ungdomspanelet og evaluering.

Det skal jobbes med å utvide deltagere i fritidserklæringen fra frivillig sektor, i første omgang med Norsk musikkråd, Ungdom & Fritid og Unge funksjonshemmede.

Fakta

Andelen barn som lever i vedvarende lavinntekt har vært økende siden begynnelsen av 2000-tallet. Fra 2013 økte antallet fra 84 000 til 110 800 i 2018.

¹⁰ SSB Inntekts- og formuestatistikk for husholdninger

¹¹ NOVA: Sosiale forskjeller i unges liv? 2016

¹² SSB tabell 10498

Forsøk med fritidskortet

Regjeringen har som ambisjon å bidra til at alle barn skal kunne delta i organisert fritidsaktivitet. Et virkemiddel er fritidskortet, en universell ordning som skal bidra til å dekke deltakerutgifter til faste, organiserte fritidsaktiviteter for alle barn mellom seks og 18 år. Målet er at flere barn og unge får delta i faste, organiserte fritidsaktiviteter som kan gi tilhørighet over tid. Samarbeid mellom kommune og frivillighet er sentralt i ordningen. Kommunene oppfordres til å supplere med lokal finansiering, gjerne i samarbeid med lokalt næringsliv.

I 2019 startet Bufdir opp en forsøksordning for Fritidskortet. Arendal og Vadsø ble plukket ut til å delta. Hvert barn i målgruppen får 1000 kroner per halvår. I løpet av høsten benyttet over 300 barn i Vadsø, og nærmere 4000 barn i Arendal, seg av fritidskortet. Arendal og Vadsø viderefører forsøket i 2020, og vil jobbe for å inkludere flere barn i ordningen. Flere kommuner vil bli inkludert i forsøket. Forsøk med fritidskortordning skal gi erfaringer og innspill til hvordan

en eventuell fremtidig nasjonal fritidskortordning kan innrettes. Som del av arbeidet vil Bufdir igangsette flere utredninger: det gjennomføres nullpunktsmålinger og sluttmålinger i alle forsøkskommuner, i tillegg til at forsøkene følgeevalueres. Bufdir vil også foreta en samfunnsøkonomisk analyse av ordningen. Til sammen skal disse utredningene gi et grunnlag for en eventuell videreutvikling. Bufdir vurderer en digital løsning for fritidskortet.

Visste du at...

- > ungdom fra familier med god råd oftere deltar i organiserte fritidsaktiviteter?
- > Barnekonvensjonen gir alle barn rett til fritid og lek, og til å delta i kunst og kulturliv? Bufdir har utviklet en veileder til kommunene med råd om hvordan de kan arbeide mot fattigdom og inkludere barn i fritidsaktiviteter. Veilederen ligger på Bufdir.no.

3.2 Barnevernet

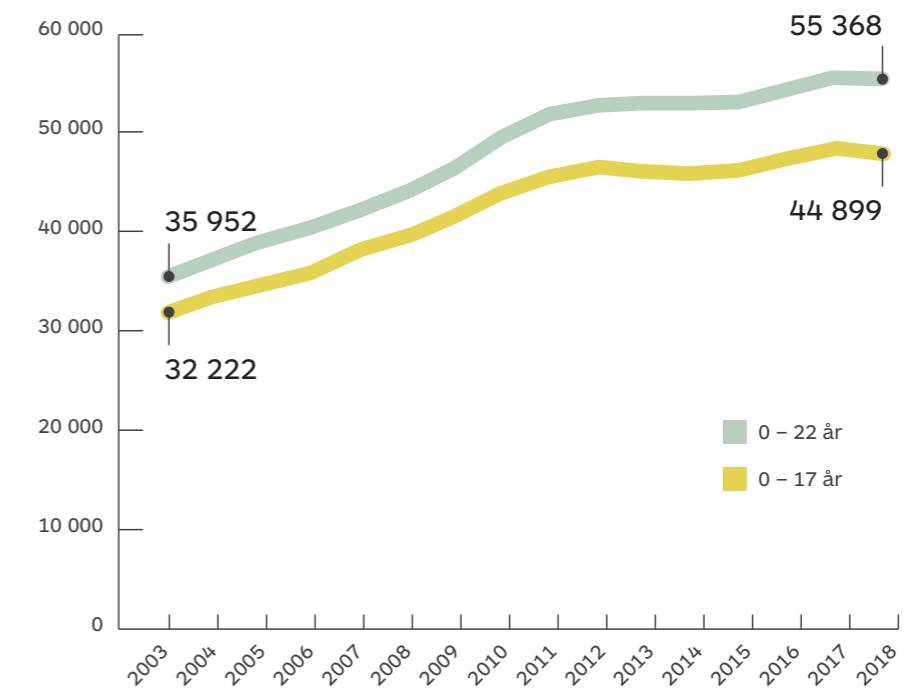
Barnevernet er ikke én nasjonal etat, men består av flere aktører som hver for seg har ansvar for ulike deler som å yte tjenester, veilede eller kontrollere. Loven regulerer hvilket ansvar de ulike aktørene har.

Organiseringen og ansvarsdelingen skal bidra til rettsikkerhet for familiene og barna, samt åpenhet og god kvalitet. Samtidig som de får hjelp i barnevernet, er familier, barn og unge også ofte avhengig av andre tjenester utenfor barnevernet. Dette kan eksempelvis være NAV, kommunehelsetjenesten eller spesialisthelsetjenesten. God kunnskap om oppbyggingen av den norske modellen er avgjørende for å forstå hva barnevernet lykkes godt med i dag, og hvilke deler som må utvikles videre.

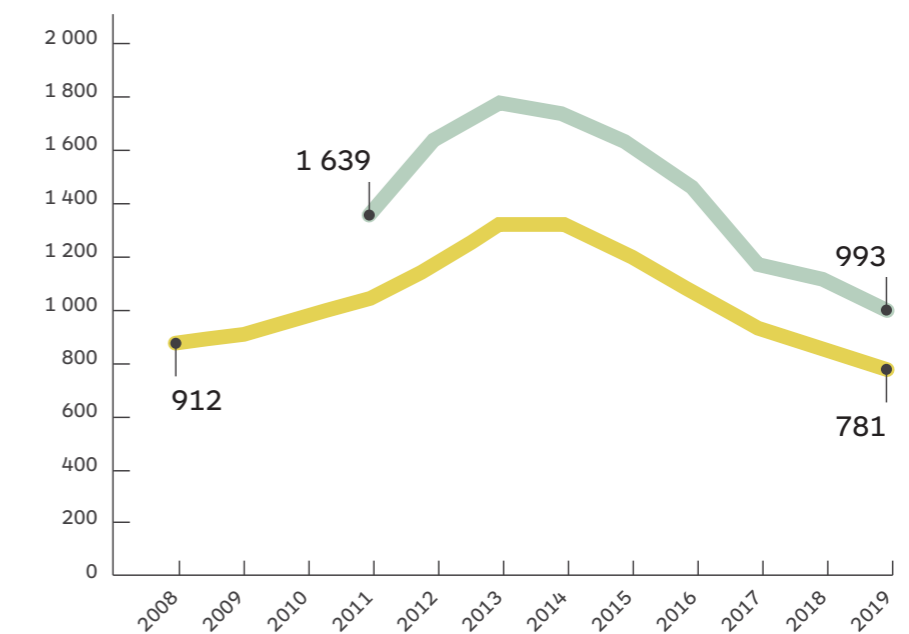
Kommunalt og statlig barnevern har i dag godt etablerte tjenester med rundt 6 150 ansatte i kommunalt barnevern, over 5 500 ansatte i statlige og private barnevernsinstitusjoner, samt fosterforeldre i statlige og private fosterhjem som ivaretar til sammen rundt 1 200 barn. I fylkesnemndene er det rundt 130 ansatte, og det er rundt 230 barnevernssakkyndige i Psykologforeningens register. I tillegg kommer de som jobber med barnevern hos fylkesmannen og i domstolene.

Det har vært en sterk økning i antall barn og unge som får vedtak om hjelp fra det kommunale barnevernet til og med 2011, deretter har utviklingen flatet ut. For omsorgsovertakelser har det vært en annen utvikling. Det er Fylkesnemndene som treffer vedtak om omsorgsovertakelser. Det var en økning frem mot 2013. Etter det har det vært en jevn nedgang. Vi kjenner ikke årsaken til dette. Det skal være en høy terskel for omsorgsovertakelser og hjelpetiltak skal være prøvd.

Vi vet stadig mer om barna som får hjelp fra barnevernet. Andelen med lav sosioøkonomisk status og minoritetsbakgrunn er høyere i barnevernspopulasjonen enn i barnebefolkningen for øvrig¹³. Halvparten av unge i fosterhjem og 76 prosent av unge i institusjon har behov for hjelp fra spesialisthelsetjenesten, men bare halvparten av disse får nødvendig helsehjelp. De vanligste årsakene til at det meldes bekymring for barn og unge til barnevernet er barnets utvikling, foreldrenes omsorg, samt ulike forhold i familie og nærmiljø.

Antall barn og unge, 0-22 år og 0-17 år som får hjelp fra barnevernet. I løpet av året. 2003-2018¹⁴.

Antall vedtak og antall barn med omsorgsovertakelse. I løpet av året. 2008-2019¹⁵.

¹³ Se f.eks. Backe-Hansen, E., Madsen, C., Kristofersen, L.B. og Hvinden, B., 2014. Barnevern i Norge 1990-2010. En longitudinell studie. NOVA-rapport 9/14.

¹⁴ SSB Barnevern, tabell 09050.

¹⁵ Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker.

Mål i tildelingsbrevet

– Barnevernet

- 1 Økt kvalitet i saksbehandlingen i den kommunale barnevernstjenesten
- 2 Barnevernstjenesten skal gi hjelpetiltak som møter behovene til barn og foreldre
- 3 Barn som trenger tiltak utenfor hjemmet skal få et stabilt tilbud tilpasset det enkelte barns behov
- 4 Bedre ivareta barnas rett til medvirkning i det kommunale og statlige barnevernet

Oversikt over organisering av oppgaver

Barne- og familiedepartementet (BFD)

BFD har forvaltningsansvaret for barnevernloven, og fører tilsyn med at loven og annet regelverk blir fulgt. BFD har også ansvar for å gi retningslinjer og instruksjer, sette i gang forskning, utvikle den generelle barnevernspolitikken og legge til rette for at det finnes tilgjengelig informasjon om barnevernet.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)

Som fagdirektorat har Bufdir ansvar for lovtolkninger, bestilling og formidling av forskning og kunnskapsoppsummeringer, utarbeidelse av faglige anbefalinger, veiledere og retningslinjer, etatsstyring, samt rolle som sentralmyndighet for saker etter lov om Haagkonvensjonen av 1996, og tildeler en rekke tilskudd. Bufdir er klageinstans i saker om godkjenning av private og kommunale barnevernsinstitusjoner.

Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) – det statlige barnevernet

Hver region har ansvar for etablering og drift av institusjoner, godkjenning av private og kommunale institusjoner, bistå barneverntjenesten i kommunene med plassering av barn utenfor hjemmet, bistå kommunene med rekruttering og formidling av fosterhjem. I tillegg har Bufetat ansvaret for at fosterhjemmene får opplæring og veiledning. Bufetats fem regioner arbeider på oppdrag fra Bufdir.

Oslo kommune – Barne- og familieetaten

Barne- og familieetaten er både kommunal og statlig barneverntjeneste for innbyggerne i Oslo. Dette innebærer blant annet at de har et selvstendig ansvar for akutt- og institusjonsplasseringer.

Fylkesmannen

Fylkesmannen har ansvar for å føre tilsyn med barnevernvirksomheten i kommunen, behandle klager på barneverntjenestens saksbehandling og ta stilling til om barneverntjenesten har utført sitt arbeid etter barnevernloven og forvaltningsloven. Fylkesmannen er også klageinstans for enkeltvedtak som barneverntjenesten fatter etter barnevernloven og fører tilsyn med at barn på barneverninstitusjoner får forsvarlig omsorg og god behandling. Fylkesmannen arbeider også på oppdrag fra Bufdir. I tillegg har Fylkesmannen et veiledningsansvar overfor barneverntjenestene i kommunene, og skal iverksette statlig politikk.

Barneverntjenesten

Alle kommuner skal ha en barneverntjeneste (eventuelt i samarbeid med andre kommuner) som utfører det daglige arbeidet. Barneverntjenesten har ansvar for det forebyggende arbeidet, å utrede saker og gjennomføre undersøkelser, hjelpetiltak i hjemmet, plassering av barn utenfor hjemmet (frivillige tiltak), å fremme saker for fylkesnemnda (tvangstiltak), å følge opp barn som er plassert utenfor hjemmet, og å godkjenne fosterhjem.

Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker

Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker avgjør saker om omsorgsovertakelse av barn og tvangsinngrep ved alvorlige atferdsvansker hos ungdom. Fylkesnemnda behandler også klager på akuttvedtak i barneverntjenesten. Det er tolv nemnder, og nemnda består i den enkelte sak av en leder som er jurist, et fagkyndig medlem og et alminnelig medlem. Avgjørelser i fylkesnemnda kan ankes til domstolene.

Domstolene

Avgjørelser i barnevernssaker i fylkesnemndene kan prøves av domstolene. Domstolene tar de endelige avgjørelsene i disse sakene.

Statens helsetilsyn

Statens helsetilsyn har det overordnede faglige ansvaret for det tilsynet fylkesmannen utøver på barnevernsområdet. Statens helsetilsyn får oppdrag på barnevernsområdet av Barne- og familiedepartementet.

Sakkyndige i barnevernet

I noen saker innhenter barnevernet, fylkesnemnda eller domstolen ekspertkompetanse eller sakkyndig kompetanse. Sakkyndige skal bidra til å sikre et godt og barnefaglig kvalifisert underlag for beslutningene som skal tas. En sakkyndig utredning er en vurdering av hva som på kort og lang sikt vil gi barnet forsvarlig omsorg, eller en faglig vurdering av andre temaer. Den sakkyndige skal gi oppdragsgiveren og partene faglig innsikt og bidra til at saken blir tilstrekkelig opplyst.

Barnesakkyndig kommisjon

Barnesakkyndig kommisjon skal vurdere alle rapporter fra sakkyndige i barnevernssaker, enten de er bestilt av barneverntjenesten, fylkesnemnda, domstolene eller private parter. Barnesakkyndig kommisjon består av en kommisjonsleder og 13 kommisjonsmedlemmer som er oppnevnt av Barne- og likestillingsdepartementet for en periode på inntil fire år.

Foto: Lars Pettersen/Tinagent

3.2.1

Rettsikkerhet

Tilbudet i barnevernet må være det samme uavhengig av hvor i landet man bor. Derfor er det viktig å sikre lik forståelse av regelverket. Dette har hatt høy prioritet i Bufdir og er avgjørende for å sikre rettsikkerheten til barn og foreldre.

Bufdir har siden 2015 jobbet med å sikre en lik forståelse, rettsikkerhet og forutsigbarhet blant annet gjennom 109 tolkningsuttalelser. I 2019 ga vi 17 slike tolkningsuttalelser. Vi har også bidratt til å videreutvikle regelverket for å få en oppdatert og god barnevernslov.

Bufdir har i 2019 særlig prioritert arbeid med de juridiske rammene for samhandling mellom stat og kommune i barnevernssaker når kommunen har behov for bistand til plassering av barn utenfor hjemmet. Regelverket har blitt presisert, og det har blitt jobbet bevisst mot alle forvaltningsnivåer for å skape en felles forståelse av rammene for bistandsplikten.

Den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD)

EMD behandler tvister om forståelse og anvendelsen av den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK), også knyttet til enkelte barnevernssaker.

EMD har besluttet å behandle til sammen 34 barnevernssaker mot Norge. Det betyr at EMD skal ta stilling til om fylkesnemnda og domstolens beslutninger har vært i strid med den europeiske menneskerettighetskonvensjonen. I 2019 avgjorde EMD fire klager om norsk barnevern. En av sakene ble behandlet i storkammer. I alle avgjørelsene i 2019 konkluderte EMD med at norske myndigheter har krenket EMK artikkel 8 om retten til familieliv. Ytterligere 28 barnevernssaker er kommunisert og skal avgjøres i løpet av de nærmeste årene.

Kritiske røster her til lands har omtalt sakene som en bekreftelse på at norsk barnevern

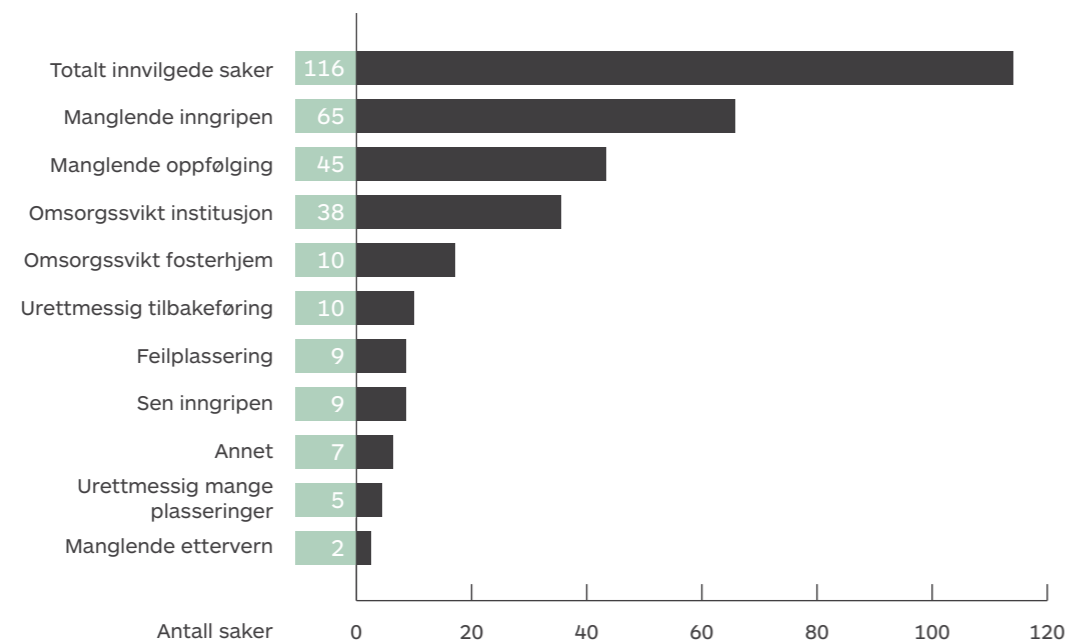
griper inn for ofte, for tidlig og på sviktende grunnlag. Det er ikke riktig. EMD har ikke i noen av sakene lagt til grunn at det var feil at det offentlige overtok omsorgen for noen av disse barna. Men i flere saker kritiseres norske domstoler, fylkesnemnder og kommunale barnevernstjenester for svakheter i beslutningsprosessen. Sentralt i flere av dommene står hyppighet av samvær mellom barn og biologiske foreldre og om vi i Norge legger for liten vekt på betydningen av slikt samvær. Det stilles spørsmålstegn ved om Norge gjør nok for å muliggjøre tilbakeføring til biologiske foreldre på sikt, og om beslutningene som tas, er begrunnet og dokumentert godt nok.

Det har vært stor oppmerksomhet knyttet til utfallet av dommene. Selv om dommene i hovedsak omfatter de rettslige prosessene i domstolene og i fylkesnemnda vil Bufdir bruke kunnskapen fra dommene i arbeidet som fagdirektorat for kommunalt barnevern. Et viktig tema i de dommene som har falt er oppfølging av biologiske foreldre og samvær etter en omsorgsovertakelse.

Bufdir vil prioritere informasjon om dommene og nødvendige oppfølgingspunkter til alle landets barneverntjenester i 2020. Blant annet er det igangsatt et arbeid med en retningslinje om fastsettelse av samvær etter omsorgsovertagelse og en gjennomgang av saksbehandlingsrundskrivet i lys av avgjørelsene i EMD. Retningslinjen om samvær skal være ferdig innen utgangen av 2020.

Rettsferdsvederlag

Samtidig som norsk barnevern sees utenfra av EMD har Norge en egen ordning, rettsferdsvederlag. Personer kan søke erstatning dersom de har opplevd urett fra norske myndigheter. Bufdir forbereder og behandler sakene innenfor våre fagområder, mens Stortingets rettsferdsvederlagsutvalg avgjør sakene.

Antall innvilgede rettferdsvederlagssaker i 2019. Fordelt etter grunnlag for søknaden.

Nesten alle saker Bufdir mottar handler om barnevern. Sakene har stort spenn i tid, fra rundt 1930 og fram til i dag. Sakene er gjennomgående utfordrende både i omfang og kompleksitet. I 2019 mottok Bufdir 224 saker om rettferdsvederlag. 233 saker ble ferdigbehandlet. Antall saker har vært forholdsvis stabilt de siste fem årene. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle typer saker i 2019 var 13 måneder. Siden 2004 er innvilgelsesprosenten rundt 27 prosent. I 2019 ble rundt halvparten av søknadene innvilget.

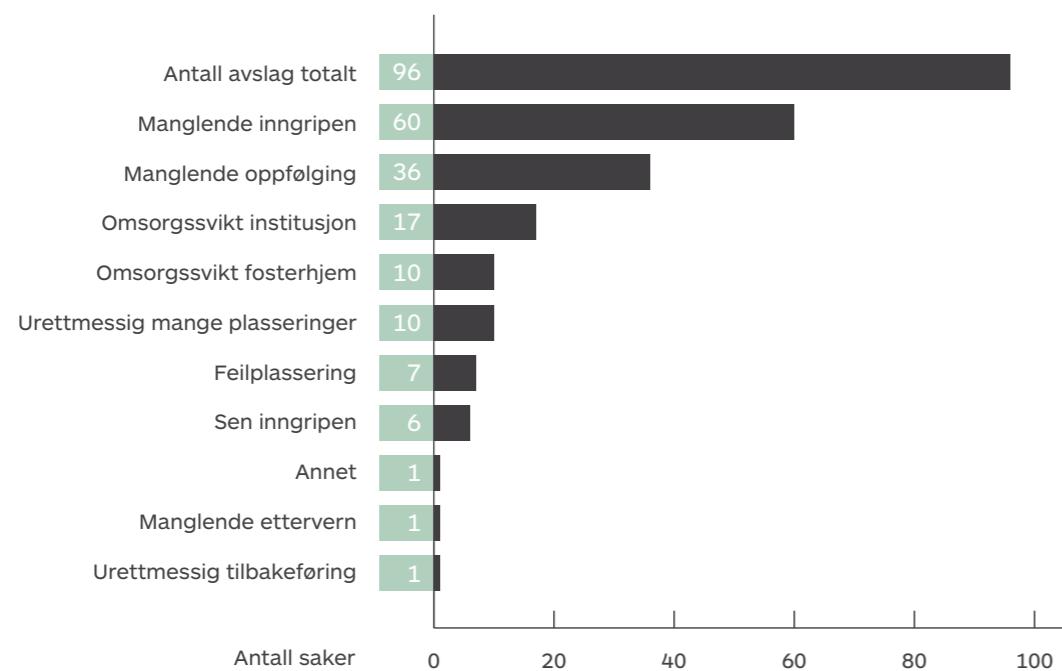
De fleste som søkte om rettferdsvederlag, oppga flere forhold som grunnlag for søknaden. Derfor er det totale antallet søkere lavere enn det totale antallet som er behandlet.

De fleste sakene, både fra de siste tiårene og senere, omhandler påstander om at barnevernet ikke gjorde nok eller kom for sent inn med hjelp. Det er også i disse sakene at andelen innvilgelser er størst.

I mange av sakene, hvor det innvilges rettferdsvederlag for manglende eller for sen inngripen, er barnevernet for passive selv etter at det er meldt om alvorlige bekymringer knyttet til søkers omsorgssituasjon. I tillegg går det igjen at barnevernet i mange saker har for stor tillit til foreldre. Dermed blir barna boende for lenge under skadelige forhold i hjemmet.

Det er fortsatt svært få som i søknad om rettferdsvederlag kritiserer barnevernet for å ha grepet inn i omsorgssituasjonen uten tilstrekkelig grunnlag. Kritikken som fremmes

Antall rettferdsvederlagssaker med avslag i 2019. Fordelt etter grunnlag for søknaden.

mot barnevernet tyder på at det langt flere barn og unge som opplever at barnevernet er for passive enn at barnevernet er for aktive. Selv om sakene ikke nødvendigvis er representative er dette er særlig interessant å merke seg, sett i lys av dommene i EMD.

Buudir skal bruke erfaringene som kommer frem i sakene for å lære av hva som har gått galt og bruke dette i utvikling av tjenestene for fremtiden.

Visste du at...

i 2019 ble det utbetalt 21,7 millioner kroner i den statlige rettferdsvederlagsordningen? Påstanden som fremmes oftest, er kritikk mot barnevernet for å ikke å ha grepet inn eller for å ha grepet inn for sent.

Tillit til barnevernet

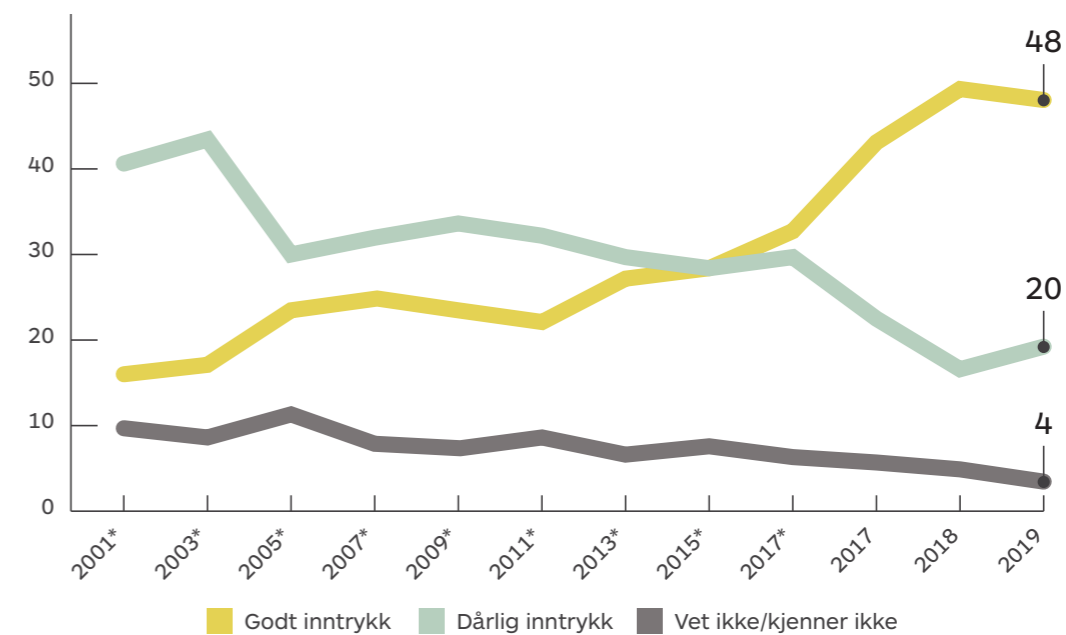
Barnevernet er avhengig av tillit. De siste årene har det vært mange kritiske mediasaker om feil og mangler i barnevernet. EMD-sakene preget mediebildet i 2019. På tross av en del negativ omtale, viser vår årlige befolkningsundersøkelse at tilliten til barnevernet fortsatt er nokså god. Målingen startet i 2001 og tilliten er tydelig bedret siden da.

Samtidig er vi kjent med at det er tillitsutfordringer i enkelte minoritetsgrupper. Omdømmearbeid er et høyt prioritert oppdrag for Buudir. I tillegg til å løfte kompetansen i tjenesten, jobber vi aktivt med å nyansere og forklare barnevernet i media, på buudir.no og i sosiale medier. Vi lager også møteplasser for meningsutveksling og kunnskapsdeling med brukerrepresentanter, praksisfeltet og forskning.

3.2.2

Barnevernstjenestene

Det er i dag for stor variasjon i praksis, kvalitet og kompetanse i de kommunale og statlige barnevernstjenestene. Internrevisjoner, Fylkesmannen og Sivilombudsmannen har

Andel som har hhv. Godt inntrykk og dårlig inntrykk av barnevernet. 2001-2019. Basert på ulike undersøkelser¹⁶.

avdekket svikt i rutiner, bruk av loven og mangelfulle retningslinjer for god praksis. Det har også blitt avdekket eksempler på tilfeldig og mangelfull bruk av metoder og verktøy i både kommunalt og statlig barnevern.

For å redusere uønsket variasjon utvikler Buudir tjenesteforløp med kunnskapsbaserte retningslinjer, veiledere og faglige anbefalinger. Dette er forløp som skal tydeliggjøre innholdet i tjenestene og hvordan vi løser oppgaver. Forløpene skal være normerende for tjenestene. Videre vil vi utvikle gode digitale saksbehandlingsverktøy. Vi arbeider også med å heve kompetansen blant de ansatte i stat og kommune.

Buudir skal bidra til å nå målet om å øke kvaliteten i saksbehandlingen, sørge for at barnevernstjenesten gir hjelp som møter behovene til barn og foreldre, og sikre et stabilt og tilpasset tilbud til barn som trenger tiltak utenfor hjemmet.

Fakta

Flere meldinger og tiltak i barnevernet gir behov for flere ansatte. I 2018 var det rundt 6150 årsverk i den kommunale barneverntjenesten. Dette er 1000 flere årsverk enn i 2014, og antall ansatte per 1000 barn har økt fra 3,5 til 4,2.

Økt kompetanse i kommunalt barnevern

Behovet for mer kompetanse i barnevernet er godt dokumentert de siste ti årene. Det er behov for kompetansetiltak både på kort og lang sikt. BFDs kompetansestrategi for barnevernet går fra 2018 til 2024. Målet er at kompetansen i kommunalt barnevern skal styrkes på alle områder.

¹⁶ 2018 og 2019: Sentio telefonundersøkelse, 2017: Sentio for Buudir Webpanel, 2001*-2017*: IPSOS, Norsk Monitor

Buudir drifter og utvikler disse kompetanse-tiltakene for kommunalt barnevern:

- > Tjenestestøtteprogrammet er en praksisnær og kunnskapsbasert opplæring til ansatte i kommunalt barnevern.
- > Veiledningsteam innebærer at erfarne fagfolk med ledererfaring fra kommune- og barnevernledelse veileder lederne i kommunen og barneverntjenesten.
- > Læringsnettverk og dialogmøter organiseres av fylkesmannsembetene.
- > Videreutdanning bidrar til økt kompetanse og faglig påfyll til de som allerede er ansatt i barnevernet. Buudir har gitt og følger opp oppdrag til universitets- og høyskolesektoren om seks videreutdanninger på masternivå.

Buudir skal legge til rette for at alle kommuner får mulighet til å prioritere og delta i kompetansehevende tiltak i denne perioden. Vi skal bidra til å styrke kvaliteten i arbeid med undersøkelser og beslutninger. Vi skal også styrke kvaliteten på barneverntjenestens samarbeid med familier gjennom hjelpetiltak, øke tjenestenes grunnleggende traume-forståelse og innsikt i barn og unges ulike uttrykk og behov, samt styrke tjenestenes arbeid med nettverksmobilisering og brukermedvirkning.

Bedre systemer og arbeidsformer i barneverntjenesten er også et uttalt mål. Målet med læringsnettverk er å heve kvaliteten på tjenestene gjennom samarbeid og erfaringsutveksling på tvers av kommuner og barneverntjenester, samt å styrke kommunenes oppfølging og veiledning av fosterhjem. Dialogmøtene skal gi bedre samarbeidet mellom kommuneledelsen og barneverntjenestene, og forankre eierskapet til barnevernet hos kommuneledelsen. Målet med nye videreutdanninger er å øke kompetansen i barnevernet der det er behov for det.

Buudir har i 2019 utviklet og fulgt opp alle tiltakene i kompetansestrategien. Dette

er en stor satsing, og det er bevilget 96,7 millioner kroner til arbeidet. Gjennom tiltakene bygger vi opp en struktur for kompetanse- og kvalitetsstøtte for både kommuneledelsen, barnevernledelsen, hele barnevernstjenester og den enkelte saksbehandler. Buudir har også etablert et tettere samarbeid med kompetansesentre på barnevernfeltet, universitets- og høyskolesektoren og fylkesmennene.

Vi organiserer opplæringen i samarbeid med kunnskapssentrene, organiserer veiledningsteamene sammen med kompetansesentrene og sørger for rekruttering, opplæring og oppfølging av veilederne. Buudir har sammen med Fylkesmannen og KS utarbeidet mandat for nettverkene, retningslinjer for læringsnettverk og tilskudd, og en veileder for stimuleringsmidler for å styrke det kommunale fosterhjemsarbeidet. Vi organiserer også videreutdanning i barnevernledelse, veiledning, juss, vurdering av barnets beste, relasjonskompetanse og minoritetskompetanse.

Resultatet er økt kompetanse på ledelse og barnevernfaglig arbeid, og bedre arbeidsformer i kommunene. Buudir og Fylkesmannen har gitt tilbud til de kommunene og barneverntjenestene som har hatt størst behov. Det systematiske samarbeidet om å heve kvaliteten og kompetansen i barnevernet har bidratt til at nasjonale og regionale aktører støtter opp under kvalitetsutviklingen i kommunene.

15 prosent av alle ansatte i kommunalt barnevern deltatt i tjenestestøtteprogrammet, og 13 barneverntjenester har fått systematisk veiledning.

Alle fylkesmannsembetene har etablert ett eller flere læringsnettverk og hatt dialogmøter med flere av kommunene sine. Læringsnettverkene følges godt opp av embetene. Erfaringene fra 2019 brukes til å utvikle dette tiltaket videre i 2020. Embetene og kommunene melder om at

dialogmøter bidrar til å sette barnevernet på agendaen for kommuneledelsen, og at dialogen mellom barnevernledelsen og kommuneledelsen styrkes. I 2020 vil dialogmøtene være en arena for å forberede kommunene på barnevernsreformen.

620 ansatte i barnevernet har benyttet muligheten til å ta videreutdanning. Det er et mål å få 84 flere studieplasser i 2020.

En evaluering¹⁷ av kompetansestrategien har vist at tiltakene samlet sett har vært vellykket. Det har vært et godt grep å samarbeide med fylkesmennene og kompetansesentrene, og det er i stor grad tatt høyde for barneverntjenestenes utfordringer i implementeringen av tiltakene.

Tjenestestøtteprogrammet får gode tilbakemeldinger fra deltakerne, og målet for 2020 er at 400 nye ansatte skal delta. Det innebærer at 21 prosent har deltatt ved utgangen av året. I 2020 prøver vi også ut et opplæringsprogram som handler om barnevernets møte med minoritetsfamilier. Her deltar barneverntjenester og fosterhjemstjenester sammen. Tilbudet om veiledning fra teamet er etterspurt og får gode tilbakemeldinger. 19 nye kommuner starter opp i 2020.

Tallene fra videreutdanningene viser at Buudir har truffet godt med temaene, masternivået og den geografiske spredningen på videreutdanningene. Erfaringene så langt viser at ansatte i barnevernet har behov for og ønsker seg faglig påfyll.

Det er avgjørende å utvikle systemer for å følge opp de konkrete effektene av tiltakene etter at strategiperioden er over, særlig i de tjenestene med de største utfordringene. Vi ser for oss at både fylkesmennene og kompetansemiljøene kan bidra i dette arbeidet.

Utredning av kompetansebehov

Utredning av kompetansebehov i kommunalt og statlig barnevern ble bestilt av Barne- og familiedepartementet i 2018 og levert i oktober 2019. Målet med utredningen var å vurdere et kompetanseløft i kommunalt og statlig barnevern og domstolene. Resultatet av utredningen er kunnskapsbaserte anbefalinger til departementet. Buudir mener at barnevernsansatte altfor lenge har vært nedprioritert med tanke på utdanning og kompetansekrav.

I utredningen foreslår vi disse tiltakene for å heve kompetansen i barnevernet:

- > Kompetansekrav: Alle som jobber med kjerneoppgaver i det kommunale barnevernet, skal ha femårig masterutdanning med profesjonsstudium for barnevernspedagoger og toårig master for andre relevante utdanningsgrupper.
- > Ansatte i barnevernsinstitusjoner skal minimum ha en bachelorgrad, og enda flere bør ha masterutdanning. Utdanningen trenger ikke å være sosialfaglig, men den må være relevant.
- > Alle ansatte i det kommunale barnevernet og ledere i institusjonsbarnevernet skal ha gjennomført en nasjonal juridisk eksamen.

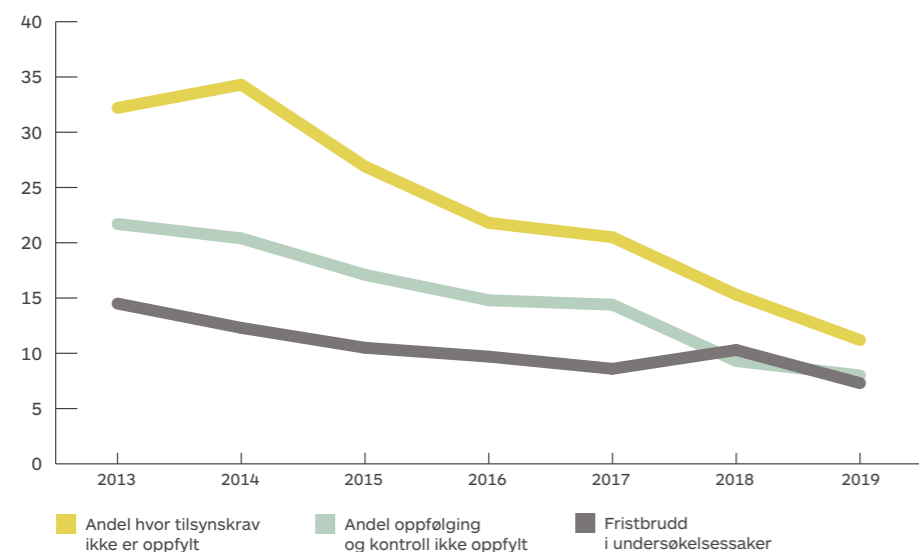
Fakta

I første halvår 2019 var det 288 barneverntjenester i landet, inkludert bydelene i Trondheim og Oslo. Av disse inngikk 235 kommuner i 75 interkommunale samarbeid¹⁸.

¹⁷ Oslo Economics, Agenda Kaupang og Først og Høverstad, 2019. Følgeevaluering av kompetansestrategien for det kommunale barnevernet 2018-2024.

¹⁸ Kommunenes halvårsrapportering

Andel kommuner som ikke etterlever lovkrav i kommunalt barnevern. 2013-2019.

Kvalitet i saksbehandlingen i kommunalt barnevern

Buudir jobber tett med Fylkesmannen for å sikre at kommuner som trenger det får god oppfølging og støtte til å øke kvaliteten og redusere svikt i saksbehandlingen. Kommunale barneverntjenester dekker alle kommuner og behandler bekymringsmeldinger, gjennomfører undersøkelser og beslutter om det skal iverksettes tiltak. Det er hver enkelt kommune som er ansvarlig for sitt tjenestetilbud.

Nasjonalt ser vi mange positive utviklingstrekk i kommunene. Flere kommuner etterlever lovkrav om tidsbruk i undersøkelsessaker, oppfølging og kontroll i fosterhjem og krav om tilsyn. Små barnevernstjenester er likevel sårbare.

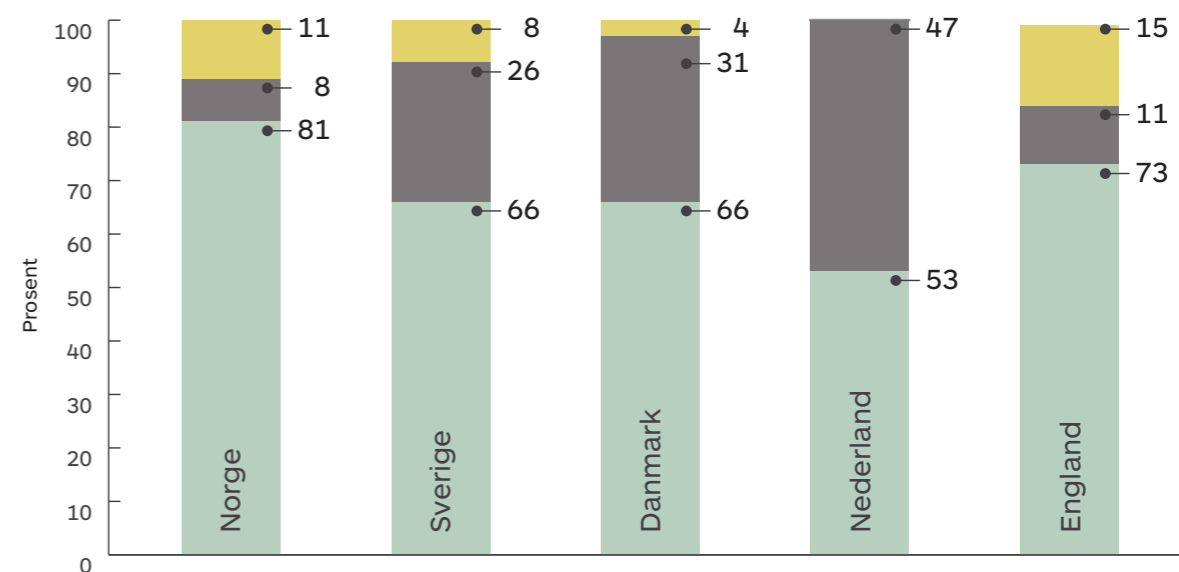
Ifølge Stortingsproposisjon Endringer i barnevernloven (106 L)¹⁹ var det i 2012 rundt 100 kommuner med færre enn fem ansatte i barnevernet og som ikke hadde interkommunalt barnevernsamarbeid. Kommunenes halvårsrapportering fra 2. halvår 2019 viser at tilsvarende tall nå er 57 kommuner.

Buudir er faglig premissleverandør og skal jobbe for å sikre at kompetansen er god nok, utarbeide faglige anbefalinger, retningslinjer, veiledere, digitale løsninger, standardiserte tjenesteforløp og prøve ut nye tjenester. Buudir bistår kommunene med indikatorer for kvalitet og drifter en digital kommunemonitor som synliggjør statistiske resultater for hver kommune på barnevernområdet.

Kommunalt barnevern har i alt for liten grad gitt forsvarlig akuttberedskap for barn med behov for akutt bistand etter ordinær kontortid. I 2017 var det bare 52 prosent av kommunene som hadde gode nok tilbud. I 2018 var dette økt til 69 prosent. I 2019 er det 95 prosent av kommunene som har et forsvarlig akuttberedskap. De resterende fem prosentene er små kommuner og representerer en svært liten del av befolkningen.

En økende andel av kommunene etterlever lovkrav om tidsbruk i undersøkelsessaker, oppfølging og kontroll i fosterhjem og krav om tilsyn.

¹⁹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop-106-l-20122013/id720934/>

Prosentvis fordeling av plasseringer i fosterhjem, institusjon og andre boformer. 0-17 år, pr. 31.12.2018²⁰.

Tilsyn og ny forskning viser at mange kommuner ikke har god nok kvalitet i saksbehandlingen. Det er manglende systematikk og vurderingene som gjøres er ikke tilfredsstillende.

Faglig god struktur på saksbehandlingen vil øke rettsikkerheten for barn og familier, og bedre arbeidsforholdene for medarbeiderne i kommunene. En utredning fra Buudir i 2015 viste at dagens saksbehandlingssystemer ikke var tilrettelagt for at medarbeiderne kunne sikre faglig kvalitet eller styringsinformasjon til lederne. For å bøte på dette ble DigiBarnevern etablert som et samarbeid mellom KS og de åtte største kommunene i landet. Slik blir vi også bedre rustet til å ivareta barnas rett til medvirkning.

Den første leveransen vil være nasjonal portal for bekymringsmelding som lanseres våren 2020.

²⁰ Deloitte 2019. Kartlegging av institusjonstilbud i Norge og utvalgte europeiske land.

3.2.3 Fosterhjem

Et fosterhjem tar vare på barn og unge som ikke kan bo hos foreldrene sine. Det å vokse opp i en familie gir trygghet og gode oppvekstrammer for barn. Derfor tilstreber de fleste land å ha gode systemer slik at barn kan vokse opp i fosterhjem fremfor å bo i institusjon. Sammenligner vi med andre land har Norge lyktes med å ha en høy andel av barn som ikke kan bo hjemme, i fosterhjem.

Det er Bufetats regioner og Oslo kommune som har ansvar for å rekruttere fosterhjem. Regionene melder om at stadig flere av barna med behov for fosterhjem har mer sammensatte behov for omsorg og behandling.

Målet er at barn som trenger fosterhjem får et stabilt tilbud tilpasset sitt behov. Barnet skal hvis det er mulig tilbys et fosterhjem i slekt eller nettverk. Det skal gis et tilstrekkelig og differensiert fosterhjemstilbud, færre skal

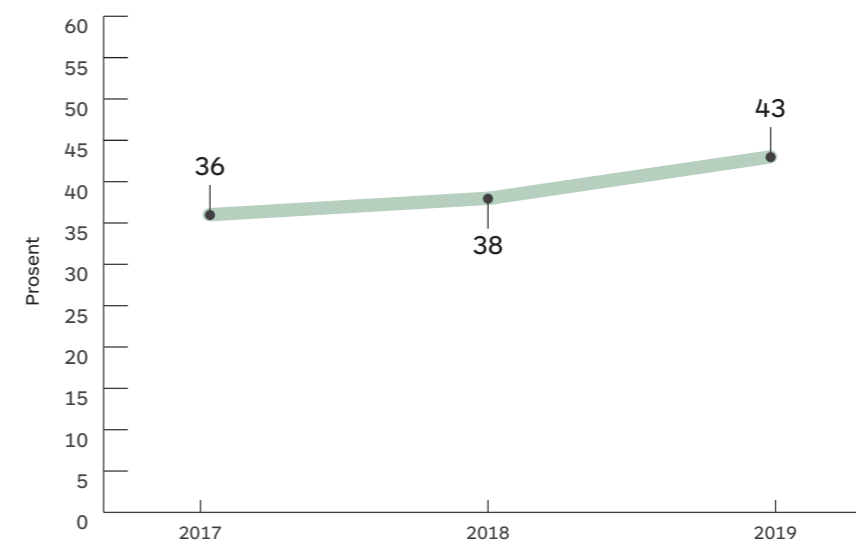
DigiBarnevern

Det nasjonale initiativet DigiBarnevern ble startet i 2016 for å øke det kommunale barnevernets evne til å gi god og effektiv hjelp til barn og unge som trenger det gjennom bedre digitale løsninger. Initiativet er et samarbeid mellom Bufdir, KS og kommunene Trondheim, Oslo, Bergen, Stavanger, Kristiansand, Bærum, Asker og Lørenskog. Initiativet er organisert i et statlig og et kommunalt prosjekt.

Gjennomføringsfasen av den statlige delen av DigiBarnevern startet 1. januar 2019, og har i løpet av året levert følgende:

- > En felles, nasjonal portal for digital bekymringsmelding er ferdigstilt og blir lansert i samarbeid med KS våren 2020.
- > Utviklingen av et barnevernfaglig kvalitetssystem (BFK) følger planen. Dette er et rammeverk som skal brukes i de kommunale fagsystemene som nå anskaffes av det kommunale prosjektet. I 2019 ferdigstilte vi den delen av det faglige rammeverket som gir støtte til vurderinger av bekymringsmeldinger til barnevernet.
- > En informasjonsmodell for BFK er etablert. Informasjonsmodellen gir struktur på videre utvikling av rammeverket og støtte for å få det inn i fagsystemene. Informasjonsmodellen blir publisert på data.bufdir.no, i samsvar med fellesføringer for publisering og deling av data.
- > I 2020 vil den statlige delen av DigiBarnevern prioritere videreutvikling av BFK og etableringen av felles løsninger for å rapportere nøkkelinformasjon fra kommunalt barnevern. Dette vil på sikt erstatte dagens løsninger for kommunenes halvårsrapportering.

Foto: Unsplash.com

Andel nye plasseringer i fosterhjem i slekt og nettverk der Bufetat har bistått.

vente på fosterhjem og færre barn skal oppleve utilsiktede flyttinger. Alle Bufetats regioner har i 2019 jobbet med initiativ overfor kommuner med lav andel plasseringer i slekt og nettverk.

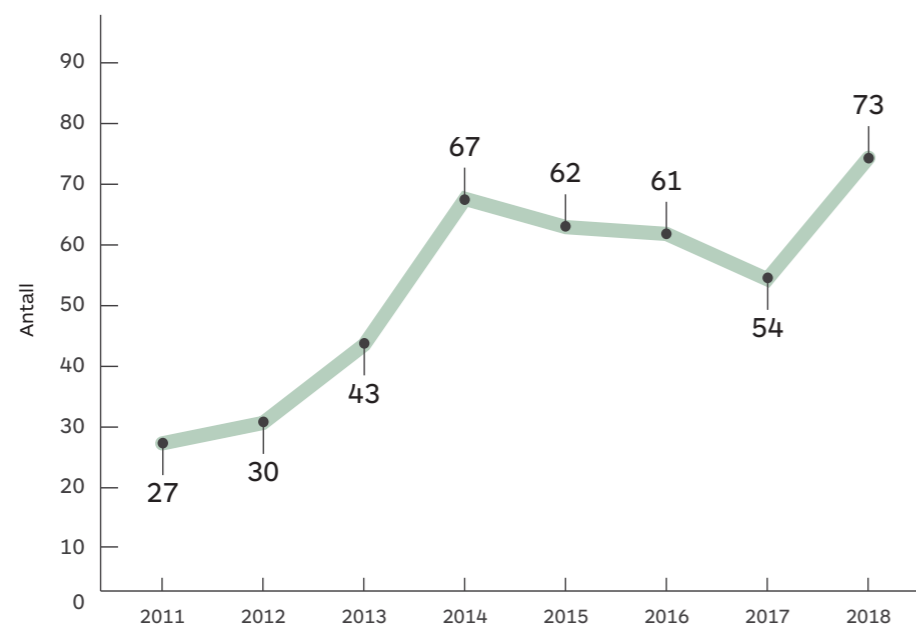
Med mange barn i fosterhjem har det vært en utfordring for enkelte familier at belastningen blir for stor og barna må flyttes. Det å forhindre brudd gjennom å finne riktige hjem og styrke veiledning er viktig. Som forberedelse til barnevernsreformen i 2022 hvor kommunene skal overta mer av veiledningsansvaret har vi startet med å utvikle modulbasert opplæringsverktøy.

Det er svært positivt at slekt og nettverks fosterhjem øker. Av nye fosterhjem er så mange som 43 prosent nå hjem rekruttert fra familie og nettverk. Dette viser at satsningen på familieråd har vært vellykket. Det er også gode resultater av det målrettede arbeidet med å styrke veiledningen av risiko-hjem i kommunene for å forebygge brudd. Den hyppigste årsaken til at plassering i et fosterhjem avsluttes, er at fosterforeldrene velger å avslutte oppdraget. Av fosterhjem som Bufetat har bistått kommunene

med å rekruttere, eller der Bufetat har gitt bistand gjennom forsterkning, er det 30 prosent færre brudd i 2019 enn i 2018 på grunn av at dette. Særlig i Region Midt-Norge ser ut som denne innsatsen har bidratt til en vesentlig reduksjon i antall brutte fosterhjem. For å finne mer ut om denne effekten iverksettes en større evaluering i regi av NTNU.

Selv om antall omsorgsovertakelser har blitt redusert de siste årene og søknader om fosterhjem har gått ned, var det 272 barn som ventet på fosterhjem per 31.12.19 og Fylkesmannen avdekket tre brudd på bistandsplikten i 2019.

Det har vært en økning i andelen saker der Bufetat bistår med plassering i slekt og nettverk, fra 38 prosent i 2018 til 43 prosent i 2019. Region vest skiller seg ut og har etter flere år med satsing en andel på 56 prosent med saker der de bistår med rekruttering av slekt og nettverk. Region nord har hatt en nedgang i andelen saker der de bistår med rekruttering i slekt og nettverk, men tall fra Bufdirs kommunemonitor viser at kommunene

Antall vedtak om tvangsadopsjon etter § 4-20. 2011-2018.²¹

har relativt gode tall på andelen barn som bor i fosterhjem i slekt og nettverk sett opp mot barnebefolkningen i regionen.

Et vedtak om tvangsadopsjon er svært inngripende og kan bare treffes når det er sannsynlig at barnet uansett vil vokse opp i fosterhjemmet. I perioden fra 2011 til 2014 var det en kraftig økning i antall barn med vedtak om adopsjon i fylkesnemnda. Fra 2014 til 2018 har gjennomsnittlig antall barn med vedtak ligget på litt over 60 barn i året. Det betyr at adopsjon er et av de minst brukte barnevernstiltakene. Sett i forhold til barna som det er vedtatt omsorgsovertakelse for er det i snitt de siste årene kun 0,6 prosent av barna som får fremmet en adopsjonssak.

Økningen i antall barn som adopteres kan forstås i sammenheng med signaler gitt i NoU 2012:5. Bedre beskyttelse av barns utvikling, der utvalget anbefaler at adopsjon

alltid vurderes i tilfeller der barn er tidlig og varig plassert i fosterhjem. Det anbefales også mer åpen adopsjon hvor biologiske foreldre og barn fortsatt kan ha kontakt og samvær. Denne anbefalingen bygger på kunnskapsoppsummeringer som viser at det går bedre med adoptivbarn enn med barn som er varig plassert i fosterhjem.²² Det skyldes antagelig at adoptivbarn føler seg trygge i sin tilhørighet til sine familier, og ikke står i fare for å bli flyttet.

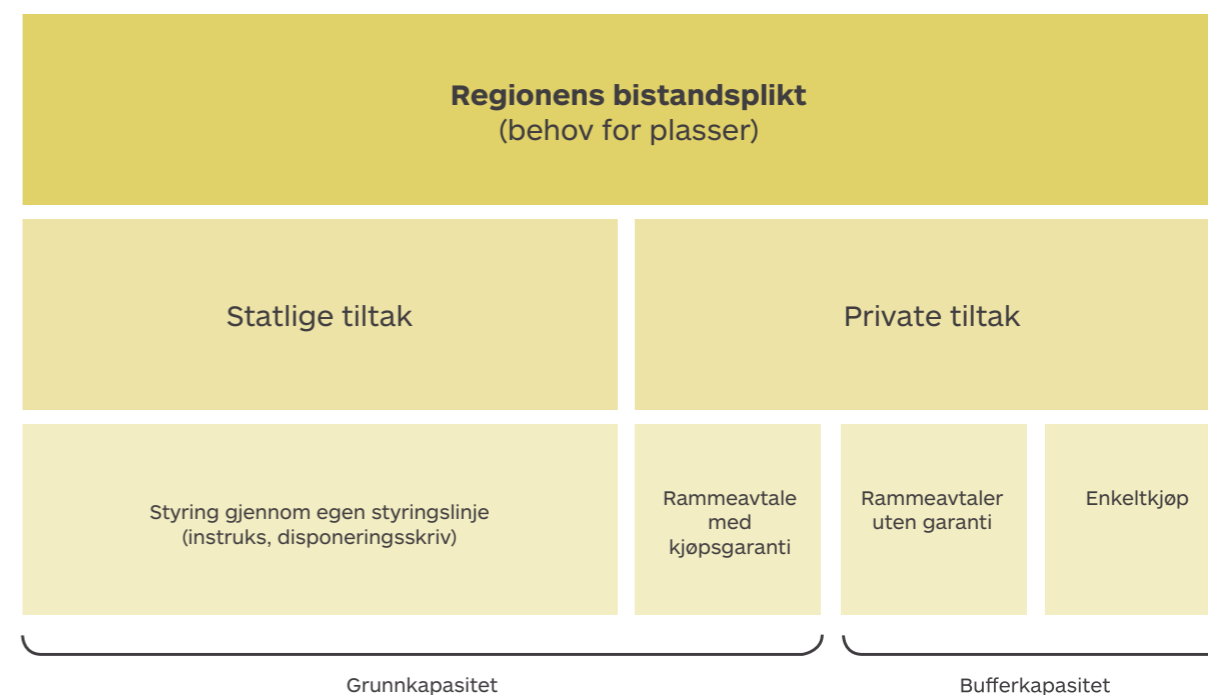
3.2.4 Institusjon

Institusjonsbarnevernet er til for barn og unge som har særlig sammensatte behov for omsorg, oppfølging og miljøterapeutisk behandling. Dette er barn og unge som ikke får dekket sine behov hos foreldre eller i fosterhjem.

Bufetats regioner har plikt til å tilby institusjonsplass til et barn når en kommune

²¹ Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker

²² Christoffersen, M.N., Hammen, I., Andersen, K. R. & Jeldtoft, N. (2007) Adoption as a child protection measure: Systematic review of foreign experience [Adoption som indsats: En systematisk gjennomgang af udenlandske erfaringer]. Copenhagen: SFI - The Danish National Centre for Social Research 07:32.

mener det er nødvendig. Oslo kommune har tilsvarende plikt i Oslo. De siste årene har det vært stor mediaoppmærksomhet om institusjonsbarnevernet. Det har handlet om kritikk av manglende medvirkning fra ungdommene, tvangsbruk og at det er mangler i det tilbudet ungdommene fikk.

Bufdir foretok i 2018 en gjennomgang av 85 institusjonsavdelinger og fant at en hovedutfordring var knyttet til manglende systematisk arbeid. I tillegg har tidligere undersøkelser vist at det mangler helsehjelp til barna. En gjennomgang Helsetilsynet gjorde av fire alvorlige saker viser at disse ungdommene hadde betydelige skader fra oppveksten som hverken helsetjenesten eller barnevernets institusjonsapparat hadde juridiske rammer eller kompetanse til å håndtere²³.

Dimensjonering og kapasitet

Et riktig dimensjonert tjenestetilbud er en forutsetning for å kunne tilby tiltak i tråd

med barnas behov. Bufetat drifter egne institusjonsplasser og kjøper plasser fra ideelle organisasjoner og private, kommersielle leverandører.

Det ligger i sakens natur at det er vanskelig å vite med sikkerhet hvor stort tilbudet skal være fra år til år. Bufetats regioner gjør derfor årlige behovsvurderinger og planlegger med en grunnkapasitet av statlige institusjoner i tillegg til rammeavtaler med private institusjoner. Det planlegges også med en bufferkapasitet gjennom rammeavtaler uten kjøpsforpliktelse og gjennom enkeltkjøp hvis behovet ikke kan dekkes gjennom den øvrige tilgjengelige kapasiteten.

Institusjonstilbudet er i dag delt opp i akutt-tilbud, omsorgstilbud og behandlingstilbud. Formålet med inndelingen er å skape trygge rammer for barna i institusjon og å redusere risiko for det vi kaller «negativ læring». Dette er ofte rus og kriminalitet.

²³ Helsetilsynet 2019. Omsorg og rammer. Når barn trenger mer. Rapport 9/2019.

Gjennomsnitt antall barn per målgruppe

	Faktisk 2019		Planlagt 2020		Endring 2019-2020	
	Statlige institusjoner	Private institusjoner	Statlige institusjoner	Private institusjoner	Statlige institusjoner	Private institusjoner
Akutt	94	24	99	21	5	-3
Omsorg	215	360	233	325	17	-35
Rus	16	77	19	79	3	1
Adferd lav	19	38	33	36	14	-2
Adferd høy	18	39	19	33	1	-6
Sum	362	538	403	493	40	-44

Gjennomsnittlig antall barn i institusjon per målgruppe, faktisk i 2019 og planlagt for 2020.

Hovedstrategien er å ivareta barn og ungdom med behov for akutt plasser i statlig regi. Kjøp av private akuttplasser planlegges kun sporadisk, for å håndtere plutselig økt etterspørsel. Det er en målsetting at ungdom med alvorlige adferdsvansker og høy risiko for videre skjevutvikling såkalt «adferd høy», i hovedsak skal plasseres i statlige institusjoner. I 2019 nådde vi ikke dette målet og hovedvekten av «adferd høy»-plasseringene var i private institusjoner.

I 2020 vil vi arbeide videre med langsiktige planer for utvikling av riktig kapasitet, innhold og innretning på institusjonstilbudet. Bufetats regioner vil bruke dette som grunnlag for å lage årlig rullerende treårsplaner for tjenestetilbudet. Stortingets vedtak om å øke andelen av ideelle plasser vil også inkluderes i dette planverket.

Tabellen viser et gjennomsnitt over året av benyttede institusjonsplasser i statlige og

private institusjoner for 2019, og tilsvarende hva Bufetat planlegger for i 2020. Rundt 75 prosent av behovet for akuttplasser ble i 2019 dekket gjennom egen drift. Det var tre brudd i bistandsplikten knyttet til tilbud om institusjonsplass utenom akutt plasseringer.

Akuttkapasitet

Bufdir har et mål om at barn og ungdommer skal få tilbud om akutttiltak innen to timer. Fra 2018 til 2019 er andelen som er tilbudt dette økt fra 67 prosent til 82 prosent. 75 prosent av behovet for akuttplasser ble dekket gjennom egen drift i 2019.

Bufetat lykkes i all hovedsak med å tilby plasser akutt i statlige tiltak, men oppholdstiden for avsluttede tiltak har vært stabil fra 2016 til 2019. Bufetat er godt i gang med implementering av akuttveileder og spesialisering av akuttarbeidet. Det har ikke vært noen brudd på bistandsplikten for akutttilbudet i 2019.

Kvalitet

Sentrale mål for Bufdir i 2019 har vært å innføre standardiserte forløp i de statlige institusjonene. Det innebærer en tydelig struktur som sikrer felles organisatorisk og faglig praksis for å øke kvaliteten.

Implementeringen av standardiserte forløp for hvert enkelt barn er godt mottatt av medarbeidere og ledere. Dette skaper forutsigbarhet og trygghet for ansatte. Ledere på institusjonene forteller at de har bedre oversikt over hvordan ungdommene følges opp. Rapporter viser at 80 prosent av oppgavene som skal gjennomføres for ungdommen i forløpet utføres. Slik blir vi også bedre rustet til å ivareta barnas rett til medvirkning.

På sikt vil vi gjennom fagsystemet få overordnet data på om målene for ungdommene nås. For ungdom som har vært i behandlingstilbudet gjøres separate kartlegginger før og rett etter utskrivning. Nå har 70 prosent av ungdommene reduserte utfordringer ved utskrivning fra både statlige og private institusjoner. Det har vært en positiv utvikling.

Styring

Bufdir har lagt om styringen av institusjonene og følger opp et utvalg indikatorer, som for eksempel tvangsbruk og sykefravær, på alle statlige enheter. Det er et krav til regionene at de gjør risikovurderinger på alle enheter minimum hver måned og iverksetter oppfølgingstiltak om nødvendig. Tilsvarende indikatorer skal iverksettes i de private enhetene i 2020.

Tettere oppfølging av driften ved hver enkelt institusjon har gitt gode resultater. Ved inngangen av året var det 13 institusjoner med kvalitetsutfordringer på de samlede parameterne. Ved utgangen av 2019 var det redusert til én institusjon.

Enetiltak

I 2018 var det en utvikling hvor flere ungdommer bodde alene på institusjon. Etter Bufdirs vurdering skal ungdommer – som hovedregel –

Fakta om standardiserte forløp

Faglig standardiserte forløp innebærer at det skal være et tydelig mål for ungdommens opphold, og det skal være oppfølging av ungdommens familie og nettverk, skole og helse-situasjon.

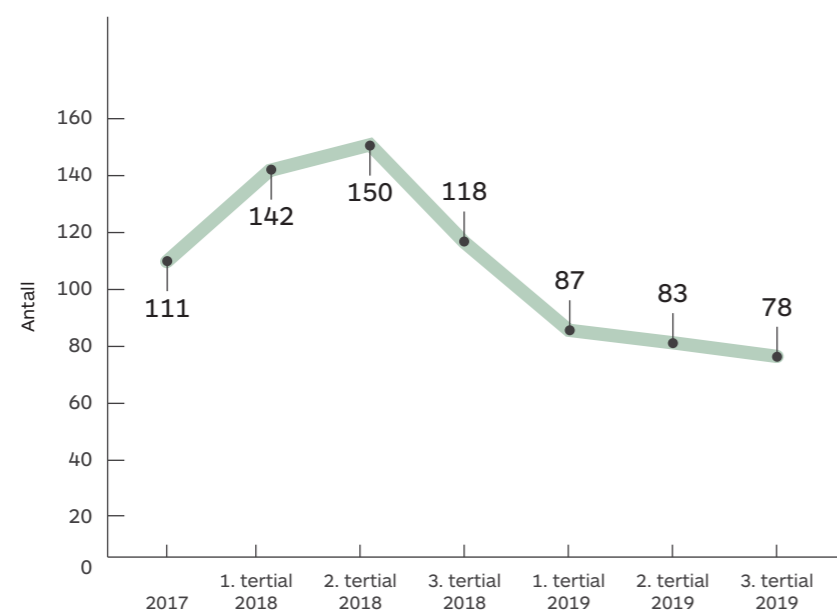
Tydeliggjøring av oppgavene til den enkelte medarbeider i det digitale saksbehandlingssystemet, bidrar til en daglig støtte for medarbeidere og mulighet for ledere til å styre og følge opp den enkelte ansatte og ungdommens utvikling.

gis mulighet til å være i gruppetiltak og i 2019 er praksisen strammet kraftig inn. Nå skal det være en tydelig begrunnelse om en ungdom skal bo alene.

Systematisk rapportering av enetiltak ble iverksatt fra og med første tertial 2018. Bufetats regioner fikk også i oppdrag å gjennomgå alle aktive enetiltak for å vurdere muligheten for å avslutte tiltaket eller videreføre plasseringen som en institusjonsplassering i gruppe. Dette førte til en nedgang i bruken av enetiltak.

Helsehjelp

Det har vært en forventning at barnevernsinstitusjoner skal yte helsehjelp dersom helsetjenesten av ulike grunner ikke bidrar til dette. Bufdir sendte derfor i 2019 et eget brev hvor vi tydeliggjorde – for kommuner, Fylkesmenn og Bufetats regioner – at barnevernet ikke skal yte helsetjenester. Barnevernets rolle er å påse at helsetjenesten tar ansvar og om nødvendig følger opp med klage til Fylkesmannen. Bufetats regioner har ansvar for å påse at helsetjenesten bidrar og at

Utvikling i antall enetiltak i løpet av perioden 2017-2019. Merk at noe nedgang også skyldes en definisjonsendring.

samarbeidsavtaler er på plass. På sentralt nivå har Bufdir et tett samarbeid med Helsedirektoratet for å synliggjøre felles ansvar gjennom å legge til rette for at det inngås samarbeidsavtaler på alle nivå og at det etableres felles «pakkeforløp» for barn i barnevernstjenesten som trenger helsehjelp.

Blant unge som bor i barneverninstitusjon eller omsorgssentre er andelen som mottar helsehjelp økt fra 45 prosent i 2018 til 50 prosent i 2019. Alle regioner rapporterer nå om bedring i samarbeidet med helsetjenesten.

Kompetanseutvikling

Bufdir har fulgt opp arbeidet med kompetanseutvikling og i 2019 har samtlige ansatte i de statlige institusjonene hatt opplæring og trening for å forebygge tvangsbruk, trygge ansatte og kvalitetssikre de tilfeller der tvang er nødvendig.

Etablering av nye behandlingsmodeller

Psykisk helsevern

Det er godt dokumentert at en stor andel av unge i barneverninstitusjoner har behov for psykisk helsehjelp. Helsedirektoratet og Bufdir har derfor utarbeidet en felles beskrivelse av målgruppe, innhold og organisering for omsorgs- og behandlingsinstitusjoner for barn med behov for langvarig omsorg utenfor hjemmet med stort behov for psykisk helsehjelp.

Institusjonene reguleres i barnevernloven, hvor psykisk helsevern forpliktes til å yte helsehjelp i det omfang og på den måten som er nødvendig for det enkelte barn. Personell fra psykisk helsevern er ansatt i helseforetakene. Alle terapeuter har gjennomført opplæring i Omsorgs- og endringsmodellen og Dialektisk adferdsterapi. Bufetat har åpnet en institusjon i Søgne og en i Bodø med seks plasser hver. Erfaring med utvikling av institusjonene evalueres nå av SINTEF og NTNU Samfunnsforskning.

Unge som har begått alvorlig kriminalitet

Unge som ruser seg, viser adferdsproblemer eller begår straffbare handlinger er en utfordring for barnevernet. Bufdir, sammen med andre direktorater er gitt et felles oppdrag fra Kunnskapsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Justisdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet. Målet er en helhetlig innsats som kan forebygge og stoppe unge i å begå kriminelle handlinger.

Bufetat region øst skal etablere en helt egen institusjon for denne gruppen barn og unge. Bufdir har også utarbeidet retningslinjer for barnevernets ansvar for barn som begår straffbare handlinger.

Veien videre

Kritikken og utfordringene i Norge ga grunnlag for å se på forskjeller i institusjonsbarnevernet²⁴ mellom Norge og andre land som England, Nederland, Sverige og Danmark. Gjennomgangen ga interessante funn for videreutvikling:

- > Alle land inkludert Norge har hatt en nedgang i institusjonsbruk. Norge skilte seg fra andre land ved at åtte av ti barn som ble plassert utenfor hjemmet ble plassert i fosterhjem. Andre land har større andel i institusjon.
- > Norge er det eneste landet som ikke har etablert sikkerhetsinstitusjoner med låste dører. Land som har etablert lukkede institusjoner rapporterer at kapasiteten over tid er redusert og at tilbudet nå utgjør en liten andel av det samlede institusjonstilbudet.
- > Andre land har en blanding av store lukkede institusjoner med egne skoler og små lokale enheter. Norge er det eneste landet hvor alle institusjoner er små med maksimalt 10 ungdommer og alle er knyttet til et lokalmiljø og bruker skole og andre lokale tilbud.

- > Norge er det eneste landet hvor man prøver å skille tydelig ut grupper av barn (adferd og rusproblematikk) på egne institusjoner for å redusere risiko for sosial påvirkning.
- > Norge er det eneste landet hvor staten har en sentral rolle i å styre og drifte hele institusjonstilbudet.
- > Norge er det eneste landet som innfører felles standarder. Alle land har innslag av private aktører som driver institusjoner. I Sverige har staten ansvaret for all drift av det lukkede institusjonstilbudet.
- > Alle land erfarer økende utfordringer med å gi ungdommer et hensiktsmessig institusjonstilbud. Sammensatte tilstander som psykiske vansker og rus er gjennomgående utfordringer i alle land.

Den internasjonale analysen bekrefter at den norske innretningen med små åpne enheter som arbeider systematisk med miljøterapeutisk arbeid i utgangspunktet er god. Sammenholdt med egne analyser ser vi at det miljøterapeutiske tilbudet må styrkes og systematiseres for å møte de utfordringene dagens ungdom har.

Hvert år rapporterer regionene om enkelte ungdommer som dagens strukturer ikke makter å gi gode nok rammer for. Bufdir vil vurdere om det er behov for å legge større bevegelsesbegrensninger og større begrensninger på bruk av digitalt kommunikasjonsutstyr for enkelte av disse barna.

Arbeidet med standardiserte forløp og oppfølgingen fra spisskompetansemiljø har blitt svært godt tatt imot. Bufdir legger opp til å stille tilsvarende krav til private i løpet av 2020.

²⁴ Deloitte 2019. Kartlegging av institusjonstilbud i Norge og utvalgte europeiske land.

3.2.5

Internasjonalt samarbeid**Haagkonvensjonen 1996 og Barnevern på tvers av landegrensener**

Bufdir er sentralmyndighet for Haag-konvensjonen 1996 og mottok i 2019 totalt 187 nye saker, hvorav 163 var konvensjons-saker og 24 var saker med land utenfor konvensjonssamarbeidet.

Bufdirs mål er å styrke norske aktørers håndtering av barnevernssaker på tvers av landegrensener, samt gi bistand til utenlandske myndigheter og styrke rettssikkerheten for de involverte partene.

Bufdir bidrar gjennom juridiske og faglige råd, veiledning og bistand i konkrete saker. Dialog og gjensidig erfaringsutveksling med utenlandske myndigheter om barnevern bidrar også til å styrke det internasjonale samarbeidet i slike saker. Vi har særlig jobbet med kompetanseheving hos ansatte i barneverntjenestene om håndtering av barnevernssaker på tvers av landegrensener. Blant annet gjennom videreutdanningen «Juss i barnevernfaglig arbeid» ved OsloMet og Universitet i Stavanger.

Bufdir gjennomførte i 2019 bilaterale møter om barnevern med både tsjekkiske og polske

myndigheter. Videre arrangerte vi i samarbeid med Utenriksdepartementet to seminarer for utenlandske ambassader om barnevern og internasjonalt samarbeid. I tillegg deltok Bufdir på samarbeidsprosjektet «Trust across borders» om barnevern i regi av PRIO, med aktører både fra Polen og Norge.

Dialog og gjensidig erfaringsutveksling med utenlandske myndigheter om barnevern er prioritert. Bufdir vurderer at behovet for juridiske og faglige råd, veiledning og bistand i konkrete saker er stort. Flere av sakene kommunene søker støtte til er både faglig og juridisk komplekse og Bufdir opplever at den kompetansen vi som sentralmyndighet for Haagkonvensjonen 1996 kommer til nytte.

Menneskehandel

Bufdir har nasjonal veiledningsfunksjon med å bistå barneverntjenestene og andre instanser i saker om mindreårige ofre for menneskehandel. Andelen unge som ble plassert i barneverninstitusjon som følge av mistanke om menneskehandel er liten og utgjorde tre unge i 2019.

Bufdir har som mål å sikre godt samarbeid mellom barnevern, politi og utlendingsmyndigheter i kampen for å forebygge og identifisere barn som kan være mulig offer for menneskehandel. Det er også et mål for Bufdir å bidra med informasjon og kunnskap om menneskehandel.

Høsten I 2019 etablerte Bufdir en nasjonal veiledningsfunksjon om menneskehandel i Bufdir. Funksjonen skal både bistå ulike instanser i enkeltsaker, bidra til koordinering samt arbeide aktivt med kompetanseheving. Målet er at flere mindreårige ofre for menneskehandel blir identifisert og får nødvendig hjelp og beskyttelse. Det er for tidlig å vurdere konkrete resultater av arbeidet.

Visste du at...

Bufdir bistår barneverntjenester over hele landet med barnevernssaker på tvers av landegrensener? Bufdir er sentralmyndighet for Haagkonvensjonen 1996 om beskyttelse av barn og har en nøkkelrolle i det internasjonale samarbeidet på barnevernsfeltet.

Antall enkeltsaker mottatt hos sentralmyndigheten	
Konvensjonssaker fra Norge til utlandet	117
Konvensjonssaker fra utlandet til Norge	46
Totalt antall konvensjonssaker:	163
Ikke-konvensjonssaker fra Norge til utlandet	21
Ikke-konvensjonssaker fra utlandet til Norge	3
Totalt antall ikke-konvensjonssaker:	24
Totalt antall enkeltsaker 2019	187

Antall enkeltsaker mottatt hos sentralmyndigheten, fordelt etter type sak.

Menneskehandel knyttet til barn er et komplekst område der barnevern, politi og utlendingsmyndigheter får lite mengdetrening. Det å systematisere kunnskap om målgruppen og bidra til å dele denne med fagfeltene vurderes derfor som viktig også fremover.

Etterlatte barn i utlandet

Det er behov for veiledning til ulike hjelpetjenester og koordinering av bistand når barn og unge etterlates i utlandet.

Buudir har som mål å gjøre kunnskap og informasjon om barn som etterlates i utlandet tilgjengelig slik at førstelinjetjenestene raskt og effektivt kan finne nødvendig informasjon når de trenger det. Buudir koordinerer kompetanseteam mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll. Både dette teamet og sentralmyndigheten for Haagkonvensjonen 1996 bidrar i arbeidet med å håndtere saker med barn etterlatt i utlandet. Buudir har publisert

nye retningslinjer om barn som etterlates i utlandet i 2019²⁵. Retningslinjene er utarbeidet av Buudir sammen med andre departement og direktorater, og er en oppfølging av Regjeringens handlingsplan *Retten til å bestemme over eget liv – handlingsplan mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse (2017-2020)*.

Visste du at...

Landsforeningen for barnevern barn medvirker i viktige saker og prosesser i barnevernet? De holder også innlegg og foredrag, kommenterer rapporter, er brukerrepresentanter i ulike råd og utvalg, deltar i referansegrupper og kommer med skriftlige innspill.

Foto: Tine Foppe

3.2.6

Frivillige organisasjoner

Frivilligheten er en viktig, og ofte drivende kraft i arbeidet med å bedre rettsikkerhet for den enkelte. Hvert år gir Buudir flere titalls millioner kroner i økonomisk tilskudd til flere hundre frivillige organisasjoner som representerer og tar opp utsatte gruppers rettigheter i Norge. Målet er at frivillige aktører settes i stand til å gi nødvendig hjelp til et mangfold av mennesker som trenger noen som taler deres sak eller hjelper dem i vanskelige livssituasjoner.

Frivillige organisasjoners erfaringer og brukernes stemmer kommer tydeligere frem i samfunnsdebatten generelt og i dialog med Buudir spesielt. For eksempel har Landsforeningen for barnevern barn mottatt over fire millioner i 2019 i økonomisk tilskudd fra Buudir. Av disse er én million aktivitetsstøtte.

Fakta

Faglig trygge ansatte i barnevernet styrker rettsikkerheten til barn og unge i kontakt med tjenestene. 500 ansatte i barnevernet har derfor fått økonomisk tilskudd fra Buudir til å gjennomføre barnevernfaglig videreutdanning de siste årene. Faglig trygge ansatte i barnevernet styrker rettsikkerheten til barn og unge i kontakt med tjenestene. Buudir gir også økonomisk støtte til bruker- og interesseorganisasjoner.

25 https://buudir.no/Barnevern/Fagstotte/etterlatte_barn/

3.3

Likestilling og ikke-diskriminering

Alle mennesker i Norge skal ha samme rettigheter og muligheter uansett kjønn, etnisitet, religion, funksjonsnedsettelse eller seksuell orientering og kjønnsidentitet.

Norge blir sett på som et foregangsland innen likestilling mellom kjønnene og topper stadig internasjonale statistikker på dette området.²⁶ Samtidig er vi ikke i mål. Arbeid med likestilling krever endringer i samfunnsstrukturer og holdninger hos den enkelte, og det krever langsiktig og målrettet arbeid.

Bufdir har et sektorovergripende ansvar for likestilling i norsk forvaltning. Det vil si at vi bistår, og er pådriver overfor andre sektorer med kunnskap om likestilling. Vi analyserer utviklingen på området, og vi gjennomfører og samordner tiltak og handlingsplaner.

En del av vårt samfunnsoppdrag er å jobbe for et mindre kjønnsdelt arbeidsmarked, bygge ned barrierer for personer med nedsatt funksjonsevne i utdanning og arbeidsliv, fremme universell utforming der det er størst behov, og å ivareta lesbiske, homofile, bifile, trans, interkjønn eller queer (LHBTIQ)-personers rettigheter. Vi skal også jobbe for å motarbeide diskriminering og hatefulle ytringer.

Bufdir har utarbeidet en strategi for likestilling og ikke-diskriminering 2019–2021. Strategien skal blant annet bidra til at vi videreutvikler rollen som fagdirektorat og styrker legitimitet på området.

Strategien har fem mål. Vi skal bidra til et likestilt og inkluderende utdannings- og arbeidsliv. Vi skal legge til rette for økt kompetanse og bevissthet om diskriminering hos sektormyndigheter og i befolkningen. Vi skal sørge for tilgjengelig, oppdatert og anvendbar statistikk, indikatorer og kunnskap om likestilling og universell utforming. Vi skal få til samarbeid og samordning for helhetlig og målrettet innsats. Vi skal utvikle vårt eget arbeid som arbeidsgiver med inkludering og likestilling.

3.3.1 Arbeid og utdanning

Utdanning og arbeidsliv er en av de viktigste arenaene for å oppnå likestilling og inkludering. Mange personer med funksjonsnedsettelse står utenfor arbeidslivet, og færre tar høyere utdanning sammenlignet med befolkningen ellers. Antall sysselsatte med nedsatt funksjonsevne har stått på stedet hvil i mange år.²⁷ Det er et mål å bygge ned barrierer for personer med nedsatt funksjonsevne i utdanning og arbeidsliv.

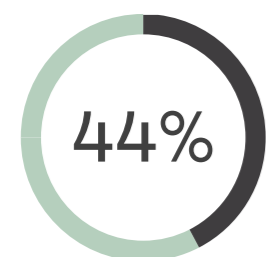
Manglende deltakelse i arbeid og utdanning skyldes både samfunnsskapt barrierer og manglende individuell støtte til personer med funksjonsnedsettelse.

Mål i tildelingsbrevet – Likestilling og ikke-diskriminering

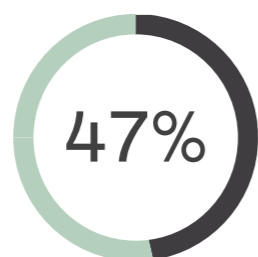
- 1 Et mindre kjønnsdelt arbeidsmarked
- 2 Bygge ned barrierer for personer med nedsatt funksjonsevne i utdanning og arbeidsliv
- 3 Ivareta LHBTIQ-personers rettigheter, bidra til åpenhet og aktivt motarbeide diskriminering
- 4 Fremme universell utforming på de områdene hvor utfordringene er størst

²⁶ Global Gender Gap Report 2020

²⁷ https://bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Nedsatt_funksjonsevne/

44% av personer med nedsatt funksjonsevne er sysselsatt, mot 74% i befolkningen generelt.

47% av sysselsatte med nedsatt funksjonsevne arbeider deltid, mot 24% i befolkningen generelt.

104 000

104 000 personer med nedsatt funksjonsevne ønsker seg en jobb.

Gutter og jenter velger i stor grad utdanning og yrker kjønnsstradisjonelt. For eksempel er andelen gutter i helse- og omsorgsfag bare 20 prosent. I høyere utdanning er under 25 prosent menn på helse, sosial og idrettsfag. Også håndverksfag og tekniske fag er i stor grad kjønnskjevne.²⁸ Disse valgene har betydning for lønn, arbeidstid, arbeidsbetingelser og videre karriere, og er fortsatt en likestillingsutfordring. Målet er et mindre kjønnsdelt arbeidsmarked.

Visste du at...

#Ung i dag-utvalget spesielt trekker frem den sterke kjønnsdelingen på yrkesfagutdanningene i videregående skole som en utfordring?

Buudir utvikler og formidler statistikk og indikatorer på likestillingsfeltet på nasjonalt nivå. Vi forvalter flere tilskuddsordninger, og i 2019 delte vi ut 17,4 millioner kroner for å bedre levekårene og livskvaliteten for personer med funksjonsnedsettelse. Formålet med tilskuddene var å øke likestillingen innen arbeid og utdanning.

Vi arrangerte i 2019 flere seminarer og debatter om likestilling. På Arendalsuka var temaet

utfordringer i skole og utdanning. Det gjør inntrykk å fortsatt høre historier om barn som ikke kan begynne på nærskolene sine, fordi skolene ikke er tilrettelagt for rullestolbrukere.

Buudir startet i 2019 opp arbeidet med en veileder til aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP). Fra 1. januar 2020 har arbeidsgivere og offentlige myndigheter en styrket plikt til å arbeide med likestilling og ikke-diskriminering. Buudir vil sammen med partene i arbeidslivet og Likestillings- og diskrimineringsombudet legge til rette for at de nye pliktene blir tatt i bruk.

Helt med

Prosjektet Helt med har fått 4,2 millioner kroner i tilskudd fra Buudir i 2019. Prosjektet bidrar til at mennesker med utviklingshemming kommer i ordinært arbeid. 78 personer har fått fast jobb.

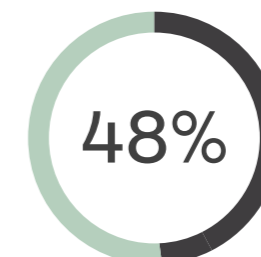
3.3.2

Universell utforming

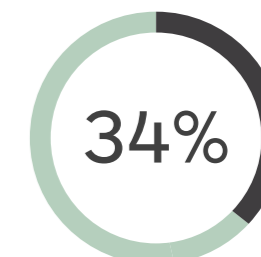
Universell utforming er avgjørende for et mer inkluderende samfunn. Myndighetene må derfor, sammen med brukerorganisasjonene, komme

Utdanningsnivået i befolkningen har økt, spesielt blant kvinner

48% av kvinner har høyere utdanning

34% av menn har høyere utdanning

frem til løsninger i samfunnet som alle kan bruke. Målet er å fremme universell utforming på de områdene der utfordringen er størst.

Buudir har i 2019 arbeidet med en tilstandsanalyse for universell utforming innen IKT og velferdsteknologi, bygg og anlegg, og uteområder og transport. Analysen viser at det går fremover med tilgjengelighet og universell utforming i Norge. Bygningsmassen som Statsbygg har ansvar for, er i økende grad universelt utformet, og innen IKT og transport er tilstanden bedre. Men vi er fortsatt ikke i mål, og vi mangler fortsatt kunnskap på området. Tilstandsanalysen gir viktig kunnskap til arbeidet med en ny handlingsplan for universell utforming som skal ferdigstilles i 2020.

Vi jobber også med å stimulere til økt kartlegging av universell utforming av grunnskolene i kommunene, både for å få oversikt over oppgraderingsbehov og for å planlegge konkrete tiltak og gjøre prioriteringer. Buudir utvikler veiledningsmateriell sammen med Utdanningsdirektoratet. I 2019 startet vi arbeidet med en film som skal oppmuntre skoleeiere til å gjøre sin del av jobben med universell utforming.

Buudir har ulike nettverk for universell utforming. Nettverkene bidrar til kunnskapsformidling og erfaringsutveksling. I 2019 arrangerte vi en felles nasjonal samling og seks regionale samlinger for kommuner, i nettverket vi driver sammen med KS.

Fakta

I 2018 fikk Halden kommune tilskudd til å kartlegge universell utforming ved skolene sine. Midlene ble brukt til å få oversikt over forholdene ved de ulike skolene slik at de kan prioritere tiltak for å oppnå universelt utformede skoler. I 2019 fikk kommunen 199 000 kroner i tilskuddsmidler som ble brukt til å kartlegge uteområdene på skolene.

Visste du at...

mellom 4 000 og 5 000 barn og unge med funksjonsnedsettelse har fått tilbud om sommerleir, ferie- og fritidsaktiviteter og velferdstiltak med penger fra tilskuddsordningen «Fritidstiltak for personer med funksjonsnedsettelse»?

3.3.3

Kunnskap om menneskerettigheter

FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD), skal sikre at personer med funksjonsnedsettelse får like muligheter til deltakelse på alle områder i samfunnet.

Buudir deltok under Norges første høring om funksjonshemmedes rettigheter i Genève i 2019 og forberedte besøk av FNs spesialrapportør Catalina Devandas Aguilar våren 2019. I sin oppsummering til norske myndigheter påpekte hun at det er for store forskjeller mellom kommuner, og at det er behov for en tydeligere rettighetsbasert tilnærming i arbeidet, både kommunalt, regionalt og nasjonalt.

I desember 2019 la regjeringen frem handlingsplanen Et samfunn for alle – likestilling, demokrati og menneskerettigheter. Planen gjelder for perioden 2020–2025. Disse fire innsatsområdene løftes frem i handlingsplanen:

- > utdanning
- > arbeid
- > helse og omsorg
- > kultur og fritid

Buudir har ansvar for å samordne tiltakene i handlingsplanen. Et viktig tiltak i planen er å øke kunnskapen om FN-konvensjonen om rettigheter for mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) blant de ansatte i kommunene. I 2019 har vi sett på hvordan vi kan prøve ut og gjennomføre et slikt opplæringsopplegg.

Alle kommuner og fylkeskommuner skal ha egne råd for personer med funksjonsnedsettelse. Høsten 2019 ble rådene forankret i kommuneloven, i likhet med eldreråd og ungdomsråd. Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) utarbeidet en forskrift om rådernes oppgaver, sammensetning og organisering. Buudir utarbeidet en veileder til denne forskriften.²⁹ Tilbakemeldingene

så langt er at veilederen er nyttig, men at det er behov for mer konkret opplæring. I veilederen anbefaler vi at FN-konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) bør være et rammeverk for arbeidet i rådene.

For å sikre at utviklingshemmedes stemme blir hørt, arrangerte Buudir i samarbeid med Kulturdepartementet og Stiftelsen SOR (samordningsrådet for arbeid med mennesker med utviklingshemming) det første rettighetsseminaret i sitt slag for og med mennesker med utviklingshemming.

TV BRA lagde en reportasje fra seminaret.³⁰ På seminaret fikk de rundt 50 deltakerne gi direkte råd til myndighetene. Rådene skal brukes i arbeidet med den kommende stortingsmeldingen om utviklingshemmedes rettigheter.

Fra 2020 skal vi samarbeide med fylkesmanns-embetene i Finnmark og Troms, Oslo og Viken, Trøndelag og Rogaland for å prøve ut og gjennomføre opplæring om CRPD i utvalgte kommuner.

3.3.4

Likestilling i hele landet

Buudir har som mål og jobber aktivt med å fremme likestilling i hele landet. Tre regionale likestillingssentre, KUN i Steigen og Steinkjer, Likestillingssenteret på Hamar, Senter for likestilling i Agder, og Reform spiller en viktig rolle i arbeidet med å fremme kunnskap og kompetanse om likestilling. Sentrene får tilskuddsmidler fra Buudir og jobber med kjønn, etnisitet, religion, nedsatt funksjonsevne og LHBTIQ-spørsmål. Reform har i tillegg et spesielt mannsperspektiv.

Sentrene tilbyr kurs, veiledning og opplæring. Et eksempel er kurs for ansatte i barnehage om kjønn, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk

og seksuell orientering. Et annet er kurs for fylkeskommunene om seksuell trakassering. Det er avgjørende at sentrene har en forutsigbar og god økonomi, noe Buudir bidrar til gjennom grunnbevilgningen.

Visste du at...

TryggEst skal bidra til å forhindre, avdekke og håndtere vold og overgrep mot voksne mennesker som i liten eller ingen grad er i stand til å beskytte seg selv? TryggEst-modellen inneholder forslag til organisering av arbeidet mot vold og overgrep i en kommune, og flere verktøy som kan brukes i dette arbeidet. Kommuner som har innført TryggEst avdekker og håndterer betydelig flere overgrep enn før innføringen av modellen.

3.3.5

Likestilling i verden

I 2017 startet prosjektet Likestilling for utvikling (LIKE) opp. Programmet er sentralt i gjennomføringen av regjeringens handlingsplan for kvinners rettigheter og likestilling i utviklingssamarbeidet 2016–2020 Frihet, makt og muligheter. Formålet med programmet er å styrke samarbeidslandenes kapasitet til å utvikle og gjennomføre politikk som bidrar til økt likestilling for kvinner.

Buudir har ansvar for å utvikle og gjennomføre programmet. Vi koordinerer nå utviklingsprogrammer i Etiopia og Nepal og arrangerer kurs i Norge. Dette gjør vi sammen med Statistisk sentralbyrå og Kulturdepartementet. På landnivå er de norske

ambassadene viktige støttespillere. Programmet er finansiert over bistandsbudsjettet. Utenriksdepartementet og Kulturdepartementet sitter i styringsgruppen, og Norad er sekretariat for programmet. Buudir gjennomførte i 2019 et tredagers LIKE lett-kurs i Norge med ministre, statssekretærer og embetsfolk fra Argentina, Mexico og Costa Rica.

I 2019 gikk LIKE fra planleggingsfase til gjennomføringsfase. Planleggingsfasen resulterte i kvalitetssikrede landprogram-dokumenter og samarbeidsavtaler med Etiopia og Nepal. Et av målene med arbeidet er kapasitetsbygging, slik at relevante aktører kan formidle brukervennlig kunnskap om likestilling til beslutningstakere, media og allmennheten i de to landene.

Hovedutfordringen i LIKE-arbeidet er å sikre eierskap og forpliktelse til programmene hos skiftende politisk ledelse i samarbeidslandene. Konsekvensen av usikker forankring er forsinket gjennomføring. Erfaringen er at aktiviteter og forankring bør skje parallelt, og at det kan være nyttig å justere programmet i samarbeid med landene.

3.3.6

Utfordringer og innsats for å forbedre LHBTIQ-personers levekår

Det er fortsatt mange som opplever diskriminering på grunn av seksuell orientering og kjønnsuttrykk. Rapporten «Erfaringer med hatytringer og hets blant LHBT-personer, andre minoritetsgrupper og den øvrige befolkningen»³¹, fra Institutt for samfunnsforskning utarbeidet på oppdrag fra Buudir i 2019, bekrefter dette. Resultatene viser at LHBT-personer og andre minoritetsgrupper i langt større grad enn resten av befolkningen blir utsatt for hatytringer. Målet er å ivareta LHBTIQ-personers rettigheter, bidra til åpenhet, aktivt motarbeide diskriminering

²⁹ https://www.buudir.no/Nedsatt_funksjonsevne/rad/

³⁰ <https://www.tvbra.no/home/norges-forste-rettighetseminar-for-utviklingshemmede/>

³¹ Erfaringer med hatytringer og hets blant LHBT-personer, andre minoritetsgrupper og øvrig befolkning, Institutt for samfunnsforskning, 2019

Holdningene til LHBTIQ-personer har blitt mer positive det siste tiåret. Likevel har én av fire LHBTIQ-personer opplevd hatytringer. 36 prosent har blitt utsatt for nedsettende kommentarer det siste året. «Homo» er et av de vanligste skjellsordene i skolen. I en spørreundersøkelse fra 2017 svarer én av seks menn at de har flyttet seg unna en homofil mann. Flere menn enn kvinner er negative til LHBTIQ-personer.

Det er bekymringsfullt at tidligere opparbeidede LHBTIQ-rettigheter nå er på vei tilbake i enkelte europeiske land. I ILGA-Europe sin årlige rangering av status på LHBTIQ-feltet i Europa er Norge i dag på sjette plass. Norge kom på tredje plass i 2018 og andre plass i 2017.

Siden 2013 har FRI – foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold gjennomført en kompetanseheving om seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og kjønnskarakteristika for ansatte i barnevernet. En evaluering gjennomført av NTNU i 2019 viser at tiltaket har gitt ønskede effekter. Vi anbefaler at tiltaket videreført. Et klart flertall av ansatte i barnevernet som har hatt besøk av Rosa kompetanse, svarer at det bidrar til økt bevissthet om viktig tematikk, og at det gjør dem tryggere på temaet i møte med barna. Bufdir støtter videreføring av tiltaket.

«IDAHOT Forum» er en internasjonal konferanse som arrangeres årlig av ulike europeiske land. Målet med konferansen er å styrke landenes samarbeid om LHBTIQ-politikk. I 2019 arrangerte Bufdir «IDAHOT Forum» i Oslo sammen med Kulturdepartementet. Deltakerne var europeiske myndigheter, forskere og allmennheten. Under konferansen ble en egen erklæring undertegnet av 22 land. Erklæringen forplikter landene til å gjennomføre nødvendige tiltak, sørge for tilgjengelige ressurser for LHBTIQ-arbeidet, og å integrere LHBTIQ-perspektiver i politikk, lover og

Visste du at...

hver sjettede nordmann gir uttrykk for at de ikke ønsker muslimer som naboer?³²

forskning. Bufdir bør ligge i front i dette arbeidet.

I 2020 kommer det en ny levekårsundersøkelse om LHBTIQ-personer. Dette er den første nasjonale undersøkelsen om levekårene til disse gruppene siden 2013. Undersøkelsen er den første landsdekkende kvantitative undersøkelsen om transpersoners levekår i Norge.

3.3.7

Rasisme, hat og diskriminering på grunn av etnisitet og religion

Rasisme og diskriminering på grunn av etnisitet og religion rammer mange ulike grupper i Norge. Forskning på diskriminering viser at utfordringene etniske minoriteter møter i Norge, er ulike, og at diskriminering kan ta ulike former avhengig av hvilken arena man befinner seg på.³³

I desember 2019 la regjeringen frem Handlingsplan mot rasisme og diskriminering på grunn av etnisitet og religion for perioden 2020–2023. Bufdir har bidratt med ny og relevant kunnskap til handlingsplanen.

Kunnskapen om omfanget av hatefulle ytringer og hatkriminalitet er fortsatt begrenset, men det har kommet mer forskning de senere årene. Sammen med politiets statistikk vet vi mer om utfordringene. 37 prosent av de som sier at de har blitt utsatt for hatkriminalitet, har anmeldt hendelsen. Til sammenligning oppgir 71 prosent av personer som er utsatt for innbrudd, at de har anmeldt det.³⁴ Hatefulle ytringer forekommer på de fleste sosiale medier, både som direktemeldinger og i kommentarfeltene på ulike nettsider.³⁵

Bufdir følger opp tiltak i regjeringens strategi

³² «Holdninger til diskriminering, likestilling og hatprat i Norge» Fafo 2019
³³ Midtbøen & Lidén 2015

³⁴ Kantar, 2019
³⁵ Nadim & Fladmoe, 2016

Foto: Unsplash.com

mot hatefulle ytringer 2016–2020. Flere av tiltakene inngår i regjeringens handlingsplan mot rasisme og diskriminering på grunn av etnisitet og religion. Bufdir har tatt initiativ til mye av forskningen på feltet hatefulle ytringer de siste årene. Det har særlig vært et stort behov for kunnskap om omfang, art og konsekvenser. For å styrke vår dialog med forskere på feltet opprettet vi et forskerforum i 2019.

Vi legger til rette for dialog mellom interesseorganisasjoner, offentlige virksomheter og forskningsmiljøer om utfordringer og tiltak for å bekjempe og forebygge rasisme, hatefulle ytringer diskriminering på grunn av etnisitet og religion. Innspillskonferansen til handlingsplanen var en viktig møteplass for dialog på tvers av sektorer for å dele kunnskap og erfaringer. I 2020 skal Bufdir følge opp flere tiltak i regjeringens handlingsplan mot rasisme og diskriminering på grunn av etnisitet og religion.

Bufdir har i 2019 arbeidet med en nettressurs som skal samle tall, statistikk og forskning om likestilling og levekår blant etniske og religiøse minoriteter. Dette vil gi en god oversikt over utfordringene og utviklingen over tid. Nettressursen skal ligge på bufdir.no og lanseres våren 2020. Regjeringens strategi mot hatefulle ytringer går ut i 2020. En evaluering av strategien skal ferdigstilles i 2020. Evalueringen vil gi viktig informasjon om veien videre for å bekjempe hatefulle ytringer.

Fakta

- > Det finnes fem nasjonale minoriteter i Norge: kvener/norskfinner, jøder, skogsfinner, rom og romanifolk/tatere.
- > En jobbsøker med utenlandsk navn har 25 prosent lavere sannsynlighet for å bli kalt inn til jobbintervju.³⁶

³⁶ ISF: 2012

Del 4

Styring og kontroll

Bufdir forvalter betydelige ressurser på vegne av det offentlige og har ansvar for tjenester som har stor innvirkning på barn, ungdom, familier og samfunnet som helhet. Et velfungerende system for styring og kontroll er nødvendig for å sikre god kvalitet i tjenestene og best mulig utnyttelse av offentlige midler.

Bufdirs styring av Bufetat bygger på prinsippet om mål- og resultatstyring i staten. De årlige disponeringsbrevene til Bufetats regioner og BSA fastsetter mål, resultatkrav, oppdrag og økonomiske tildelinger. Styringen er basert på risikovurderinger og vesentlighet. Dette ligger til grunn for prioriteringer og fastsetting av styringsparametere. Bufdir har månedlig oppfølging, tertialvisrapportering og virksomhetsstyringssamtaler med de fem regionene i Bufetat. Kravene til tjenestene operasjonaliseres gjennom beskrivelser i virksomhetsmodellen og styrende dokumenter.

4.1

God styring og kontroll i virksomheten

Måloppnåelse

Bedre styring og kontroll med de statlige institusjonene og tettere oppfølging av de private har vært et prioritert område i 2019. Arbeidet har gitt gode resultater, blant annet redusert risiko for brudd i driften i de statlige institusjonene. Vi er fortsatt ikke i mål og vil derfor jobbe systematisk med dette også i tiden fremover.

I 2019 er Bufetats tjenesteforløp og arbeidsprosesser videreutviklet. Måloppnåelsen for både Bufdir og Bufetat er avhengig av godt samarbeid med andre sektorer og forvaltningsnivåer, blant annet kommunene, fylkesmannsembetene og helsemyndighetene. Samarbeidet har vært godt i 2019.

Effektiv ressursbruk

Regnskapet for 2019 har kun mindre avvik. De største utfordringene i økonomistyringen er den statlige forvaltningen av barnevernet. Bufetat har bistandsplikt for alle vedtak om plassering i fosterhjem og institusjoner. Kommunene har utskrivingsmyndighet. Bufetat har derfor ikke direkte kontroll over aktivitetsnivået og de økonomiske konsekvensene. Se nærmere omtale i kapittel 6.

Bufdir jobber systematisk med tiltak som skal bidra til mer effektiv ressursbruk, blant annet gjennom standardisering av tjenesteforløp, effektivisering av arbeidsprosesser, digital tjenesteutvikling på flere fagområder og effektivisering av administrative prosesser.

Etterlevelse av lov og regelverk

Bufdir vurderer at tjenestene i Bufetat i all hovedsak utføres i henhold til lov- og regelverk, og at resultat- og regnskapsinformasjonen er pålitelig.

Vesentlige feil og avvik avdekkes og håndteres

Bufdir vurderer at vi avdekker og følger opp avvik og uønskede hendelser på en god måte, men at det er behov for å systematisere registreringen og oppfølgingen ytterligere.

Regionene følger systematisk opp avvik og pålegg fra tilsynsmyndighetene for barn og unge, avvik innen HMS, informasjonssikkerhet og personvern. Regionene opplyser om status og avvik i tertial- og månedsrapporteringer. Eventuelle avvik og manglende måloppnåelse følges opp videre i styringsdialogen mellom Bufdir og regionene. Alvorlige hendelser knyttet til våre tjenester følges opp i tråd med interne rutiner. Avvikene lukkes og følges opp med egne tiltak.

4.2

Prioriteringer og videreutvikling

Stadige nye krav til digitalisering, omstilling og utvikling av offentlig sektor påvirker måten vi jobber på. Vi har i 2019 fortsatt omstillingen av Bufdir som ble startet i 2018, og styrket kapasiteten på digital utvikling. Digitalisering er et sentralt virkemiddel for å kunne gjøre de riktige vurderingene hver eneste gang, men det er et arbeid som tar tid.

Henvisningsskjemaene til kommunene ble revidert i 2019. Vi har i tillegg stilt tydeligere krav til bedre oppfølging av inntaksarbeidet både for statlige og private institusjoner. Arbeidet vil følges opp i 2020.

I 2019 etablerte Bufdir en virksomhetsmodell som systematiserer og dokumenterer kjerne-, støtte- og styringsprosessene i virksomheten. Vi har utviklet et nytt rammeverk for forvaltning av styrende dokumenter som implementeres i 2020. Arbeidsprosessene og tjenesteforløpene er grunnlaget for etatens internkontroll og etterfølgende kontroller slik dette er nærmere beskrevet i Bufetats policy for internkontroll.

Bufdir har også revidert styringsmodellen for egen virksomhet, og særlig styrket

styring og oppfølging av de statlige barnevernsinstitusjonene. Styringsmodellen tydeliggjør ledernes ansvar for planlegging, gjennomføring, evaluering og korrigerende aktiviteter innenfor sine ansvarsområder. Kvaliteten i styringsinformasjonen er forbedret. Det er planlagt tilsvarende oppfølging av driften for de private institusjonene i 2020.

Bufdir har anskaffet et nytt avviks- og forbedringssystem. Dette implementeres første tertial 2020. Målet med det nye avvikssystemet er å sikre god oppfølging av avvik på enhetsnivå og tilrettelegge for forbedringsarbeid på systemnivå. Det nye systemet vil bedre oppfølgingen av avvik i både Bufdir og Bufetat.

Bufdir er i gang med å utarbeide treårsplaner på institusjons- og familievernområdet for å forbedre tjenester, prosesser og forløp. Målet er å se arbeidet med utvikling av alle virkemidlene som påvirker områdene i bedre sammenheng og opp mot det overordnede målbildet for etatens tjenester.

4.3 Informasjonssikkerhet og GDPR

Buudir har etablert et felles styringssystem for informasjonssikkerhet og personvern. I 2019 har vi kartlagt de sentrale behandlingsprosessene der Bufetat behandler personopplysninger og dokumentert dette i samsvar med kravene fra Datatilsynet. Vi har avdekket tre avvik knyttet til personvernregelverket som er rapportert til Datatilsynet. I 2020 vil vi arbeide videre med å utvikle og forvalte styringssystemet.

Utfordringene knyttet til teknisk informasjonssikkerhet blir stadig mer krevende. Buudir har inngått en avtale med Norsk helsenett for å være bedre rustet til å håndtere disse utfordringene framover.

4.4 Anskaffelser

I 2019 utarbeidet Buudir en ny arbeidsprosess for anskaffelsesområdet for å sikre bedre risikovurderinger, internkontroll og riktig utvikling i tjenestene. Risikoreducerende tiltak følges opp gjennom oppdrag i disponeringsbrevet til regionene og BSA.

Utgifter til kjøp av varer og tjenester var i 2019 på 3,84 milliarder kroner. Det er rundt 40 prosent av våre totale utgifter. Kjøp av barnevernstjenester er den desidert største innkjøpskategorien til Bufetat. I Buudir og BSA utgjør kjøp av konsulenttjenester og IKT-tjenester den største innkjøpskategorien.

Kjøp av barnevernstjenester

Buudir har i 2019 fortsatt utviklingsarbeidet på kjøp av barnevernstjenester for å øke kvaliteten i tjenestene. Målet er bedre styringsdialog og oppfølging, samt økt kompetanse på innkjøp og avtaleinngåelse.

Vi har jobbet konkret med utvikling på disse områdene:

- > kvalitet og utvikling av personalets oppdrags- og metodeforståelse hos våre leverandører
- > stedlig ledelse hos våre leverandører
- > samarbeid med Bufetat og delansvar for Bufetats utfordringer
- > forberedelse på standardisering og innføring av standardiserte forløp hos våre leverandører
- > kapasitetsutnyttelse og reduksjon av enkeltkjøp

Eiendomsforvaltning

Det er gjennomført en internrevisjon av etatens eiendomsforvaltning i 2019. Vi har på bakgrunn av resultatene startet flere forbedringsprosesser. Målet er økt bruk av faglige standarder, en mer hensiktsmessig bruk av styringsinformasjon og mer fleksibel utnyttelse av bygningsmassen.

4.5 Tilsyn fra Riksrevisjonen

Riksrevisjonen startet i 2019 en forvaltningsrevisjon av plassering og oppfølging av barn i barneverninstitusjoner. Målet er å vurdere myndighetenes ivaretagelse av barnets beste ved kjøp av institusjonsplasser og plassering i private og statlige barnevernsinstitusjoner, samt å avdekke eventuelle svakheter på områder. Revisjonen har vært omfattende og avsluttes våren 2020. Riksrevisjonen gjennomførte også en finansiell revisjon av regnskapsåret 2019. Bufdir vil innen 1. mai 2020 publisere revisjonsberetningen på sine nettsider.

Oppfølging av tidligere revisjoner

I forvaltningsrevisjonen fra 2017, med høring i Stortinget oktober 2018, hadde Riksrevisjonen fire hovedmerknader:

- > Det er ulik tolkning av regelverket som omhandler bistandsplikten
- > Den kommunale barneverntjenesten får ikke alltid det avgjørende ordet i valg av tiltak
- > Bufetat kan ikke tilby alle barn et tilpasset akutttilbud
- > Akutttilbudet varierer etter hvilken region barnet tilhører

Dette har Bufdir fulgt opp med en rekke prosesser, oppdrag og utredninger knyttet til økonomi- og kapasitetsstyring, dimensjonering og innretting av tilbudet, samt styring av institusjonsområdet. BFD har vurdert at Bufdir gjennom ordinær rapportering har redegjort for risikoreduserende tiltak på en måte som gjør at saken ble kvittert ut i 2019.

4.6 Personellmessige forhold

Gjennom 2019 har Bufdir hatt en tett oppfølging av forsvarligheten av institusjonsdriften i det statlige barnevernet. Både eksterne tilsyn og interne gjennomganger har avdekket svakheter i institusjonsdriften i regionene som har sammenheng med personellmessige forhold. Bufdir har utarbeidet et bedre kunnskapsgrunnlag for sentrale indikatorer på personalområdet, som legges til grunn i det videre forbedringsarbeidet.

Bufdir har også etablert et sterkere analysemiljø på HR-området i samarbeid med regionene. Tiltaket skal støtte og styrke regionenes oppfølging og gi Bufdir mer presis kunnskap på sentrale HR-indikatorer som sykefravær, omfang

av midlertidig ansatte, andel fagutdannede og bruk av overtid ved enhetene. Bufdir og regionene samordner tiltak og evaluerer effekten av iverksatte tiltak.

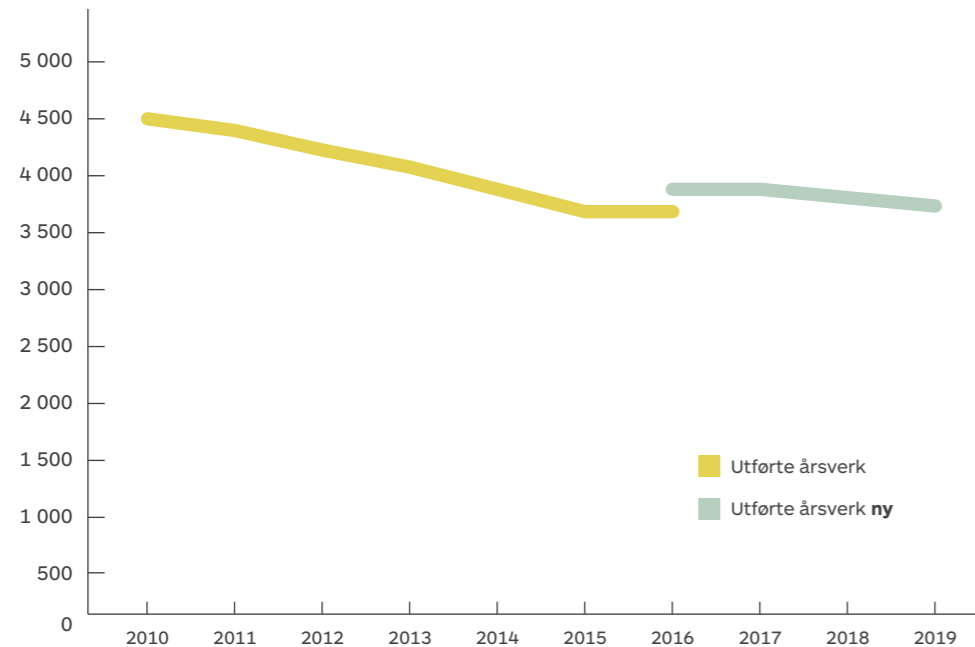
Bemanning

Etter flere år med effektivisering har antall ansatte både i BSA og Bufetat regionene gått ned. Antall ansatte i Bufdir har gått noe opp fordi det stadig kommer flere oppgaver. Antall ansatte totalt har vært relativt stabilt de siste fem årene.

Bufetat har rundt 6200 ansatte. Mer enn 2000 av disse er i midlertidige tilsetningsforhold. Samlet ble det utført 3 725 årsverk i Bufetat i 2019.

Antall ansatte	2015	2016	2017	2018	2019
Bufdir	244	275	283	283	318
BSA	241	235	222	195	190
Regionene	5 829	5 853	5 897	5 719	5 713
Totalt antall ansatte	244	6 361	6 402	6 197	6 221

Totalt antall ansatte

Utvikling i utførte årsverk i Bufetat 2010-2019. Grafen viser brudd i tidsserien for årsverk pga. ny rapport i SAP.

I Bufdir, BSA, ved regionkontorene, i familievernnet, inntak og fosterhjemstjenesten, er det hovedsak faste heltidsstillinger med normal arbeidstid. Midlertidighet er primært knyttet til institusjonsdriften. Turnus og arbeidstids-ordninger, samt sykefravær og permisjoner krever fleksibilitet i bemanningen. I tillegg bidrar uforutsette og akutte situasjoner i institusjonene til at vikarer og timelønnede er en nødvendig del av bemanningen. Vi har sett en svak nedgang i andelen ansatte i midlertidige og vikariatstillinger gjennom 2019. Det er også færre ansatte i små deltidsstillinger. Innsatsen for å redusere midlertidighet prioriteres høyt også i 2020.

Andelen ansatte uten fagutdanning er synkende. I 2019 var det 15 prosent av årsverkene i institusjon som ble utført av ansatte uten formell fagutdanning. Utviklingen er blant annet en effekt av strengere krav til ansattes kompetanse.

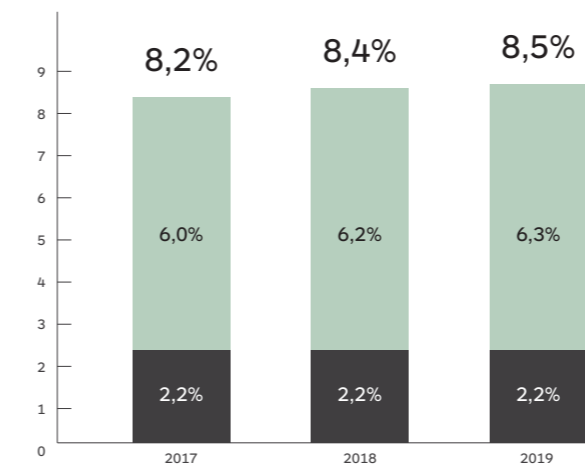
Bufetat hadde i 2019 en svak nedgang i antall årsverk. Reduksjonen er i hovedsak i administrative funksjoner og fosterhjemstjenesten. Vi har redusert antall omsorgsplasser for enslige mindreårige asylsøkere. Det har gitt rundt 45 færre årsverk. På barnevernsfeltet er det en svak økning i

årsverk gjennom 2019. Selv etter nedleggelse av tre institusjoner, håndterer eget tiltaksapparat flere barn. Det er en ønsket vridning mot bedre kvalitet og kompetanse i eget tiltaksapparat. Flere barn med sammensatte problemstillinger, utfordrer eksisterende kapasitet og behovet for økt bemanningsnorm. Dette gjelder særlig for omsorgs- og atferdsplasser.

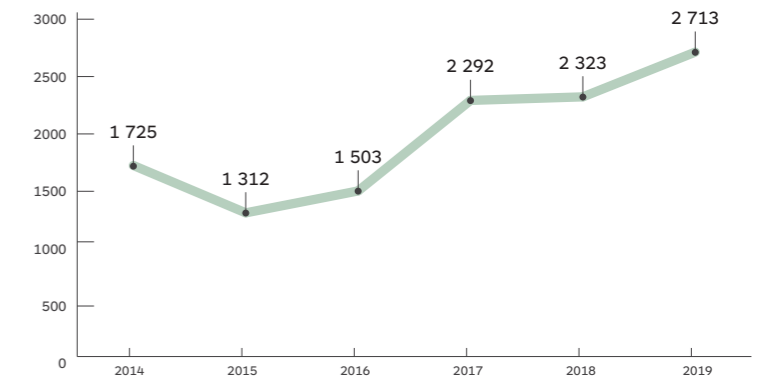
Familievernnet har styrket tilbudet gjennom 2019. Det har vært en økning i årsverkene og særlig knyttet til oppbygging av spisskompetansmiljøene.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Bufdir har en HMS-strategi som danner grunnlaget for handlingsplaner for arbeidsmiljøarbeidet i Bufdir, Bufetat og BSA. Den enkelte enhet lager egne handlingsplaner som tydeliggjør leders ansvar for oppfølging og tiltak innen eget ansvarsområde. Rapporteringen for 2019 viser at HMS er prioritert med høy aktivitet. Likevel har det vært en svak økning i sykefraværet det siste året. Det er iverksatt bredere analyser av nærvær og sykefravær. Et sentralt nærværprosjekt igangsettes i 2020.

Sykefravær Bufetat 2016-2018

Utvikling skademeldinger Bufetat 2014-2019

Arbeidet med å redusere sykefraværet

Det samlede sykefraværet for regionene, BSA og Bufdir var på 8,6 prosent i 2019. Dette er en liten økning fra året før. Sykefraværet har vært stabilt høyt gjennom flere år. Det er behov for mer målrettet arbeid for å redusere sykefraværet. Langtidsfraværet er fortsatt den største utfordringen. Et vedvarende høyt sykefravær kan få uheldige konsekvenser for driften, inkludert økonomiske konsekvenser.

I 2019 har Bufetat arbeidet med å analysere sammenhengen mellom sykefravær og andre HR-indikatorer. Dette vil bli tettere fulgt opp i 2020. Enheter med sykefravær på over 10 prosent vil bli fulgt særskilt opp. Et nyetablert HR-analyseteam skal sikre at Bufdir kommer tettere på oppfølgingen av regionene. Bufetat har en ambisjon om å følge det nasjonalt fastsatte målet i IA-avtalen om å redusere sykefraværet med 10 prosent innen 2022. For Bufetat vil det bety et sykefravær under 7,6 prosent i denne perioden. Det legges opp til en kunnskapsbasert tilnærming og målrettet jobbing med forebygging av sykefravær.

Forebygging av vold i institusjonene

Forebygging av vold og trusler mot ansatte, samt skader og avvik har hatt høy oppmerksomhet gjennom mange år. Vi arbeider systematisk med oppfølging av hendelser og tiltak som hindrer gjentakelser. Det har vært en økning i antall registrerte skader hos ansatte fra 2017. Vi tror årsaken til denne økningen er en mer brukervennlig løsning for å registrere skademeldinger, samt bedre opplæring.

Praksis for registrering av skader og avvik har vært et eget tema i sikkerhetsopplæringen på enhetene i 2019. Bufetats regioner har et eget spisskompetansmiljø for trygghet og sikkerhet som har holdt kurs for rundt 2500 medarbeidere på institusjoner gjennom 2018 og 2019. Vi har mer kjennskap til hva ansatte blir utsatt for og kan støtte opp med spissede forebyggende. Bufdir vil fortsette å prioritere dette området i 2020. Det er bekymringsfullt at det til tross for omfattende opplæring og trening i forebygging av skader, er det en økende tendens til skader på ansatte.

4.7 Aktivitets- og redegjørelsesplikten

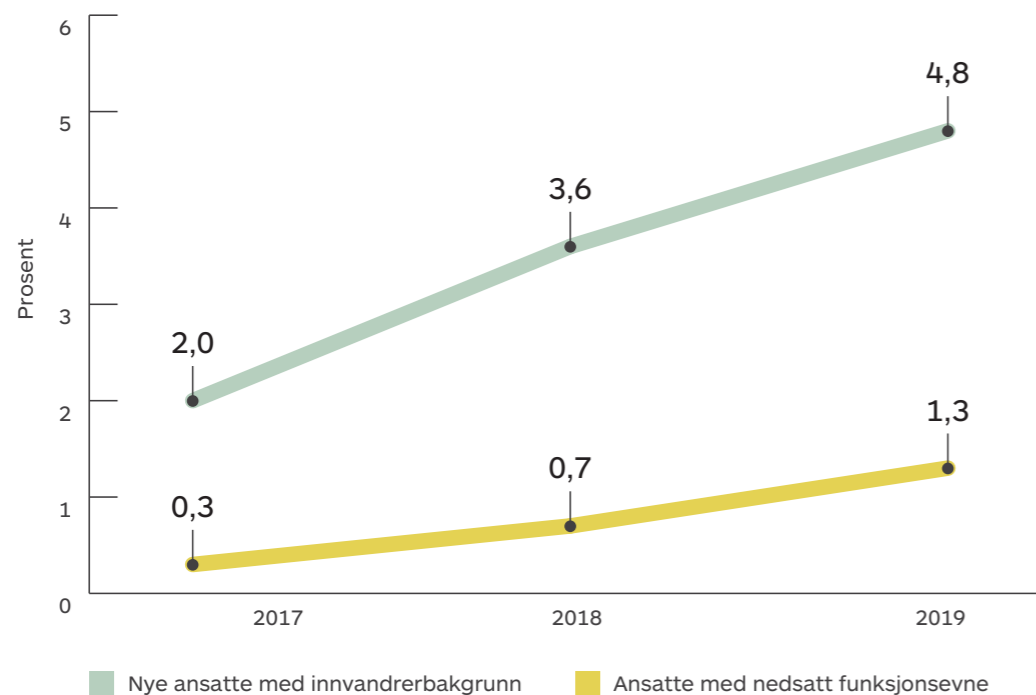
Likestillings- og ikke-diskrimineringsperspektivet er fulgt opp i personal- og rekrutteringsarbeidet i Bufetat. I 2019 har vi opprettet et likestillingsutvalg i tråd med likestillingstrategien. Utvalget har opprettet et samarbeid med Likestillingsombudet og vil følge opp aktivitets og redegjørelsesplikten i Bufetat. Bufdir deltar i det statlige mangfoldsnettverket.

I Bufetats regioner har 4,8 prosent av nytilsatte innvandrerbakgrunn. Vi ser en positiv økning sammenlignet med tidligere år. I 2019 oppga totalt 1,3 prosent av alle nye ansatte i Bufetat at de hadde nedsatt funksjonsevne. Tilsvarende andel i 2018 var 0,9 prosent. Det vurderes hvordan vi kan tilrettelegge for at flere med nedsatt funksjonsevne søker og ansettes i 2020.

Bufdir er med Kommunal- og moderniseringsdepartementets prøveprosjekt med anonyme søknader. Navn og nasjonalitet er anonymisert i første utvelgelsesfase på halvparten av våre stillinger. Bufdir har også valgt å fjerne søknadsbrevet i søknadsprosesser. Dette kan forklare økningen i antallet ansatte med innvandrerbakgrunn, men det er for tidlig å trekke sikre konklusjoner etter et halvt år.

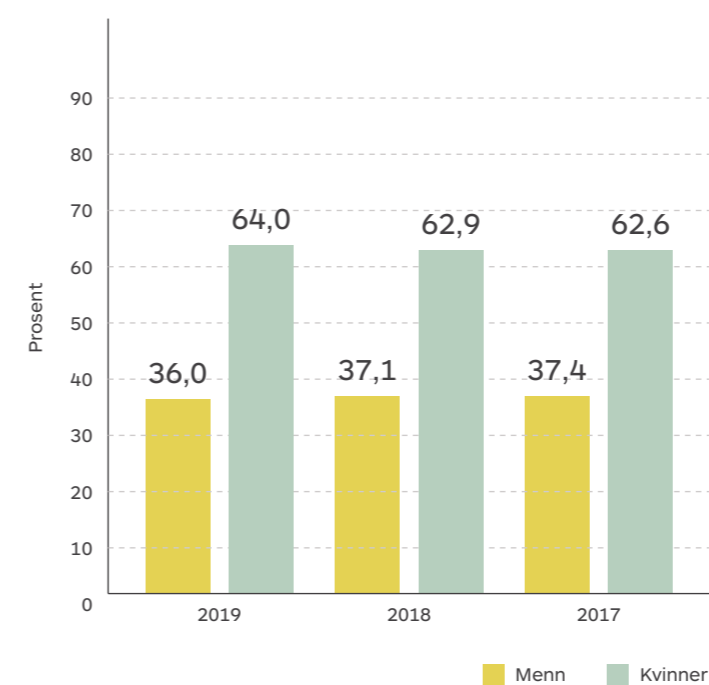
Det har vært utfordrende å registrere ansatte med hull i CV, da dette rapporteres manuelt. Fra 1. januar 2020 vil det være mulig å hente ut rapporter på dette i vårt rekrutteringssystem.

Vi ser at vi er nærmere likelønn mellom kjønnene i år enn i årene før.

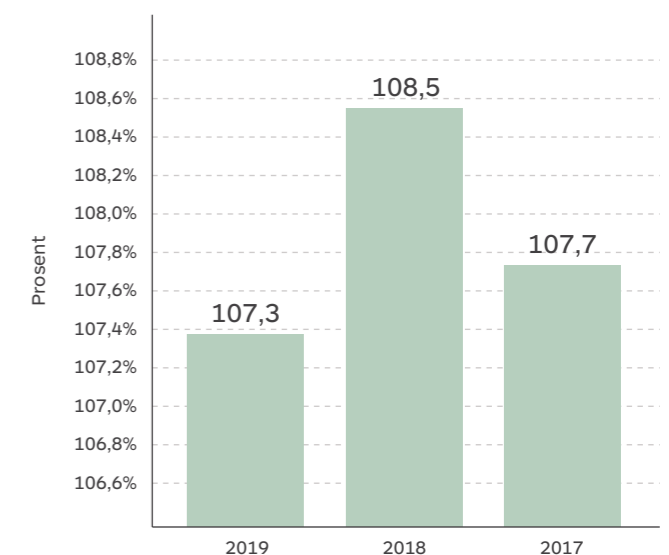

Andel av nyansatte med nedsatt funksjonsevne og innvandrerbakgrunn. 2017-2019.

Kjønnsfordeling

Kvinner lønn i %

4.8 Årets fellesføringer

Årlig gir regjeringen alle statlige virksomheter identiske fellesføringer i tildelingsbrevene. I 2019 ble det gitt to slike føringer. Det var å realisere regjeringens inkluderingsdugnad og å motvirke arbeidslivskriminalitet ved offentlige innkjøp.

Oppfølging av IA-avtalen og inkluderingsdugnden

Det er rapportert på tiltak og resultater innen IA-området. Alle regioner har fulgt opp forpliktelsene i IA-avtalen. Det er noen regionale forskjeller i reduksjon av sykefravær og måloppnåelse for ansettelser av personer med nedsatt funksjonsevne og øvrige tiltak for å hindre frafall i arbeidslivet. Bufdir har fulgt opp den nye nasjonale IA-avtalen fra 1. januar 2019 og implementering av nye retningslinjer som følge av denne.

- > Regionene følger opp sentrale føringer og regelverk for søkere med innvandrerbakgrunn, nedsatt funksjonsevne og hull i CV-en.
- > Noen regioner rapporterer om konkrete tiltak som kan være bevisstgjørende i rekruttering av personer i disse gruppene, blant annet en mer bevisst holdning til språklige krav, mulighet for arbeidstrening og også lederopplæring. Mye tyder på at slikt holdningsskapende arbeid gir resultater, og Bufdir oppfordrer til at flere regioner iverksetter lokale tiltak utover det som er lovpålagt.

- > Bufdir ser at det har vært utfordrende å nå målet om 5 prosent inkluderingsdugnden. Dette vil ha høy prioritet i 2020.
- > Det er opprettet et likestillingsutvalg som skal arbeide med ARP på etatsnivå. Utvalget samarbeider med Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) som har veilederansvaret for ARP.

Arbeidslivskriminalitet

Alle avtaler mellom Bufdir og leverandører inneholder bestemmelser og krav til lønns- og arbeidsvilkår. I 2019 har Bufdir hatt flere krevende klagesaker knyttet til kontroll av lønns- og arbeidsvilkår i Bufetats regioner. Samtlige saker er sluttført. Bufdir utarbeider nå nye rutiner og kriterier for lønns- og arbeidsvilkår ved valg av leverandører. Vi planlegger å ferdigstille dette arbeidet i løpet av første tertial 2020.

Del 5

Vurdering av framtidssikter

For de fleste barn og unge er Norge et godt land å vokse opp i. Ungdata 2019 viser at norske ungdommer stort sett trives med livet de lever. Vi vet også at de mest sårbare barna som har hatt behov for barnevernstjenester, har en bedre utvikling enn tidligere.

I Norge har vi et lov- og regelverk som gir barn, unge og familiene utstrakte rettigheter, fremmer likestilling og forbyr diskriminering. Norge er rangert som et av de mest likestilte landene i verden. Alt dette er et godt grunnlag for det videre arbeidet med samfunnsoppdraget vårt og de utfordringene vi skal løse.

Stadig høyere krav

I en tid hvor vi må forvente strammere offentlige budsjetter fremover, må vi gjøre tydelige prioriteringer for å sikre gode tjenester til barn og familier når de trenger det. Økt bruk av digitale verktøy både for de ansatte i Bufdir og Bufetats regioner og dem vi er til for, er helt sentralt for å lykkes. Digitalisering er en viktig del av Bufetats arbeid for å sikre kvalitet, et likeverdig tilbud til alle og økt rettsikkerhet. Videreutvikling og implementering av digitale verktøy skal gjøre våre tjenester mer tilgjengelig for dem som trenger oss, og hver enkelt ansatt nødvendige verktøy for å løse sine arbeidsoppgaver. Dette arbeidet vil ha høy prioritet fremover.

Personer med funksjonsnedsettelse, eldre, og personer med kognitive utfordringer kan ha ekstra nytte av digitale løsninger, men kan også oppleve barrierer når de skal ta dette i bruk. Det kan gi økt utenforskap, og må forebygges med godt tilpassede løsninger.

Barn og unge lever en stadig større del av livet sitt digitalt. Nettet er en arena for læring og underholdning, men også for mobbing, trusler og uønsket oppmerksomhet. Grensesetting og veiledning fra foreldre, skole og samfunnet strekker ikke alltid til. Internett gir kriminelle en tilgang til sårbare barn og unge på en måte vi ikke har sett tidligere. Det er behov for mer kunnskap om hvordan digitaliseringen påvirker barn og unge, slik at vi kan gi gode faglige råd og utvikle vårt eget tjenestetilbud tilpasset den tiden vi lever i.

Bufdir driver nettsiden Ung.no, som har mer enn én million oppslag i måneden. Dette er den foretrukne kanal for informasjon fra statlige aktører til barn og unge. Det er behov for å øke tilgjengelighet og gi mer individuell hjelp til barn og unge som strever. Derfor er Bufdir nå i et tett samarbeid med Helsedirektoratet for å videreutvikle ung.no og integrasjon med andre digitale tjenester.

Samarbeid på tvers av sektorer blir viktigere enn

noen gang. For dem som trenger hjelp er det avgjørende at de får god og kunnskapsbasert hjelp på riktig sted og til riktig tid uavhengig av hvem som har ansvaret. Bufdir arbeider systematisk for et konstruktivt samarbeid med alle relevante aktører til beste for våre brukere.

Barnevernsreformen

I 2022 trer barnevernsreformen i kraft. Reformen skal gi mer ansvar til kommunene. Forebyggende arbeid og tidlig innsats skal styrkes. Bufdirs oppgaver som fagdirektorat for det kommunale barnevernet blir derfor enda viktigere i årene som kommer.

Det kan i tiden frem mot implementering av reformen oppstå usikkerhet om ansvarsdelingen mellom stat og kommune. Bufdir jobber målrettet for å redusere uklare ansvarlinjer og risikoen for at Bufetats regioner ikke ivaretar sine oppgaver i tråd med kommunenes behov, og at kommunene ikke leverer i tråd med sitt nye ansvar. For å samordne arbeidet mot implementering av barnevernsreformen er det etablert et samordningsråd ledet av Bufdir. Relevante aktører deltar.

Oppfølging av regjeringens kompetansestrategi er sentralt for å øke kompetansen og kvaliteten i det kommunale barnevernet. Det må sikres at kommunene er godt rustet for sitt nye ansvar når reformen trer i kraft.

Fra 2022 blir det lovfestet at alle kommuner må utarbeide en tilstandsrapport på barnevernsfeltet som må legges frem for kommunestyret for godkjenning. Bufdir har utarbeidet en veileder for dette.

Komplekse utfordringer

En tydelig utvikling de senere årene er at ungdommer i barnevernsinstitusjoner har behov for mer spesialisert omsorg. Tre av fire ungdommer i institusjoner har en psykisk lidelse. Etter at straffeloven ble endret blir færre ungdommer fengslet. Ungdommer som tidligere fikk oppfølging av helsevesenet eller

kriminalomsorgen, forventes i større grad nå å få hjelp i barnevernet og i barnevernsinstitusjoner. Forventningene kan være urealistiske og hverken det kommunale eller statlige barnevernet har tilstrekkelig kompetanse til å ivareta ungdommenes til dels kompliserte helseutfordringer. Bufdir og Bufetats regioner jobber systematisk med å tydeliggjøre hva som er barnevernets ansvar overfor disse barna. Ansvarsavklaringer mellom ulike etater og tverrfaglig samarbeid blir et prioritert område fremover.

Tillit under press

Til tross for mye mediaoppmerksomhet de siste årene viser de faste omdømmeundersøkelsene som Bufdir utfører at befolkningens tillit til barnevernet er styrket de siste årene. Mer åpenhet og debatt kan ha gitt økt forståelse for kompleksiteten i disse sakene. Arbeid med tillit og omdømme til kommunalt barnevern, barnevernsinstitusjoner og Bufdir er en prioritert oppgave i 2020.

Økende forskjeller

De økonomiske forskjellene i Norge øker. Fattigdommen blant barn er nå høyere og vokser raskere enn fattigdom blant voksne. Barn som vokser opp i fattigdom har dårligere psykisk helse enn andre barn, de trives ikke like godt på skolen, de deltar i mindre grad i fritidsaktiviteter og har dårligere bomiljø. Disse barna har økt sannsynlighet for selv å få lav inntekt som voksne. Velferdstjenestene må innrettes slik at de kan bidra til å forebygge utenforskap og redusere ulikhet i barns oppvekstvilkår. Dette er til beste for barna, men er også god samfunnsøkonomi. Arbeidet med å redusere konsekvenser for barn og unge, og sikre deltagelse for alle i fritidsaktiviteter, vil fortsette. Utbredelse av ordningen med bedre fritidskortet blir sentralt og får høy prioritet i 2020.

Innvandring har gitt et mer mangfoldig samfunn. Normer endrer seg, vi er mer likestilt en noen gang og det er mer åpenhet rundt kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Ulike grupper

har ulikt behov og Bufdir jobber systematisk med å tilpasse våre tilbud til det mangfold vi i dag ser i familiestrukturer, i arbeidslivet og i samfunnet mer generelt.

Rettigheter under press?

Norge har et lovverk som fremmer barn og unges rettigheter. Vi er i flere barnevernssaker felt av menneskerettsdomstolen i Strasbourg (EMD). Dommene kan bidra til bedre rettsikkerhet for sårbare barn, men kan også sette deres rettsikkerhet under press. Det er ikke alltid sammenfall mellom barnets beste og foreldrenes ønsker og behov. Da må hensynet til barnets beste trumfe hensynet til foreldrenes ønsker og behov. Som fagdirektorat vil vi fremover sikre at iverksatte tiltak for å øke kvaliteten i saksbehandling og bedre rettssikkerheten for både barn og foreldre har høy prioritet.

Bufdir vil følge opp våre forpliktelser både til FN konvensjoner og bærekraftsmål. For Bufdir er flere av bærekraftsmålene tett knyttet til vårt samfunnsoppdrag. Det gjelder blant annet mål om å utrydde fattigdom, likestilling mellom kjønnene, mindre ulikhet og bærekraftige byer og samfunn. Bærekraftsmålene er viktige for Norge i dialogen med andre land og i bistand, men forplikter oss også nasjonalt. Skal vi ha legitimitet internasjonalt, må vi også prioritere den nasjonale innsatsen.

I forkant av samfunnsutviklingen

Vi jobber for å skape endringer for barn, unge, familier og grupper som er utsatt for diskriminering. For å oppnå dette er vi avhengige av å samfunnsutviklingen nøye. Et viktig tiltak er for oss er omverdensanalysen som ferdigstilles våren 2020. Analysen vil peke på ulike samfunnsområder som vil påvirke Bufdir og Bufetats regioner i årene som kommer.

Del 6

Årsregnskap

Bufdir hadde en samlet tildeling på 9,9 mrd. kroner i 2019. Utgifter til statlig forvaltning av barnevernet var den største utgiftsposten på 7,2 mrd. kroner.

Ledelseskommentarer

Buudir er et ordinært statlig forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet, slik det framgår av prinsippnoten til årsregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser at Buudir hadde en samlet tildeling på 9,9 milliarder kroner i 2019, inkludert mottatte belastningsfullmakter. Regnskapet for 2019 viste at Buudir har utgiftsført 9,8 milliarder kroner, inkludert mottatte belastningsfullmakter. Netto rapportert til bevilgningsregnskapet, etter fratrukk av inntekter på 1,9 milliarder kroner, var på 7,8 milliarder kroner i 2019.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet (FIN) og BFDs krav i instruks om økonomistyring. Buudir mener regnskapet gir et dekkende bilde av disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

Samlet disponerte Buudir tildelinger på utgiftssiden på 9,9 milliarder kroner inkludert mottatte belastningsfullmakter. Det ble mottatt belastningsfullmakter på til sammen 24,2 millioner. Belastningsfullmaktene er knyttet til flere samarbeidsprosjekter mellom Buudir og andre departementer og direktorater innenfor våre ansvarsområder. Buudir har avgitt belastningsfullmakter på til sammen 55,6 millioner kroner. Fullmaktene er i hovedsak gitt til fylkesmannsembetene knyttet til oppfølging av kompetansesatsingen.

Forvaltning og utbetaling av tilskudd skjer i henhold til eget regelverk fastsatt av BFD.

Samlet utbetalte Buudir 1,9 milliarder kroner i tilskudd i 2019. Dette er en økning på 0,2 milliarder kroner fra 2018. Tilskudd til kommunene utgjorde 36 prosent av tilskuddsutbetalingene, hvor det største tilskuddet var 365 millioner kroner til forsterkning av kommunale fosterhjem. I overkant av 153,6 millioner kroner ble utbetalt som tilskudd til barne- og ungdomsorganisasjoner, 307,5 millioner kroner til bekjempelse av barnefattigdom og 224 millioner kroner til funksjonshemmedes organisasjoner. For øvrige tilskudd vises det til bevilgningsrapporteringen.

Regnskapet, inklusive refusjoner, viste en mindreutgift i forhold til tildeling på 111 millioner kroner i 2019. Øvrige inntekter viste merinntekt på 24,8 millioner kroner slik at samlet resultat for etaten viste en mindreutgift på 135,8 millioner kroner i 2019. Korrigert for avgitte belastningsfullmakter på til sammen 55,6 millioner kroner er mindreutgiftene tilsvarende lavere.

Etter vår vurdering er det kun mindre avvik mellom regnskapet og tildelingen. Kapittel 842 Familievernet viste netto en mindreutgift på 10,4 millioner kroner, som utgjør 2 prosent av total bevilgning. Det var også en mindreutgift på kapittel 855 Det statlige barnevernet på 11,1 millioner kroner, som utgjør 0,1 prosent av total bevilgning. Kap. 855 ble styrket med 250 millioner kroner i revidert nasjonalbudsjett som følge av betydelig utgiftsvekst i 2018 og 2019. Utgiftsveksten har kommet i flere regioner og gjelder i hovedsak institusjonsområdet. Det vises til nærmere omtale under av kapittel 855.

Netto regnskap for kapittel 858, inkludert avgitte belastningsfullmakter, viser en mindreutgift på 2,2 millioner kroner. Kapittel 856 Enslige mindreårige asylsøkere viste regnskapet en netto mindreutgift på 18,5 millioner kroner.

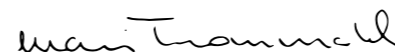
Rapporterte utgifter til drift eksklusive utbetalinger av tilskudd var 7,8 milliarder kroner i 2019. Av dette utgjør utbetalinger til lønn og sosiale utgifter 4 milliarder kroner, som tilsvarer om lag 51 prosent av totale driftsutgifter. Andre større driftsutgifter er knyttet til kjøp av barnevernstjenester fra private og ideelle organisasjoner, noe som var 2,8 milliarder kroner i 2019.

Mellomværende med statskassen utgjorde 194,9 millioner kroner per 31.12.19. Det vises til oppstillingen av artskontorrapporteringen for nærmere redegjørelse av hvilke eiendeler, gjeld og mellomværende består av. Buudir har per 31.12.19 en leverandørgjeld på 172,7 millioner kroner som ikke er betalt. Det framkommer dermed ikke som en utgift i årsregnskapet, jf. opplysninger om avregning med statskassen i note 8.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for Buudir. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d., men revisjonsberetningen vil foreligge senest 30. april. Beretningen vil bli publisert på Buudirs nettsider.

Oslo, 13. mars 2020

Mari Trommald
direktør,
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Prinsippnote årsregnskap

Årsregnskapet for Bufdir er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"), fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 23. september 2019. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115, og eventuelle tilleggskrav fastsatt av eget departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- Regnskapet følger kalenderåret
- Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Buudir er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter som Buudir tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgnings-

rapporteringen og en nedre del som viser beholdninger Buudir står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Buudir har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet Buudir har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva Buudir har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser Buudir står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling i note A, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra Buudir selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall Buudir har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Buudir har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2019

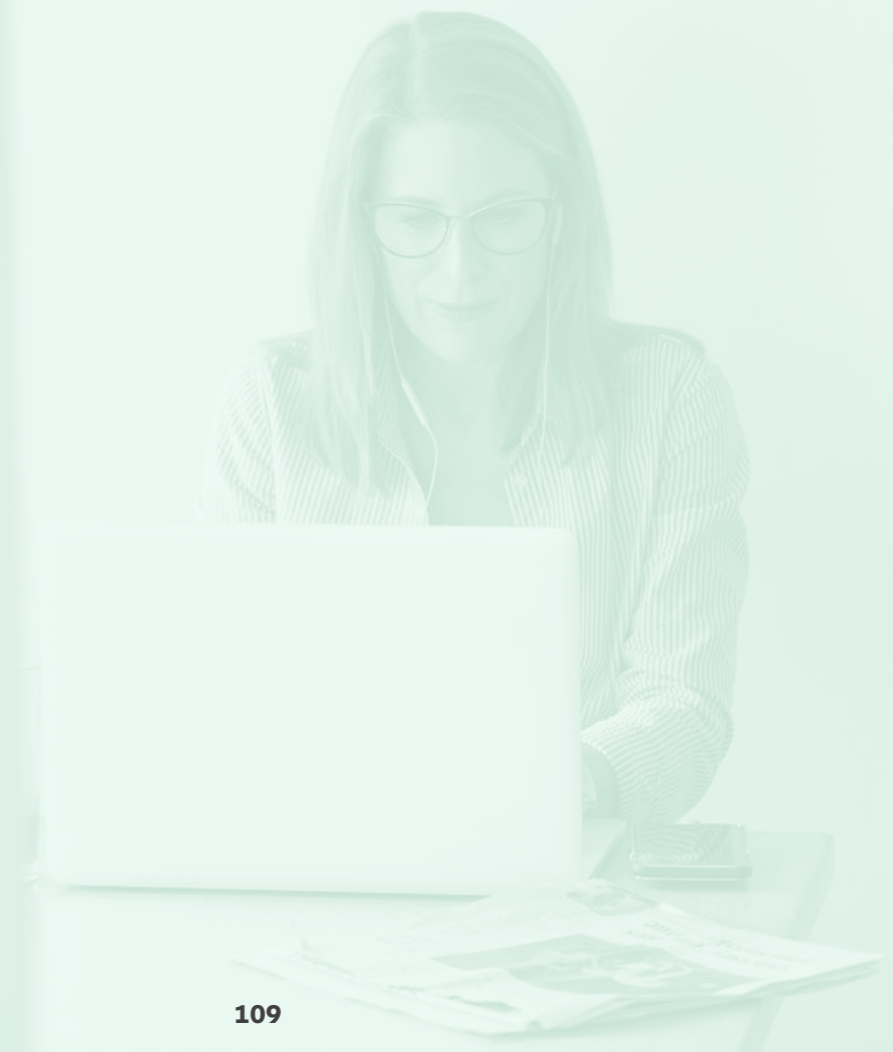
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2019	Merutgift (-) og mindretgift
0291	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	62	Kommunale innvandrertiltak	A,B	16 000 000	15 575 000	425 000
0291	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	73	Tilskudd	A,B	1 600 000	1 199 984	400 016
0351	Likestilling og ikke-diskriminering	21	Spesielle driftsutgifter	A,B	11 910 000	9 538 874	2 371 126
0351	Likestilling og ikke-diskriminering	70	Likestilling mellom kjønn	A,B	12 750 000	14 221 600	-1 471 600
0351	Likestilling og ikke-diskriminering	72	Lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og interkjønn	A	11 914 000	11 914 000	0
0351	Likestilling og ikke-diskriminering	73	Likestillingssenter	A	15 340 000	15 340 000	0
0352	Nedsatt funksjonsevne	21	Spesielle driftsutgifter	A,B	16 850 000	10 046 970	6 803 030
0352	Nedsatt funksjonsevne	70	Funksjonshemmede sine organisasjoner	A,B	224 358 000	223 875 021	482 979
0352	Nedsatt funksjonsevne	71	Universell utforming og økt tilgjengelighet	A,B	12 000 000	14 885 874	-2 885 874
0352	Nedsatt funksjonsevne	72	Funksjonshemmede sine levekår og livskvalitet	A,B	17 397 000	17 332 000	65 000
0800	Barne- og familiedepartementet	21	Spesielle driftsutgifter	A	300 000	300 000	0
0840	Tiltak mot vold og overgrep	21	Spesielle driftsutgifter	A,B	24 425 000	11 889 116	12 535 884
0840	Tiltak mot vold og overgrep	61	Tilskudd til incest- og voldtektssenter	A,B	98 607 000	97 375 435	1 231 565
0840	Tiltak mot vold og overgrep	70	Tilskudd til voldforebyggende tiltak	A,B	24 315 000	36 465 000	-12 150 000
0840	Tiltak mot vold og overgrep	73	Tilskudd til senter for voldsutsatte barn	A	31 090 000	31 090 000	0
0841	Samliv og konfliktløsning	21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjørelse	A,B	11 263 000	12 526 396	-1 263 396
0841	Samliv og konfliktløsning	22	Opplæring, forskning, utvikling mv.	A,B	4 100 000	3 678 960	421 040
0841	Samliv og konfliktløsning	70	Tilskudd til samlivstiltak	A,B	10 505 000	10 091 837	413 163
0842	Familievern	01	Driftsutgifter	A,B	378 464 000	365 328 555	13 135 445
0842	Familievern	21	Spesielle driftsutgifter	A,B	27 960 000	27 040 578	919 422
0842	Familievern	70	Tilskudd til kirken sin familievern tjeneste mv.	A,B	213 461 000	217 091 567	-3 630 567
0843	Adopsjonsstønad	70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet	A,B	11 625 000	8 712 115	2 912 885
0846	Familie og oppvekst	21	Spesielle driftsutgifter	A,B	14 900 000	8 548 995	6 351 005
0846	Familie og oppvekst	60	Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn	A,B	42 279 000	41 119 307	1 159 693
0846	Familie og oppvekst	61	Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom	A,B	307 485 000	104 621 870	202 863 130
0846	Familie og oppvekst	62	Utvikling i kommunene	A,B	133 229 000	132 911 000	318 000
0846	Familie og oppvekst	70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	A	153 545 000	153 545 005	-5
0846	Familie og oppvekst	71	Utvikling - og opplysningsarbeid mv.	A,B	19 730 000	226 590 538	-206 860 538
0846	Familie og oppvekst	79	Tilskudd til internasjonalt ungdomsarbeid mv.	A	8 080 000	8 080 001	-1
0847	EUs ungdomsprogram	01	Driftsutgifter	A,B	8 881 000	8 714 883	166 117
0854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet	21	Spesielle driftsutgifter	A,B	59 710 000	42 568 643	17 141 357
0854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	A,B	19 300 000	11 932 128	7 367 872
0854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet	61	Utvikling i kommunene	A,B	50 671 000	18 921 000	31 750 000
0854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet	62	Tilskudd til barnevernsfaglig videreutdanning	A,B	20 252 000	17 967 418	2 284 582
0854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet	71	Utvikling og opplysningsarbeid mv.	A	39 888 000	39 888 000	0
0854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet	72	Tilskudd til forskning og kompetanseutvikling i barnevernet	A,B	113 265 000	96 575 702	16 689 298
0855	Statlig forvaltning av barnevernet	01	Driftsutgifter	A,B	4 164 470 000	4 049 325 286	115 144 714
0855	Statlig forvaltning av barnevernet	21	Spesielle driftsutgifter	A,B	32 513 000	26 323 485	6 189 515
0855	Statlig forvaltning av barnevernet	22	Kjøp av private barnevernstjenester	A,B	2 677 089 000	2 804 849 220	-127 760 220
0855	Statlig forvaltning av barnevernet	60	Refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak	A,B	362 801 000	365 049 431	-2 248 431
0856	Barnevernets omsorgssentersenter for enslige, mindreårige asylsøkere	01	Driftsutgifter	A,B	139 391 000	121 057 486	18 333 514
0858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	01	Driftsutgifter	A,B	293 359 000	295 436 702	-2 077 702
0858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	21	Spesielle driftsutgifter	A,B	16 267 000	12 829 149	3 437 851
0291	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	21	Spesielle driftsutgifter	B	400 000	396 050	3 950
0540	Direktoratet for forvaltning og IKT	25	Medfinansieringsordningen for digitaliseringsprosjekter	B	9 150 000	7 237 196	1 912 804
0714	Folkehelse	60	Kommunale tiltak	B	3 200 000	3 200 000	0
0762	Primærhelsetjeneste	21	Spesielle driftsutgifter	B	8 300 000	8 240 263	59 737
0765	Psykisk helse og rusarbeid	21	Spesielle driftsutgifter	B	500 000	575 000	-75 000
0853	Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker	01	Driftsutgifter	B	2 632 000	2 456 826	175 174
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter	B	0	14 662 474	-14 662 474
Sum utgiftsført					9 877 521 000	9 779 141 937	9 779 141 937

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2019

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2019	Merutgift (-) og mindreutgift
3842	Familievern	01	Diverse inntekter		736 000	498 372	-237 628
3847	EUs ungdomsprogram	01	Tilskudd fra Europakommisjonen		2 364 000	2 324 484	-39 516
3855	Statlig forvaltning av barnevernet	01	Diverse inntekter		16 021 000	8 144 815	-7 876 185
3855	Statlig forvaltning av barnevernet	02	Barnetrygd		3 959 000	2 447 870	-1 511 130
3855	Statlig forvaltning av barnevernet	60	Kommunale egenandeler		1 440 256 000	1 469 464 307	29 208 307
3856	Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere	01	Diverse inntekter		0	141 842	141 842
3858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	01	Diverse inntekter		484 000	5 609 526	5 125 526
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse		0	19 409 525	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift		0	440 380 932	
<i>Sum inntektsført</i>					1 463 820 000	1 948 421 672	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						7 830 720 265	
Kapitalkontoer							
60086401	Norges Bank KK /innbetalinger					1 663 970 293	
60086402	Norges Bank KK/utbetalinger					-9 493 094 115	
708052	Endring i mellomværende med statskassen					-1 596 443	
<i>Sum rapportert</i>						0	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)							
					31.12.2019	31.12.2018	Endring
708052	Mellomværende med statskassen				-194 867 787	-193 271 344	-1 596 443

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
29162	-	16 000 000	16 000 000
29173	-	1 600 000	1 600 000
35121	-	11 910 000	11 910 000
35170	-	12 750 000	12 750 000
35172	-	11 914 000	11 914 000
35173	-	15 340 000	15 340 000
35221	-	16 850 000	16 850 000
35270	-	224 358 000	224 358 000
35271	-	12 000 000	12 000 000
35272	-	17 397 000	17 397 000
80021	-	300 000	300 000
84021	-	24 425 000	24 425 000
84061	-	98 607 000	98 607 000
84070	-	24 315 000	24 315 000
84073	-	31 090 000	31 090 000
84121	-	11 263 000	11 263 000
84122	-	4 100 000	4 100 000
84170	-	10 505 000	10 505 000
84201	10 718 000	367 746 000	378 464 000
84221	1 592 000	26 368 000	27 960 000
84270	-	213 461 000	213 461 000
84370	-	11 625 000	11 625 000
84621	-	14 900 000	14 900 000
84660	719 000	41 560 000	42 279 000
84661	-	307 485 000	307 485 000
84662	-	133 229 000	133 229 000
84670	-	153 545 000	153 545 000
84671	-	19 730 000	19 730 000
84679	-	8 080 000	8 080 000
84701	343 000	8 538 000	8 881 000
85421	-	59 710 000	59 710 000
85445	-	19 300 000	19 300 000
85461	-	50 671 000	50 671 000
85462	-	20 252 000	20 252 000
85471	-	39 888 000	39 888 000
85472	-	113 265 000	113 265 000
85501	7 581 000	4 156 889 000	4 164 470 000
85521	8 392 000	24 121 000	32 513 000
85522	-	2 677 089 000	2 677 089 000
85560	-	362 801 000	362 801 000
85601	-	139 391 000	139 391 000
85801	3 770 000	289 589 000	293 359 000
85821	711 000	15 556 000	16 267 000
Sum	33 826 000	9 819 513 000	9 853 339 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
29162		425 000		425 000		425 000		
29173		400 016		400 016		400 016		
35121	kan overføres, kan nyttes under post 70	2 371 126		2 371 126		2 371 126	22 106 000	899 526
35170	kan nyttes under post 21	-1 471 600		-1 471 600		-1 471 600		
35221	kan nyttes under post 71	6 803 030		6 803 030		6 803 030	842 500	842 500
35270		482 979		482 979		482 979		
35271	kan overføres, kan nyttes under post 21	-2 885 874		-2 885 874		-2 885 874		
35272		65 000		65 000		65 000		
84021	kan nyttes under post 70	12 535 884		12 535 884		12 535 884	1 216 000	385 884
84061	overslagsbevilgning	1 231 565		1 231 565		1 231 565		
84070	kan nyttes under kap. 840, post 21 og kap. 858, post 01	-12 150 000		-12 150 000		-12 150 000		
84121	overslagsbevilgning	-1 263 396		-1 263 396		-1 263 396		
84122		421 040		421 040		421 040	205 000	205 000
84170	kan nyttes under kap. 842, post 01 og kap. 858, post 01	413 163		413 163		413 163		
84201	kan nyttes under post 70	13 135 445		13 135 445	-237 628	12 897 817	18 387 000	9 267 250
84221		919 422		919 422		919 422	1 318 400	919 422
84270	kan nyttes under post 01	-3 630 567		-3 630 567		-3 630 567		
84370	overslagsbevilgning	2 912 885		2 912 885		2 912 885		
84621	kan nyttes under post 71	6 351 005	950 000	5 401 005		5 401 005	745 000	745 000
84660	kan overføres	1 159 693		1 159 693		1 159 693	77 124 000	1 159 693
84661	kan nyttes under post 71	202 863 130		202 863 130		202 863 130		
84662		318 000		318 000		318 000		
84671	kan nyttes under post 21	-206 860 538		-206 860 538		-206 860 538		
84701	kan overføres	166 117		166 117	-39 516	126 601	16 899 000	126 601
85421	kan nyttes under post 71	17 141 357	18 935 407	-1 794 050		-1 794 050		
85445	kan overføres	7 367 872		7 367 872		7 367 872	19 300 000	7 367 872
85461		31 750 000	30 970 244	779 756		779 756		
85462	kan nyttes under post 72	2 284 582		2 284 582		2 284 582		
85472	kan overføres, kan nyttes under post 21	16 689 298	1 119 045	15 570 253		15 570 253	219 335 000	13 776 203
85501	kan nyttes under post 22 og post 60	115 144 714		115 144 714	19 820 992	134 965 706	207 844 450	4 957 056
85521	kan overføres	6 189 515		6 189 515		6 189 515	47 680 000	6 189 515
85522	kan nyttes under post 01	-127 760 220		-127 760 220		-127 760 220		
85560	kan nyttes under post 01	-2 248 431		-2 248 431		-2 248 431		
85601		18 333 514		18 333 514	141 842	18 475 356	6 969 550	6 969 550
85801	kan nyttes under kap. 855, post 01	-2 077 702	1 890 998	-3 968 700	5 125 526	1 156 826	14 479 450	1 156 826
85821		3 437 851	2 349 432	1 088 419		1 088 419	777 800	777 800
		110 964 877	56 215 126	54 749 751	24 811 215	79 560 966	655 229 150	55 745 699

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet «kan overføres». Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaringer til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter

Bufdir har i 2019 mottatt belastningsfullmakter på til sammen 24,2 mill. kroner. Bufdir har mottatt en belastningsfullmakt på:

- > 300 000 kroner fra Kunnskapsdepartementet og 100 000 kroner fra IMDI på kap. 291 post 21.
- > DIFI har gjennom medfinansieringsordningen støttet prosjektet digital mekling med belastningsfullmakt på 9,2 mill. kroner.
- > Helsedirektoratet har gitt belastningsfullmakt til Bufdir på kap. 714, post 60 kap. 762, post 21, og kap. 765, post 21, på til sammen 12 mill. kroner.
- > Bufdir mottatt belastningsfullmakt fra Fylkesnemdene for barnevern og sosiale saker på kap. 853, post 01, på 2,6 mill. kroner.

Bufdir har belastet til sammen 22,1 mill. kroner av mottatte belastningsfullmakter, noe som gir et mindreforbruk på 2,1 mill. kroner. Bufdir har videre benyttet seg av belastningsfullmakt fra Finansdepartementet på kap. 1633, post 01, gitt i rundskriv R-116 fra 12. mars 2015 som gjelder nettoføringsordningen for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift i statsforvaltningen. Bufdir har i 2019 belastet 14,7 mill. kroner på posten.

Stikkordet «kan overføres»

Poster med stikkordet «kan overføres» gir hjemmel til å overføre bevilgningen til de to neste budsjettårene, dette gjelder samtlige poster med stikkordet i denne noten.

Stikkordet «kan nyttes under»

Poster med stikkordet «kan nyttes under» gir hjemmel til å overskride bevilgningen på posten stikkordet viser til, med innsparing under den bevilgningen den henvises fra. Bufdir har i 2019 benyttet denne fullmakten på flere kapitler og poster:

- > Kap. 351, har et merforbruk på post 70, som dekkes av mindreforbruket på post 21.
- > Kap. 352, har post 71 et merforbruk som dekkes av mindreforbruket på post 21.
- > Kap. 840 har et merforbruk på post 70, som dekkes av et mindreforbruk på post 21.
- > Kap. 842 har et merforbruk på post 70 som dekkes av mindreforbruket på post 01.
- > Kap. 846 har et merforbruk på post 71 som dekkes av mindreforbruket på post 61 og post 21.
- > Kap. 854, post 21 har et merforbruk som dekkes av mindreforbruket på post 72.
- > Kap. 855 har et merforbruk på post 22 og 60, som dekkes av mindreforbruket på post 01.

Stikkordet «overslagsbevilgning»

Poster med stikkord «overslagsbevilgning» gir hjemmel til å overskride bevilgningen mot etterfølgende framlegg for Stortinget. BFD har delegert denne fullmakten til Bufdir på kap. 840, post 61, kap. 841, post 21 og kap. 843, post 70.

Avgitte belastningsfullmakter

Bufdir har avgitt belastningsfullmakter til andre statlige virksomheter på til sammen 55,6 mill. kroner:

- > kap. 846 post 21 på til sammen 950 000 kroner
- > kap. 854, post 21 på til sammen 16,5 mill. kroner
- > kap. 854, post 61 på til sammen 31,8 mill. kroner
- > kap. 854, post 72 på til sammen 1,8 mill. kroner
- > kap. 858, post 01 på til sammen 2 mill. kroner
- > kap. 858, post 21 på til sammen 2,6 mill. kroner

Belastningsfullmaktene er gitt til Helsedirektoratet, UDI, Politidirektoratet og Fylkesmennene. Totalt har andre statlige virksomheter belastet Bufdir med til sammen 56,2 mill. kroner, som gir et merforbruk på til sammen 575 126 kroner. Merforbruket gjelder belastningsfullmakt gitt på kap. 854, post 21.

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

BFD har delegert fullmakt til å overskride bevilgningen på:

- > kap. 842, post 01 mot merinntekter på kap. 3842, post 01
- > kap. 847, post 01 mot merinntekter på kap. 3847, post 01
- > kap. 855, post 01 mot merinntekter på kap. 3855, post 01, 02 og 60
- > kap. 856, post 01 mot merinntekter på kap. 3856, post 01
- > kap. 858, post 01 mot merinntekter på post 3858, post 01.

I 2019 har mindreinntektene på kap. 3842, post 01 blitt dekket av mindreforbruk på kap. 842 post 01, mens mindreinntekten på kap. 3847, post 01 har blitt dekket av mindreforbruket på kap. 847, post 01. Kap. 3855 har til sammen en merinntekt på 19,8 mill. kroner, som trekkes fra forbruket på kap. 855, post 01. Kap. 3856, post 01 har en merinntekt som trekkes fra forbruket på kap. 856, post 01 og kap. 3858, post 01 har en merinntekt som trekkes fra forbruket på kap. 858, post 01.

Mulig overførbart beløp

Bufdir har i 2019 et mindreforbruk på 79,6 mill. kroner, inkludert merinntekter. Av dette er mulig overførbart beløp beregnet til 55,7 mill. kroner.

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2019

	Note	2019	2018
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	1 475 113 233	1 457 935 458
Salgs- og leieinnbetalinger	1	11 863 874	14 532 898
Andre innbetalinger	1	2 527 625	552 081
Sum innbetalinger fra drift		1 489 504 732	1 473 020 436
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	4 009 973 175	3 870 529 206
Andre utbetalinger til drift	3	3 819 612 419	3 778 783 773
Sum utbetalinger til drift		7 829 585 594	7 649 312 979
Netto rapporterte driftsutgifter		6 340 080 861	6 176 292 543
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	63 683	508 258
Sum investerings- og finansinntekter		63 683	508 258
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	10 479 563	32 831 525
Utbetaling av finansutgifter	4	119 999	122 998
Sum investerings- og finansutgifter		10 599 563	32 954 523
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		10 535 880	32 446 265
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	19 409 525	24 864 788
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		19 409 525	24 864 788
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	1 925 231 507	1 756 175 635
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		1 925 231 507	1 756 175 635
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		440 380 932	423 956 531
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		14 662 474	10 005 055
Netto rapporterte utgifter på felleskapitler		-425 718 459	-413 951 475
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		7 830 720 265	7 526 098 179
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld		2019	2018
Fordringer		1 138 941	990 598
Kontanter		416 991	899 421
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		1 694 272	454 655
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-139 207 688	-137 923 583
Annen gjeld		-58 910 304	-57 692 436
Sum mellomværende med statskassen	8	-194 867 787	-193 271 344

Note 1 innbetaling av drift

	31.12.2019	31.12.2018
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	344 616	3 985 482
Barnetrygd	2 555 684	2 240 700
Tilskudd fra EU	2 748 627	0
Kommunale egenandeler, normert sats	1 394 180 152	1 394 095 278
Kommunale egenandeler, utover normert sats	75 284 155	57 613 997
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1 475 113 233	1 457 935 458
Salgs- og leieinnbetalinger		
Refusjoner for klientutlegg	4 140 885	4 750 239
Ansatte, betalinger for kost og andre ytelser	0	10 300
Kurs- og konferanseinntekter	722 639	983 436
Andre refusjoner, tilskudd og gaver	1 825 128	6 613 948
Refusjon fra forsikringsselskaper	0	4 337
Refusjon for veiledning	179 172	42 332
Refusjon fra andre instanser	4 984 205	2 090 506
Hus-/fremleieinntekter, egne/andre leide bygg	11 846	37 800
Sum salgs- og leieinnbetalinger	11 863 874	14 532 898
Andre innbetalinger		
Salgssum anleggsmidler, avgiftsfri	2 527 625	552 081
Sum andre innbetalinger	2 527 625	552 081
Sum innbetalinger fra drift	1 489 504 732	1 473 020 436

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2019	31.12.2018
Lønn	2 632 623 155	2 538 816 731
Arbeidsgiveravgift	440 380 932	423 956 531
Pensjonsutgifter*	370 868 938	351 646 280
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-149 899 607	-145 004 115
Andre ytelser	715 999 757	701 113 779
Sum utbetalinger til lønn	4 009 973 175	3 870 529 206
Antall utførte årsverk:	3 725	3 800

* Nærmere om pensjonskostnader

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2019 er 14,3 prosent. Premiesatsen for 2018 var 13,9 prosent.

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2019	31.12.2018
Husleie	282 788 908	287 991 965
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	18 683 484	25 813 696
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	97 157 633	102 453 729
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	2 378 182	3 771 079
Mindre utstysanskaffelser	98 209 740	98 591 023
Leie av maskiner, inventar og lignende	50 646 235	41 165 812
Kjøp av konsulenttjenester	89 276 280	0
Kjøp av fremmede tjenester	2 949 603 551	2 954 263 196
Reiser og diett	76 968 975	91 568 794
Øvrige driftsutgifter	153 899 430	173 164 479
Sum andre utbetalinger til drift	3 819 612 419	3 778 783 773

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2019	31.12.2018
Innbetaling av finansinntekter		
Renteinntekter	63,683	508,076
Valutagevinst	0	182
Sum innbetaling av finansinntekter	63,683	508,258

	31.12.2019	31.12.2018
Utbetaling av finansutgifter		
Renteutgifter	105,048	121,733
Valutatap	14,951	1,265
Sum utbetaling av finansutgifter	119,999	122,998

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2019	31.12.2018
Utbetaling til investeringer		
Immaterielle eiendeler og lignende	34 500	2 527 123
Maskiner og transportmidler	1 435 630	1 779 812
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	9 009 433	28 524 589
Sum utbetaling til investeringer	10 479 563	32 831 525

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2019	31.12.2018
Tilfeldige og andre inntekter (Statskonto 530929)	19 409 525	24 864 788
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	19 409 525	24 864 788

Saldoen består i det vesentligste av tilbakebetalte ubenyttede tilskudd fra tidligere år. I sammenligningstallene for 2018 er det ført kr. 6 753 679 som gjelder innbetaling fra Frogn Kommune vedr. tillegg i kommunale egenandeler fra tidligere år, vedtatt i Barnevernets Tvisteløsningsnemd.

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2019	31.12.2018
Tilskudd til kommuner	696 927 999	784 366 414
Tilskudd til ikke-finansielle foretak	310 501 301	239 043 403
Tilskudd til utenlandsadopsjon	8 712 115	9 693 748
Tilskudd til ideelle organisasjoner	909 090 092	723 072 070
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	1 925 231 507	1 756 175 635

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

	31.12.2019	31.12.2018	Forskjell
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	
Omløpsmidler			
Kundefordringer	17,045,101	0	17,045,101
Andre fordringer	1,138,941	1,138,941	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	2,111,263	2,111,263	0
Sum	20,295,305	3,250,204	17,045,101
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld*	-172,675,015	0	-172,675,015
Skyldig skattetrekk	-139,207,688	-139,207,688	0
Annen kortsiktig gjeld	-125,872,115	-58,910,304	-66,961,811
Sum	-437,754,817	-198,117,991	-239,636,826
Sum	-417,459,512	-194,867,787	-222,591,725

*Leverandørgjeld

I tillegg til leverandørgjeld bokført på konto 240, er det bokført kr. 143 946 336 på konto 299 som gjelder fakturaer med fakturadato i 2019, som er bokført i 2020.

Økonomi: utgifts- og produktivitetsutvikling

Den største utgiftsposten er kapittel 855 Statlig forvaltning av barnevernet. Den økonomiske situasjonen har vært utfordrende, og budsjetttrammen ble styrket i revidert nasjonalbudsjett. Dette, sammen med effekt av innsparingstiltak klarte vi å oppnå budsjettbalanse i 2019. Utgiftene på kapittel 856 Omsorgssentre til enslige, mindreårige asylsøkere ble betydelig redusert i 2019, noe som forklares ved at antall plasser har blitt redusert fra 89 til 50 fra 2018. Omstillingen ble ferdig i 2019. Betydelig politisk satsing på familievern har de senere årene ført til økte utgifter på kapittel 842 Familievernet.

Kapittel 842/3842 – Familievernet

Utgifter på kapittel 842 dekker driftsutgifter knyttet til offentlig eide familievernkontorer, og tilskudd til finansiering av kirkens familievern. Inntektene er diverse kursinntekter mv. Familievernet hadde en reell utgiftsvekst på 3,5 prosent i 2019 som følge av økt bevilgning. Økt bevilgning er et ledd i opptrappingsplanen mot vold og overgrep, hvor familievernet er blitt styrket for å videreutvikle tilbudet i familievernet til familier som lever med vold.

Kapittel og post	2017	2018	2019	Endring		Endring i prosent	
				17-18	18-19	17-18	18-19
01 Driftsutgifter	323 954	345 506	365 329	21 552	19 824	6,7	5,7
21 Spesielle driftsutgifter	35 228	33 636	27 040	-1 593	-6 596	-4,5	-19,6
70 Tilskudd til kirkens familievern	202 369	209 607	217 092	7 238	7 484	3,6	3,6
Sum utgifter	561 551	588 749	609 461	27 197	20 713	4,8	3,5
01 Diverse inntekter	-269	-676	-498	408	-178	151,7	-26,3
Sum inntekter	-269	-676	-498	408	-178	151,7	-26,3

Tabell 1 Kapittel 842/3842. Beløp i 1000 kroner. 2019-kroner

Kapittel 855/3855 – Statlig forvaltning av barnevernet

Den økonomiske situasjonen i det statlige barnevernet har vært utfordrende de siste årene. Det var i høy aktivitets- og prisvekst i 2018 som ikke ble tatt høyde for i statsbudsjettet for 2019. Dette ble imidlertid kompensert for i revidert nasjonalbudsjett (RNB) med en økning i budsjetttrammen på 250 mill. kroner. Det var likevel krevende å oppnå budsjettbalanse i 2019. Tiltak i regionene knyttet til kapasitet i tjenestetilbudet og priser, samt generelle innsparingstiltak i direktoratet og etaten for øvrig bidro til at budsjettbalanse, etter tilleggsbevilgningen i RNB, ble oppnådd. Det er viktig å påpeke at Bufetat ikke har kontroll på utgiftsvekst som er knyttet til aktivitet, dvs. antall barn det er vedtatt et statlig tiltak for og hvor lenge de blir i tiltakene. Dette følger av Bufetats bistandsplikt når kommunene vedtar plassering i fosterhjem eller institusjon, samt at det er kommunene og ikke Bufetat som har utskrivningsmyndighet.

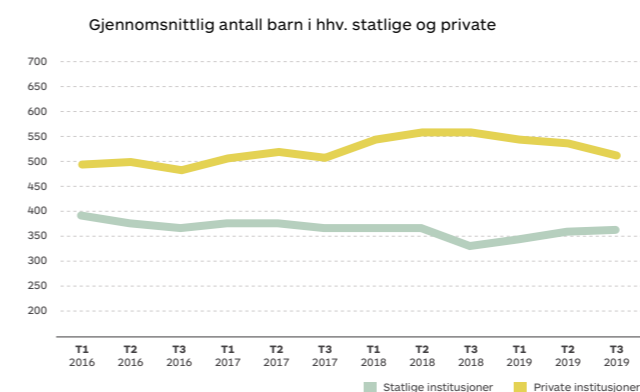
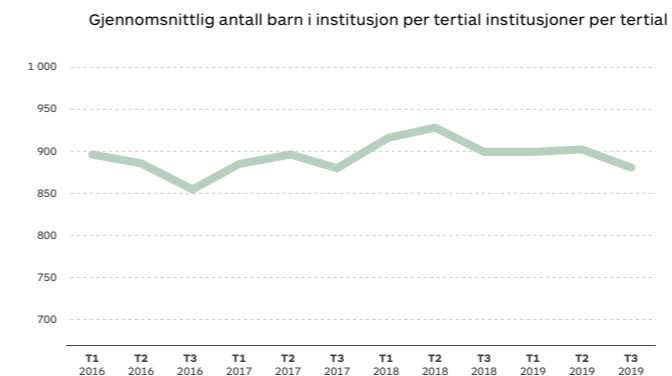
Kapittel og post	2017	2018	2019	Endring		Endring i prosent	
				17-18	18-19	17-18	18-19
01 Driftsutgifter	3 958 730	4 104 737	4 049 325	146 007	-55 420	4 %	-1 %
22 Kjøp av barnevernstjenester	2 580 619	2 809 394	2 804 849	228 775	-4 545	9 %	0 %
60 Tilskudd til kommunene	390 370	363 033	365 049	-27 336	2 016	-7 %	1 %
Sum utgifter	6 929 718	7 277 164	7 219 224	347 446	-57 949	5 %	-1 %
01 - 02 Diverse inntekter	-25 305	-15 683	-10 593	9 622	5 090	-38 %	-32 %
60 Kommunale egenandeler	-1 448 787	-1 492 357	-1 469 464	-43 570	22 893	3 %	-2 %
Sum inntekter	-1 474 092	-1 508 040	-1 480 057	-33 948	27 983	2 %	-2 %

Tabell 2 Kapittel 855/3855 Det statlige barnevernet. Beløp i 1000 kroner. 2019-kroner.

Nærmere om aktivitets- og prisutvikling i institusjoner og fosterhjem:

Institusjoner

Det var i 2019 i gjennomsnitt 897 barn i statlige og private institusjoner samlet, mot 918 barn i 2018. Antall barn i statlige institusjoner var uendret sammenlignet med 2018, mens det var en betydelig nedgang i private institusjoner. De samlede institusjonsutgiftene er avhengig av i hvilken grad kapasiteten i det statlige institusjonsapparatet er utnyttet, noe som påvirker totalt antall oppholdsdager i private institusjoner, og sammensetningen av de private kjøpene.

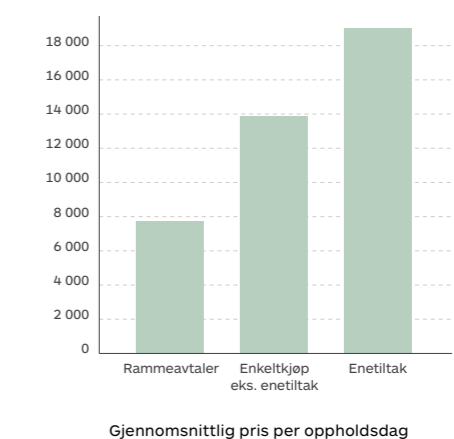
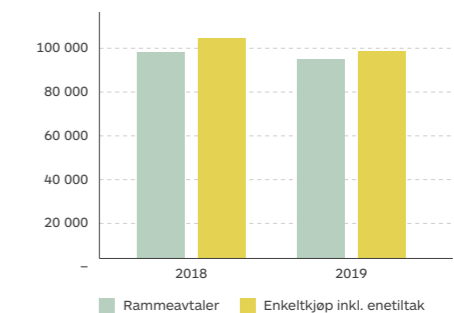

Kapasitetsutnyttelsen ble redusert fra 2017 til 2018, og regionene iverksatte tiltak i 2019 for å øke utnyttelsen av statlige kapasitet. Det viste seg imidlertid at det tar tid å få effekt av tiltakene og gjennomsnittlig kapasitetsutnyttelse var 76 prosent i 2019, mot 77 prosent i 2018. Den lave kapasitetsutnyttelsen forklares blant annet med færre nye barn med behov for institusjonsplass samtidig som barn som bor i

et privat tiltak ikke blir flyttet med mindre det er til barnets beste. Bruk av statlig kapasitet økte utover høsten 2019, og mens det medio januar 2019 var 327 barn i statlige institusjoner, hadde antallet økt til 377 medio desember.

De samlede utgiftene til private kjøp avhenger av sammensetningen av rammeavtalekjøp, enetiltak og øvrige enkeltkjøp samt gjennomsnittsprisen på de ulike typene private kjøp. Enkeltkjøpene, og spesielt enetiltakene, er vesentlig dyrere per oppholdsdag enn rammeavtaleplassene. I 2019 utgjorde totale enkeltkjøp halvparten av alle private kjøp, som er om lag på nivå med 2018.

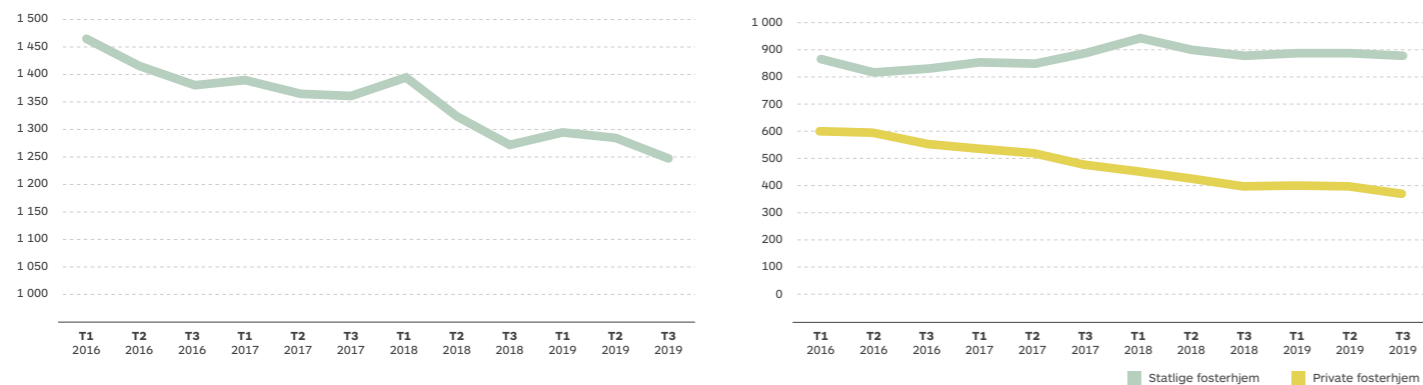
Gjennomsnittlig pris per oppholdsdag økte noe fra 2018 til 2019. Årsaken til dette er at selv med nedgang i nye enkeltkjøp (og enetiltak) i 2019 tar det tid å flytte barn som allerede bor i en institusjon. I tillegg vil ofte alternativet til enetiltak være dyre enkeltkjøp som følge av at barna ofte har sammensatte og komplekse behov, noe som medfører at den økonomiske effekten av å redusere antall enetiltak er begrenset.

Fosterhjem

Det har vært en nedgang i gjennomsnittlig antall barn i fosterhjem i flere år, og nedgangen fortsatte i 2019. I gjennomsnitt var det 1 276 barn i statlige og private fosterhjem i 2019, mot 1 329 barn i 2018.

Nedgangen har vært særlig stor i fosterhjem tilknyttet private tiltak, noe som har vært en ønsket utvikling. Færre oppholdsdager bidro til at utgiftene ble redusert sammenlignet med 2018.

Gjennomsnittlig antall barn i fosterhjem

Gjennomsnittlig antall barn i hhv. statlige og private fosterhjem

Formål	Oppholdsdager		Pris per oppholdsdag		Utgifter (2019-kroner)	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
690 Senter for foreldre og barn	28 549	29 087	7 405	7 388	212	215
691 Fosterhjem - statlig	331 078	323 569	3 192	3 240	1 057	1 049
691 Fosterhjem - privat	154 097	142 117	3 563	3 480	549	495
691 Forsterkede fosterhjem	825 280	835 713	440	436	363	365
692 Barneverninstitusjon - statlig	131 686	131 337	12 616	12 900	1 661	1 694
692 Barneverninstitusjon - privat	203 437	196 199	10 912	11 560	2 219	2 268
693 Hjelpetiltak	144 803	144 821	1 233	1 223	179	177
Sum aktivitetsbaserte utgifter	1 817 770	1 804 862			6 240	6 263
694 Inntak					196	190
696 Fosterhjemstjenesten					303	297
699 Adopsjon					21	20
672 Regionale fellesfunksjoner					245	197
BSA					162	173
Bufdir inkl. reguleringspremie					110	79
Sum ikke-aktivitetsbaserte utgifter					1 037	956
Sum kap. 855					7 277	7 219
Tabell 3 Aktivitet og utgifter 2019					110	79
Sum ikke-aktivitetsbaserte utgifter					1 037	956
Sum kap. 855					7 277	7 219

Tabell 3 Aktivitet og utgifter 2019

Inntekter kapittel 3855 post 60

Inntektene knyttet på kapittel 3855 avhenger av den samlede aktivitetsveksten. Selv om tidligere aktivitetsutvikling gir en indikasjon på hvor mange oppholdsdager som kan forventes ett år frem i tid, er det vanskelig å forutse nøyaktig hvor mange barn som vil ha behov for institusjons- eller fosterhjems plass. Kommunene betaler det samme for institusjons- og fosterhjems plasser uavhengig om det er statlige eller private plasser, og sammensetningen av statlige og private tiltak har ikke betydning for inntektene. Færre antall oppholdsdager i institusjon og fosterhjem i 2019 enn i 2018 bidro til en inntektsnedgang på 28 mill. kroner.

Kapittel 856/3856 – Enslige, mindreårige asylsøkere

Kapittel 856 dekker utgifter til drift av statlige omsorgssentre og til kjøp av plasser i private tiltak. I tillegg inngår forvaltningsoppgaver knyttet til omsorgssentrene i utgiftene. Dette arbeid med godkjenning og etterfølgende kontroll av de private sentrene, kvalitetssikring av de statlige omsorgssentrene, opplæring og oppfølging, arbeid med anskaffelser, administrasjon og arbeidet med bosetting av enslige mindreårige asylsøkere under 15 år.

Utgiftene var i 2019 på om lag 121 mill. kroner, som er en reell utgiftsreduksjon på 34 prosent fra 2018. Som følge av en markant nedgang i ankomster av enslige mindreårige asylsøkere de foregående årene, ble det i løpet av 2018 gjennomført en omfattende omstilling i de statlige omsorgssentrene. Antall plasser ble redusert fra 89 til 50. Omstillingsprosessen ble ferdigstilt i 2019, og forklarer den betydelige nedgangen i utgifter.

I løpet av 2019 var det 40 ankomster av enslige mindreårige asylsøkere, som er en økning på 12 barn fra 2018. gjennomsnitt var det 33 barn i omsorgssentrene i 2019, mens antallet ved utgangen av året var 25.

Kapittel og post	2017	2018	2019	Endring		Endring i prosent	
				17-18	18-19	17-18	18-19
01 Driftsutgifter	485 169	182 098	121 057	-303 071	-61 040	-62	-34
Sum utgifter	485 169	182 098	121 057	-303 071	-61 040	-62	-34
01 Diverse inntekter	-296	-366	-142	70	-224	24	-61
Sum inntekter	-296	-366	-142	70	-224	24	-61

Tabell 4 Kapittel 856/3856. Beløp i 1000 kroner. 2019-kroner

Notater

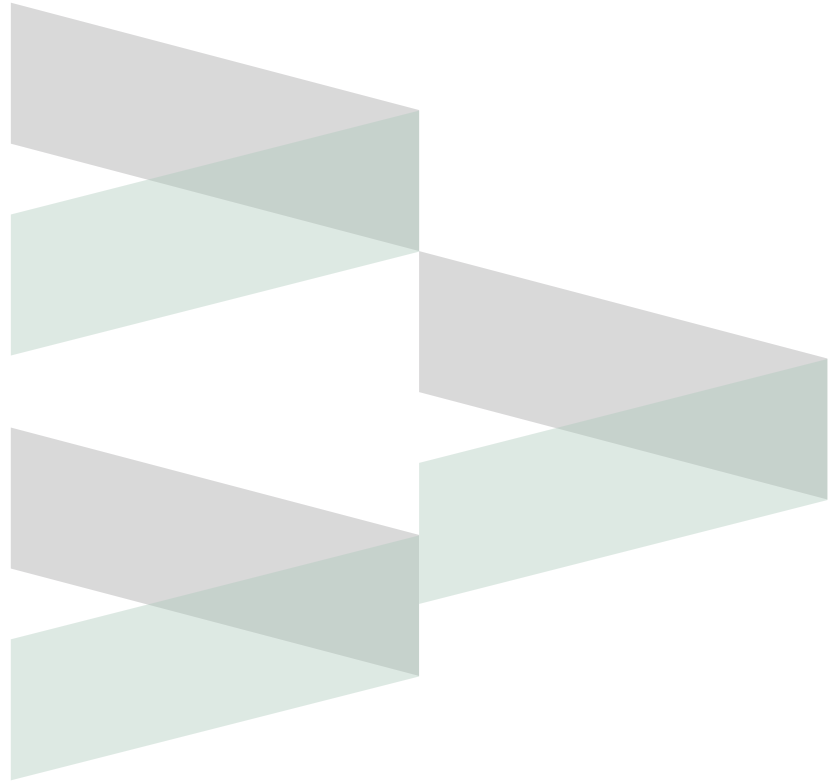

Bufdir

Postadresse:

Postboks 2233
3103 Tønsberg

Besøksadresse:

Fredrik Selmers vei 3
0663 Oslo

Sentralbord:

466 15 000

